Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Nr. 6. Warszawa, dnia 20 lutego 1935 r. **Rok XVIII.**

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł. **Cena egzemplarza 1 zł.**

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. **Nr. 30-400** „Centralna Księgowość Ministerstwa Skarbu", zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn.".

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Daniłłowiczowska Nr. 1. Telef. 696-87.

TREŚĆ.

A.

II. Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

31.

OKÓLNIK Nr. 9

z dnia 12 lutego 1935 r.

o wzorowym statucie stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych.

(Nr. AP. 33-29).

Do

P. P. Wojewodów i Starostów.

1) W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 7, poz. 35*) ukazało się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych o wprowadzeniu jednolitego statutu dla wszystkich stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych. Rozporządzenie to wydane w wykonaniu art. 11 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innemi klęskami (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 365) stanowi jeden z najważniejszych kroków w kierunku ujednostajnienia organizacji straży i usunięcia istniejących obecnie w tej organizacji braków, wpływających ujemnie na sprawność działania i rozwój ochotniczych straży. Jednocześnie rozporządzenie to służyć będzie jako punkt wyjścia do ustalenia w przyszłości racjonalnego rozmieszczenia straży pożarnych (art. 10 ustawy) i oceny potrzeby tworzenia nowych lub kasowania niektórych istniejących straży pożarnych. Dlatego też przywiązuję dużą wagę do należytego wykonania tego rozporządzenia i proszę P. P. Wojewodów i Starostów o niezwłoczne wydanie stosownych zarządzeń i dopilnowanie ich przeprowadzenia, kierując się przytem poniższemi wytycznemi.

2) Statut wzorowy obowiązywać będzie wszystkie ochotnicze straże pożarne, istniejące lub tworzone jako stowarzyszenia. Nie dotyczy on jednak straży pożarnych prywatnych (art. 7 ustawy), co do których ustroju nastąpi w swoim czasie odrębne zarządzenie. W stosunku do tych straży zatem nie należy stosować przymusu wprowadzenia omawianego statutu, nie zachodzą jednak przeszkody, aby straże takie, zorganizowane jako stowarzyszenia, przyjęły już obecnie dobrowolnie omawiany statut z uzupełnieniem, wynikającem ze szczególnego stosunku takiej straży do przedsiębiorstwa.

3) Stowarzyszenia ochotniczych straży pożarnych winny przedstawić nowy statut, ściśle zgodny ze statutem wzorowym, najpóźniej do dnia 1 czerwca r. b., do zarejestrowania właściwym urzędom wojewódzkim. O ile chodzi o stowarzyszenia, będące członkami Związku Straży Pożarnych R. P.—odpowiednie instrukcje co do przeprowadzenia zmiany statutu i przedstawienia go do zarejestrowania wyda tym stowarzyszeniom Zarząd Główny Związku, który otrzymuje równocześnie odpis tego okólnika wraz z odpowiedniem pouczeniem. Stowarzyszenia, nie należące do Związku, winien zawiadomić o ukazaniu się omawianego rozporządzenia właściwy starosta, który wezwie je równocześnie do niezwłocznego poczynienia kroków w celu przyjęcia nowego statutu tak, aby zgłoszenie go do zarejestrowania mogło nastąpić bezwzględnie w terminie przewidzianym w rozporządzeniu. Kroki te obejmują również przystąpienie do Związku Straży Pożarnych R. P. w sposób zgodny ze statutem tego Związku (Monitor Polski Nr. 298/34, poz. 331). Stowarzyszenia te należy również uprzedzić o skutkach, jakie pociągnie nieprzyjęcie statutu i niezgłoszenie go do rejestracji (pkt. 7).

4) Zgłoszenie statutu do rejestracji przez już obecnie zarejestrowane stowarzyszenia ochotniczych straży pożarnych winno następować w trybie przewidzianym w ich dotychczasowym statucie. Jednakże znaczna ilość stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych nie jest dotychczas zarejestrowana, istnieją one bowiem jako stowarzyszenia zwykłe, albo też wogóle nielegalnie nie posiadając żadnego formalnego statutu. Zgłoszenie tych stowarzyszeń o rejestrację nowego statutu winno następować zgodnie z postanowieniami art. 19 prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 93/32, poz. 808), bądź jako zgłoszenie stowarzyszenia zwykłego o zamianę na stowarzyszenie zarejestrowane, bądź jako zgłoszenie o rejestracji nowego stowarzyszenia (podpisane przez 15 osób).

5) Podania ze zgłoszeniem o rejestrację i decyzja o rejestracji nie podlegają opłatom stemplowym, gdyż stosownie do wykładni Nr. 1 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 6 z 1927 r.) podania, zaświadczenia i t. d. stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych wolne są od tych opłat.

6) Za ogłoszenie o rejestracji rozporządzenie przewiduje opłatę w wysokości 1 (jednego) zł. od każdego stowarzyszenia. Jednocześnie rozporządzenie wprowadza nowy wzór ogłoszenia o rejestracji ochotniczych straży pożarnych, odmienny od wzoru, przewidzianego w rozporządzeniu z dnia 10 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 963). Wzór ten przeznaczony jest przedewszystkiem dla zbiorowych ogłoszeń o rejestracji.

Ogłoszenia o rejestracji według nowego wzoru przeprowadzać należy w sposób następujący:

P. P. Wojewodowie po zebraniu większej ilości zgłoszeń zarządzą wciągnięcie w jednym dniu do rejestru zgłoszonych stowarzyszeń i datę wciągnięcia umieszczą w nagłówku ogłoszenia. Wykaz stowarzyszeń należy następnie ułożyć w pewnej kolejności (np. w porządku alfabetycznym miejscowości), podając nazwę stowa-

*) Przedrukowano w numerze nini

rzyszenia w następującym skrócie: „Stow. O.S.P. w . . . . ".

Powtarzanie nazwy miejscowości, raz jako część nazwy stowarzyszenia, a drugi raz jako miejsce jego siedziby, jest zbędne, gdyż siedzibą stowarzyszenia jest zawsze miejscowość, wymieniona w jego nazwie.

Ilość stowarzyszeń, wymienionych w jednem ogłoszeniu, należy obliczać w taki sposób, aby ogłoszenie zajęło pełne szpalty lub całą stronę Monitora Polskiego.

7) Art. 8 ust. (3) ustawy o ochronie przed pożarami i innemi klęskami przewiduje, że w razie utworzenia związku straży pożarnych o charakterze wyższej użyteczności, na obszarach gmin istnieć mogą tylko takie straże ochotnicze, które należą do tego związku. Związkiem, który uzyskał charakter wyższej użyteczności jest Związek Straży Pożarnych R. P. (rozporządzenie z dnia 28 listopada 1933 r. — Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 779) i dlatego też statut wzorowy przewiduje przynależność stowarzyszenia do tego Związku.

Z chwilą wprowadzenia statutu t. j. od 1 czerwca r. b., żadne stowarzyszenie ochotniczej straży pożarnej, nie należące do Związku (z wyjątkiem straży pożarnych prywatnych), nie będzie mogło nadal istnieć. Odmowa zatem przyjęcia statutu wzorowego lub niezgłoszenie go do rejestracji w przepisanym terminie musi pociągnąć za sobą likwidację stowarzyszenia.

W związku z powyższem należy po upływie terminu, przewidzianego w rozporządzeniu, przystąpić do likwidacji stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych, które odmówią przyjęcia statutu wzorowego, bądź też statutu tego bez usprawiedliwionych powodów nie zgłoszą w terminie do rejestracji. O ile stowarzyszenia takie same dobrowolnie się nie rozwiążą, należy zlikwidować je przymusowo, stosując do nich art. 16 prawa o stowarzyszeniach (jako nie odpowiadające warunkom prawnym swego istnienia).

Nadmieniam, że w poszczególnych przypadkach P. P. Wojewodowie mogą się zgodzić na przedłużenie terminu zgłoszenia do rejestracji nowego statutu, jeśli zwłoka jest nieunikniona z usprawiedliwionych przyczyn. Jednakże przedłużenie terminu nie powinno być dłuższe od jednego miesiąca.

Wskazówki, zawarte w pkcie 7, nie dotyczą straży pożarnych prywatnych (art. 7 ustawy).

Po zakończeniu rejestracji P. P. Wojewodowie nadeślą mi do dnia 15 lipca r. b. wykaz tych stowarzyszeń ochotniczych straży pożarnych, które odmówią zarejestrowania bądź które nie zgłoszą statutu do zarejestrowania z nadmienieniem, czy dane stowarzyszenie samo się zlikwidowało, czy też i w jaki sposób została zarządzona jego przymusowa likwidacja. Równocześnie P. P. Wojewodowie i Starostowie, w porozumieniu z okręgami wojewódzkiemi i oddziałami powiatowemi Związku Straży Pożarnych R. P., dołożą starań, aby w miejsce stowarzyszeń zlikwidowanych powstały tam, gdzie to będzie potrzebne, nowe stowarzyszenia ochotniczych straży pożarnych, działające na podstawie nowego statutu.

8) W zakończeniu zwracam uwagę Panów na następującą okoliczność:

W nowym statucie przyjęta została zasada, że stowarzyszenie ochotniczej straży pożarnej działa w miejscowości, w której ma swą siedzibę (i która uwidoczniona jest w jego nazwie) i w promieniu 5 km. dookoła tej miejscowości. Skutkiem tego w poszczególnych przypadkach obszar działania, po wprowadzeniu nowego statutu, może przestać obejmować poszczególne miejscowości, które obejmował poprzednio i miejscowości te mogłyby się znaleźć chwilowo bez opieki przeciwogniowej. Opieka ta zostanie w przyszłości zorganizowana na podstawie przepisów o rozmieszczeniu straży pożarnych w gminie (art. 10 ustawy), przez utworzenie nowych straży w takich miejscowościach, albo też przez wydanie regulaminu gminnego (art. 30 ust. (1)), który przewidzi rozciągnięcie akcji straży miejscowej na te miejscowości, albo w końcu przez regulaminy współdziałania między gminami (art. 30 ust. (2)). Do czasu jednak uregulowania w ten sposób rozmieszczenia straży pożarnych i koordynacji ich działalności, zechcą P. P. Wojewodowie w przypadkach, o których mowa wyżej, wydawać na podstawie art. 19 ust. (2) ustawy zarządzenia, by straż pożarna, której obszar działania obejmował daną miejscowość, a na podstawie nowego statutu przestał ją obejmować, udzielała nadal pomocy w tej miejscowości aż do odwołania.

W celu ułatwienia i usprawnienia przeprowadzenia rejestracji na podstawie omawianego rozporządzenia P. P. Wojewodowie i Starostowie winni w razie potrzeby działać w porozumieniu z okręgami wojewódzkiemi i oddziałami powiatowemi Związku Straży Pożarnych R. P., na których ciąży obowiązek nadzorowania należytego przeprowadzenia rejestracji przez stowarzyszenia ochotniczych straży pożarnych, należących do Związku.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski
MINISTER

32.

OKÓLNIK Nr. 10

z dnia 16 lutego 1935 r.

o meldunkach wojskowych zawodowych K. O. P. i ich rodzin.

(Nr. AC. 58-4-1).

Do

P. P. Wojewodów województw wschodnich, w Białymstoku i Tarnopolu oraz Starostów tychże województw.

Doszło do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że na niektórych odcinkach granicy powstały wątpliwości w sprawie meldowania w urzędach gminnych oficerów i podoficerów zawodowych K. O. P. i ich rodzin.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ustala następujący w tym względzie tryb urzędowania:

1. Oficerów i podoficerów zawodowych K. O. P. obowiązują ogólne przepisy meldunkowe, dotyczące osób zawodowych wojskowych, t. j. obowiązek meldowania się w najbliższych urzędach gminnych, przez wypełnianie odpowiednich kwestjonarjuszów („Zgłoszenie zamieszkania" i „Zgłoszenie zmiany miejsca zamieszkania").

2. Wypełnianie rubryk kwestjonarjusza powinno odbywać się w następujący sposób:

a) w rubryce „Miejsce poprzedniego zamieszkania" lub „Dokąd się wyprowadził" — podawać należy nazwę miejscowości ewentualnie ulicy i numer domu;

b) w rubryce „Zawód i stanowisko w zawodzie, stanowiące główne źródło utrzymania" należy wypisać: „Oficer zawodowy" lub „podoficer zawodowy", względnie „żona (syn, córka) oficera (podoficera) zawodowego";

c) w rubryce „Czy posiada dowód osobisty i jaki" — wymienić należy dowód osobisty (paszport), o ile go oficer lub podoficer (względnie żona i dzieci (posiada, natomiast — jeżeli legitymuje się on legitymacją osobistą — należy wypisać: „Legitymacja oficera (podoficera) zawodowego" lub „Legitymacja żony (syna, córki) oficera (podoficera) zawodowego Nr. . ., wydana dnia . . . ., miesiąca . . . ., roku . . . .";

d) rubrykę „Czy posiada dowód, stwierdzający przynależność państwową i jaki" należy wypełnić adnotacją: „nie posiada", w przypadku, gdy dana osoba dowodu takiego, wydanego przez władze administracji ogólnej nie posiada;

e) rubrykę „stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego" należy wypełniać tylko w pkcie a) „stopień wojskowy" adnotacją „oficer (podoficer) zawodowy".

O powyższem należy pouczyć zarządy gmin miejskich i wiejskich, na terenie których znajdują się formacje K. O. P.

(—) T. Krychowski
PODSEKRETARZ STANU

33.

OKÓLNIK Nr. 11

z dnia 18 lutego 1935 r.

o organizacji inspekcji ministerjalnej.

(Nr. GL. 2 f—1).

Do

*P. P. Podsekretarzy Stanu, Dyrektorów Departamentów (Biur), Naczelników Wydziałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych *).*

Stosowana od szeregu lat w resorcie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w szerokim zakresie zasada dekoncentracji kompetencyj na władze Ministerstwu podległe, ograniczając zakres spraw załatwianych bezpośrednio przez Ministerstwo lub rozpatrywanych przezeń w toku instancyj, musi iść w parze z odpowiedniem nasileniem bezpośredniego nadzoru nad sposobem urzędowania podległej Ministerstwu Spraw Wewnętrznych administracji. Reorganizację dotychczasowych metod tego nadzoru uważam za tem pilniejszą, że w ostatnich latach ustawodawstwo powierzyło podległym Ministerstwu władzom i urzędom szereg nowych i trudnych obowiązków, którym administracja ta, przy niezmienionym stanie personalnym, może skutecznie podołać tylko przez zastosowanie nowoczesnych metod pracy oraz jak najdalej idące usprawnienie i zracjonalizowanie form urzędowania. Czuwanie nad tem musi być uznane za jedną z najistotniejszych funkcyj Ministerstwa.

W związku z tem postanowiłem zreorganizować inspekcję ministerjalną na następujących zasadach:

1) Inspekcja ministerjalna t. j. nadzór nad urzędowaniem Ministerstwa oraz podległej administracji rządowej i samorządowej, jest jedną ze s t a ł y c h funkcyj Ministerstwa, wykonywaną w Ministerstwie przez wszystkie te czynniki, które w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z 25 sierpnia 1926 r. w sprawie zasad organizacji i urzędowania Ministerstw (Monitor Polski Nr. 203, poz. 578) obowiązane są czuwać nad prawidłowym biegiem urzędowania.

2) Zadaniem inspekcji ministerjalnej jest czuwać nad prawidłową, oszczędną i celową organizacją urzędów, odpowiednią obsadą personalną, należytem wyszkoleniem personelu, stosowaniem nowoczesnych metod pracy oraz nad merytoryczną wartością decyzyj.

3) Inspekcja ministerjalna w powyższem rozumieniu obejmuje:

a) nadzór nad urzędowaniem Ministerstwa (Centrali),

b) nadzór nad urzędowaniem podległych władz i urzędów rządowych i samorządowych.

4) Inspekcja Ministerstwa (Centrali) w myśl § 9 cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów z 25 sierpnia 1926 r. i okólnika mojego Nr. 100 z dnia 12 lipca 1934 r. należy do Podsekretarza Stanu dla spraw administracyjnych. Nadzór ten Podsekretarz Stanu wykonywuje w granicach wskazanych w regulaminie Min. Spraw Wewn.

5) Inspekcja ministerjalna władz i urzędów Ministerstwu podległych jest wypadkową współdziałania całego Ministerstwa, które to współdziałanie będzie w tym celu ściśle skoordynowane w myśl niniejszego okólnika. Wszystkie czynniki w tym względzie współdziałające ponoszą odpowiedzialność za wyniki tego nadzoru.

6) Przewidziane w szczegółowym podziale czynności Min. Spraw Wewn. funkcje i organa inspekcyjne zostają do czasu wydania nowego statutu organizacyjnego połączone w Biurze Inspekcji, zorganizowanem na następujących zasadach:

*) Patrz poz. 35 w numerze niniejszym.

a) Biuro Inspekcji (znak literowy Insp.) podlega bezpośrednio Ministrowi (zastępującemu go Podsekretarzowi Stanu);

b) na czele Biura Inspekcji stoi Dyrektor;

c) w skład Biura Inspekcji wchodzą wszyscy inspektorzy ministerjalni, istniejący obecnie przy poszczególnych Departamentach i Biurach lub na przyszłość w obrębie Ministerstwa mianowani;

d) Biuro Inspekcji posiada niezbędny własny personel kancelaryjny.

7) Zadaniem Biura Inspekcji jest funkcja nadzoru bezpośredniego, wykonywana w drodze objazdowej. Szczegółowy zakres czynności, organizacji i metody pracy Biura Inspekcji reguluje Instrukcja.

8) Niezależnie od nadzoru bezpośredniego, wykonywanego przez Biuro Inspekcji, wprowadzam jako funkcję stałą Ministerstwa — nadzór pośredni, sprawowany bez przerwy przez wszystkie Departamenty i Biura Ministerstwa.

Nadzór pośredni obejmuje:

a) obserwację w toku normalnej pracy urzędowej wartości merytorycznej i strony techniczno-organizacyjnej urzędowania administracji lokalnej;

b) zbieranie i notowanie odnośnych spostrzeżeń, celem wydawania dalszych zarządzeń we własnym zakresie;

c) stałe informowanie o wszelkich poczynionych spostrzeżeniach Biura Inspekcji, nieprzerwany z niem kontakt i zgłaszanie doń swoich dezyderatów; dostarczanie temu Biuru materjałów, ilustrujących potrzeby i niedomagania administracji oraz wniosków na dokonanie bezpośredniej inspekcji;

d) przeprowadzanie w drodze wyjątku, w porozumieniu z Biurem Inspekcji i za zgodą Podsekretarza Stanu I, własnej inspekcji bezpośredniej;

e) przepracowywanie wyników inspekcyj, otrzymywanych z Biura Inspekcji.

9) Podsekretarz Stanu dla spraw administracyjnych:

a) czuwa nad czynnościami inspekcyjnemi, o których mowa wyżej w punkcie 8);

b) koordynuje współpracę Departamentów i Biur w Ministerstwie z Biurem Inspekcji. Bliższe zasady tej współpracy ustala Instrukcja.

10) Główny Inspektor Ministerstwa Spraw Wewnętrznych podlega bezpośrednio Ministrowi z zakresem prac specjalnie poruczonych.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski
MINISTER

III. Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

34.

PISMO OKÓLNE

z dnia 13 lutego 1935 r.

o ściganiu winnych uszkodzeń w cudzych ogrodach warzywnych, owocowych i kwiatowych oraz drzew przydrożnych.

(Nr. AP. 150-314).

Do
P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

Z zebranych informacyjnie danych można zauważyć w ostatnich latach znaczny wzrost ilości przestępstw, o których mowa w art. 54 i 55 Prawa o wykroczeniach (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 572 z 1932 r.).

Mając na względzie, że wzrost tych wykroczeń z jednej strony świadczy o rozpowszechniającem się nieposzanowaniu cudzej pracy i w asności, z drugiej zaś częstokroć niweczy akcję podjętą w kierunku nadania osiedlom estetycznego wyglądu, — Ministerstwo prosi o zwrócenie uwagi odnośnym władzom i organom podległym na konieczność intensywnego przeciwdziałania temu niepożądanemu zjawisku.

ZA DYREKTORA DEPARTAMENTU
(—) Dr. W. Kałuski
INSPEKTOR

35.

PISMO OKÓLNE

z dnia 18 lutego 1935 r.

o organizacji inspekcji ministerjalnej.

(Nr. GL. 2f-1).

Do
P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Głównego Komendanta Policji Państwowej.

W załączeniu przesyłam Panom do wiadomości zarządzenie w sprawie inspekcji ministerjalnej [1]).

Wspomniana w zarządzeniu Instrukcja będzie Panom przesłana osobno.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski
MINISTER

[1]) Załącznik ogłoszony w numerze niniejszym poz. 33.

B.

I. Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 1 lutego Nr. 5 Rok 1935

Poz. 31. Obwieszczenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 11 września 1934 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkiem.

Na podstawie art. 4 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 669) ogłaszam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkiem (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 238), która weszła w życie z dniem 31 marca 1932 r., z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 669), którego przepisy zawarte w art. 1 pkt. pkt. 3, 5, 11, 17, 22, 23, 24, 25, 27, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 52, 53 i 54, a wprowadzające zmiany do art. art. 2 ust. 2 lit. b, 3 ust. 2, 7 ust. 1, 13 ust. 2, 17 ust. 7, 19 ust. 1, 2, 4 i 6, 19 ust. ost., 22 ust. ost., 30 ust. 1, 33 ust. 1 lit. d, oraz ust. 2 i 3, 40 ust. 1, 2 i 3, 52 ust. ost., 53 ust. 3, 59 ust. 1 i 2, 59a powyższej ustawy—weszły w życie z dniem 1 kwietnia 1934 r., a przepisy zawarte w pozostałych punktach art. 1, wprowadzające zmiany do art. art. 2 ust. 1 i ust. 2 lit. a, 3 ust. 1 lit. c, 5 ust. 2, 5a, 6 ust. 1 i 2, 7 ust. ost., 9, 12, 13 ust. 1, 14 ust. 1, 15 ust. 2 pk. 2, ust. 3 pkt. 2 i ust. ost., 22 ust. 4, 25 ust. 1 i 2 oraz ust. ost., 27 i 1 i 2, 29 ust. 1, 2 i 3, 30 ust. 2, 33 ust. 1, 42 ust. 3 i 5, 43, 53 ust. 1, 54 ust. 1, 61 ust. ost., 64, 71, 78 ust. 2 powyższej ustawy — weszły w życie z dniem 30 października 1933 r. z mocą obowiązującą od dnia 31 marca 1932 r.

Podany w załączniku tekst nie obejmuje art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 669), jako niewłączonego przez to rozporządzenie do tekstu ustawy; brzmienie obowiązujące tego przepisu jest następujące:

„Osoby, które przed dniem 1 kwietnia 1934 roku nabyły prawo do zaopatrzenia pieniężnego na mocy ustawy z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 238), zachowują to prawo po dniu 31 marca 1934 r. tylko wówczas, jeżeli odpowiadają postanowieniom tejże ustawy w brzmieniu rozporządzenia niniejszego.

Jednakże pozostali po inwalidach wojennych z utratą od 15% do 24% zdolności zarobkowej włącznie, zmarłych w czasie do dnia 31 marca 1934 r. bez związku, przyczynowego ze służbą wojskową, mają prawo do zaopatrzenia, o ile odpowiadają warunkom art. 3, 19, 22 i 25 ustawy z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 238) w brzmieniu rozporządzenia niniejszego".

Załącznik do obw. Min. Op. Społ. z dn. 11 września 1934 r. (poz. 31).

USTAWA

z dnia 17 marca 1932 r.

o zaopatrzeniu inwalidzkiem.

TYTUŁ I.

Zakres osób, uprawnionych do zaopatrzenia.

Art. 1.

Uprawnionymi do zaopatrzenia z niniejszej ustawy są:

a) inwalidzi wojenni,

b) inwalidzi wojskowi,

c) osoby, pozostałe po inwalidach wojennych, po poległych i zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową oraz po zaginionych (art. 4) bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych,

d) osoby, pozostałe po inwalidach wojskowych.

Art. 2.

Za inwalidów wojennych uważa się osoby, które doznały uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa, nabytych wskutek służby:

a) w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej w czasie wojny, prowadzonej przez Państwo Polskie, lub w czasie po ogłoszeniu mobilizacji sił zbrojnych,

b) w uznanych przez Państwo Polskie wojskowych formacjach polskich przy armjach obcych,

c) w armjach państw zaborczych, o ile służbę tę pełnili w czasie od 1 sierpnia 1914 roku i to:

w armji niemieckiej do 27 grudnia 1918 r.,

w armji rosyjskiej do 1 marca 1918 r.,

w armji austrjackiej do 1 listopoda 1918 r.,

a posiadają prawo obywatelstwa polskiego,

d) w walkach orężnych przeciw państwom zaborczym i nieprzyjacielskim o niepodległość Polski po 1 sierpnia 1914 r.,

e) w formacjach obcych, uznanych przez Państwo Polskie za takie, które na zasadzie przymierza lub porozumienia z siłą zbrojną polską, walczyły w obronie Polski przeciw państwom nieprzyjacielskim, jeżeli te osoby doznały uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa nabytych w czasie i wskutek walki orężnej z nieprzyjacielem w obronie Polski i o ile te osoby posiadają obywatelstwo polskie lub na mocy uzyskanego zezwolenia przebywają na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a nie mogą uzyskać zaopatrzenia od władz, które te formacje powołały do życia.

Za inwalidów wojskowych uważa się:

a) osoby, które doznały uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa, nabytych wskutek służby w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju,

b) członków organizacji Przysposobienia Wojskowego, którzy doznali uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa, jeżeli to uszkodzenie zdrowia spowodowało utratę zdolności zarobkowej i zostało nabyte wskutek ura-

zu, doznanego w czasie zajęć wojskowych, spełnianych na zarządzenie i pod nadzorem instruktora Przysposobienia Wojskowego, powołanego do tego przez władze wojskowe.

Art. 3.

Za pozostałych w rozumieniu art. 1 uważa się:

a) wdowę, o ile małżeństwo zostało zawarte z zachowaniem form prawnych, przepisanych przez ustawodawstwo cywilne,

b) dzieci ślubne, pochodzące z takiego małżeństwa,

c) dzieci nieślubne, o ile zmarły był zobowiązany opłacać za nie alimentacje z tytułu prawnie stwierdzonego ojcostwa,

d) dzieci adoptowane, które były na utrzymaniu poległego, zmarłego lub zaginionego, względnie inwalidy wojennego, o ile adoptacja nastąpiła przed doznaniem uszkodzenia zdrowia,

e) rodziców,

f) rodziców adoptujących, o ile adoptacja poległego lub zmarłego nastąpiła przed doznaniem uszkodzenia zdrowia oraz o ile poległy lub zmarły był ich jedynym żywicielem.

Za pozostałych po inwalidach wojskowych uważa się osoby, wymienione w ust. 1 niniejszego artykułu, o ile odnośne małżeństwo lub ojcostwo powstało przed doznaniem przez inwalidę uszkodzenia zdrowia; jednak dzieci, pochodzące z małżeństwa, zawartego przez inwalidę przed doznaniem przezeń uszkodzenia zdrowia, są uprawnione do zaopatrzenia z niniejszej ustawy.

TYTUŁ II.

Postępowanie w sprawach o uznanie za zaginionego i stwierdzenie związku przyczynowego uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową.

Art. 4.

Za zaginionego bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych ma być uważany ten, kto na żądanie pozostałych po nim (art. 3) po przeprowadzeniu osobnego postępowania za takiego uznany zostanie.

Ogłoszenie o wdrożeniu postępowania w sprawie uznania za zaginionego bez własnej winy będzie umieszczone w „Monitorze Polskim" na koszt Skarbu Państwa.

Art. 5.

Sądy Grodzkie są obowiązane na wniosek władz, wyznaczonych w drodze rozporządzenia przez Ministra Opieki Społecznej, Ministra Skarbu i Ministra Sprawiedliwości przesłuchiwać pod przysięgą świadków:

a) na stwierdzenie związku przyczynowego między uszkodzeniem zdrowia z powodu choroby lub kalectwa, względnie śmiercią a służbą wojskową,

b) w postępowaniu o uznanie za zaginionego bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych.

Art. 5a.

Uszkodzeniem zdrowia jest upośledzenie pewnych funkcyj organizmu, spowodowane przez chorobę lub kalectwo.

Utratę zdolności zarobkowej w rozumieniu niniejszej ustawy stanowi zmniejszenie się możliwości zarobkowych, spowodowane:

a) uszkodzeniem zdrowia, powstałem bez własnej winy w czasie i w związku przyczynowym ze służbą wojskową,

b) samem tylko pogorszeniem się uszkodzenia zdrowia, które to pogorszenie nastąpiło bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą wojskową, jeżeli to uszkodzenie zdrowia istniało już przed wstąpieniem do służby wojskowej, lub powstało niezależnie od niej w czasie jej pełnienia.

Ogólną utratę zdolności zarobkowej w rozumieniu niniejszej ustawy stanowi zmniejszenie się możliwości zarobkowych, spowodowane uszkodzeniem zdrowia, które istniało już przed wstąpieniem do służby wojskowej, lub powstało niezależnie od tej służby w czasie jej pełnienia, o ile to uszkodzenie uległo pogorszeniu bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą wojskową; w razie współistnienia także uszkodzeń zdrowia, określonych w ust. 2 lit. a niniejszego artykułu, uwzględnia się je łącznie przy określaniu stopnia ogólnej utraty zdolności zarobkowej.

Służbę wojskową w rozumieniu niniejszej ustawy stanowi służba, określona w art. 2.

Art. 6.

Do orzekania o związku przyczynowym uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową oraz o stopniu utraty zdolności zarobkowej, spowodowanej tem uszkodzeniem, wreszcie o stopniu winy, powodującej uszkodzenie, są powołane: w pierwszej instancji inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie, a w drugiej i ostatniej instancji inwalidzkie komisje odwoławcze. Orzeczenia inwalidzkich komisyj o uznaniu za inwalidów osób, które w chwili wydania orzeczenia nie posiadały obywatelstwa polskiego (art. 2 lit. c), lub zgłosiły roszczenia do zaopatrzenia po upływie terminu, zakreślonego w art. 29, są nieważne.

Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wewnętrznych wyda w drodze rozporządzenia przepisy o składzie, organizacji i trybie postępowania komisyj rewizyjno-lekarskich i odwoławczych, ustali tabelę stanów chorobowych i warunki jej stosowania i wyznaczy władze, powołane do orzekania o zaginięciu bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych (art. 4). Orzeczenia tych władz o uznaniu za zaginione osób, których śmierć została już przedtem stwierdzona metryką śmierci lub orzeczeniem właściwego sądu o uznanie za zmarłego, są nieważne.

Do orzekania o przyznaniu i wymiarze, względnie o zgaśnięciu i zawieszeniu, zaopatrzeń pieniężnych z niniejszej ustawy oraz do ich wypłaty są powołane władze, które wyznaczy Minister Skarbu.

Koszty, związane z postępowaniem administracyjnem i sądowem oraz z dochodzeniami w sprawach, wymienionych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, ponosi Skarb Państwa.

Art. 7.

Jeżeli uszkodzenie zdrowia, uprawniające do zaopatrzenia na mocy niniejszej ustawy, ulegnie pogorszeniu, może inwalida, po upływie dwunastu miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia komisji rewizyjno-lekarskiej lub od dnia ogłoszenia orzeczenia inwalidzkiej komisji odwoławczej żądać ponownego badania. Jeżeli badanie nie wykaże pogorszenia stanu zdrowia, inwalida ponosi wszelkie koszty, związane z wdrożonem postępowaniem.

Jeżeli badanie wykaże polepszenie stanu zdrowia, komisja rewizyjno-lekarska, względnie komisja odwoławcza, określa ponownie stopień utraty zdolności zarobkowej, w tym jednak wypadku, gdy ustalony ponownie stopień uzasadnia niższą rentę niż poprzedni, na inwalidę nie nakłada się obowiązku ponoszenia kosztów postępowania.

Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu może poddać jednorazowej rewizji wszystkie orzeczenia komisyj rewizyjno-lekarskich, względnie odwoławczych, co do istnienia dowodów związku przyczynowego uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa ze służbą wojskową.

TYTUŁ III.

Zaopatrzenie inwalidzkie.

Art. 8.

Zaopatrzenie stanowią następujące świadczenia ze strony Państwa:

a) zasadnicza renta inwalidzka,

b) dodatki:

1. ciężkoposzkodowanych,
2. kwalifikacyjny,
3. rodzinny,
4. pielęgnacyjny,

c) zapomoga pogrzebowa,

d) renty pozostałych,

e) leczenie i doleczanie,

f) zaopatrywanie w aparaty ortopedyczne i środki pomocnicze,

g) szkolenie,

h) opieka społeczna.

Rozdział I.

Zaopatrzenie pieniężne inwalidów.

Art. 9.

Rentę zasadniczą wymierza się w stosunku do stopnia utraty zdolności zarobkowej.

Art. 10.

Prawo do zaopatrzenia pieniężnego z niniejszej ustawy przysługuje:

1) inwalidom wojennym z utratą przynajmniej 15% zdolności zarobkowej,

2) inwalidom wojskowym z utratą przynajmniej 30% zdolności zarobkowej wskutek stałego kalectwa,

3) inwalidom wojskowym (art. 2 ust. 2 lit. a) z utratą przynajmniej 45% zdolności zarobkowej w wypadkach nieprzewidzianych w pkt. 2.

Art. 11.

Renta może być czasowa lub stała, zależnie od czasowej lub stałej utraty zdolności zarobkowej i wynosi przy utracie:

15% zdolności zarobkowej — 15% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 16% do 24% zdolności zarobkowej — 20% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 25% do 34% zdolności zarobkowej — 30% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 35% do 44% zdolności zarobkowej — 40% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 45% do 54% zdolności zarobkowej — 50% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 55% do 64% zdolności zarobkowej — 60% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 65% do 74% zdolności zarobkowej — 70% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 75% do 84% zdolności zarobkowej — 80% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 85% do 94% zdolności zarobkowej — 90% renty zasadniczej zupełnego inwalidy,

od 95% do 100% zdolności zarobkowej — 100% renty zasadniczej zupełnego inwalidy.

Art. 12.

Zasadnicza renta zupełnego inwalidy wojennego (powyżej 94% utraty zdolności zarobkowej) wynosi 125 zł miesięcznie, zupełnego inwalidy wojskowego — 100 zł miesięcznie.

Art. 13.

Inwalidzi, z utratą zdolności zarobkowej, wynoszącą przynajmniej 45%, otrzymują dodatek ciężkoposzkodowanych, który reguluje się według następującej skali:

przy utracie zdolności zarobkowej od 45 do 54% — 10 zł,

przy utracie zdolności zarobkowej od 55 do 64% — 15 zł,

przy utracie zdolności zarobkowej od 65 do 74% — 30 zł,

przy utracie zdolności zarobkowej od 75 do 84% — 45 zł,

przy utracie zdolności zarobkowej od 85 do 94% — 60 zł,

przy utracie zdolności zarobkowej od 95 do 100% — 75 zł.

Inwalidzi z ogólną utratą zdolności zarobkowej, wynoszącą przynajmniej 65%, uprawnieni do zaopatrzenia pieniężnego (art. 10), a nie odpowiadający warunkom ust. 1 niniejszego artykułu mogą otrzymać tytułem dodatku ciężkoposzkodowanych 10 złotych.

Art. 14.

Inwalidzi wojenni i wojskowi, którzy w następstwie ciężkiego uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa (art. 5a ust. 2 lit. a i b i ust. 3), są tak niedołężni, iż stale potrzebują opieki i pomocy innych osób, otrzymują dodatek na pielęgnację w następującej wysokości:

a) 25 zł miesięcznie,

b) 50 zł miesięcznie w wypadkach całkowitej utraty wzroku lub utraty co najmniej dwóch kończyn,

c) 75 zł miesięcznie w wypadku całkowitego obezwładnienia fizycznego, amputacji więcej niż 2-ch kończyn lub podwójnych kalectw.

O uprawnieniu do pobierania dodatku na pielęgnację, jak również o wysokości dodatku według ust. 1 niniejszego postanowienia orzeka inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska.

Art. 15.

Dodatek kwalifikacyjny otrzymują inwalidzi o utracie przynajmniej 45% zdolności zarobkowej.

Dodatek kwalifikacyjny niższy przysługuje inwalidom, którzy:

1) posiadają średnie wykształcenie ogólne lub zawodowe, bądź też

2) (skreślone)

3) uzyskał rangę oficerską do kapitana włącznie lub równorzędną.

Dodatek kwalifikacyjny wyższy przysługuje inwalidom, którzy:

1) posiadają wyższe wykształcenie ogólne lub zawodowe, bądź też

2) (skreślone)

3) uzyskali rangę co najmniej majora lub równorzędną.

Dodatek kwalifikacyjny niższy wynosi 25%, wyższy 50% renty zasadniczej i dodatku ciężkoposzkodowanych w wymiarze, odpowiadającym danej miejscowości (art. 17).

Bliższe postanowienia co do wykształcenia, uprawniającego do dodatku kwalifikacyjnego, wyda w drodze rozporządzenia Minister Opieki Społecznej i Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 16.

Inwalidzie przysługuje prawo do dodatku rodzinnego na żonę w wysokości 20% renty zasadniczej pobieranej przez inwalidę i prawo do dodatku na każde dziecko w wysokości 10% pobieranej kwoty renty zasadniczej i dodatku na żonę.

Dodatek rodzinny na dzieci nie może być przyznany na więcej niż czworo dzieci.

Inwalidzie nie przysługuje prawo do dodatku rodzinnego:

a) na żonę, pobierającą uposażenie z instytucji państwowej, zaopatrzenie ze Skarbu Państwa lub z funduszów samorządowych,

b) na żonę sądownie rozwiedzioną lub separowaną, o ile mąż nie jest orzeczeniem sądowem zobowiązany do jej utrzymania.

Do dzieci w rozumieniu niniejszego artykułu zalicza się dzieci ślubne i uprawnione, tudzież pasierby. Prawo do dodatku na dziecko przysługuje do ukończenia 18-go roku życia. Jeżeli dziecko uczęszcza do szkoły publicznej lub wskutek ułomności fizycznej, umysłowej albo nieuleczalnej choroby nie może zarabiać na swoje utrzymanie, prawo do dodatku przysługuje do ukończenia 24-go roku życia dziecka.

Dzieci i pasierbów, które weszły w związki małżeńskie lub które się same utrzymują, jako też dzieci i pasierbów, posiadających własne zaopatrzenie, nie uwzględnia się przy wymiarze dodatku rodzinnego.

Inwalidom, uprawnionym na mocy innej ustawy do pobierania ze Skarbu Państwa dodatków na rodzinę, przysługuje prawo wyboru dodatku dla nich korzystniejszego.

Dodatki z niniejszego artykułu wymierza się od renty zasadniczej, przysługującej inwalidzie według postanowień art. 17 niniejszej ustawy.

Art. 17.

Określone art. 11 kwoty renty zasadniczej przysługują inwalidzie, zamieszkałemu w jednej z miejscowości, zaliczonych do klasy A. Kwoty te obniża się zależnie od miejsca zamieszkania, a w szczególności w jednej z miejscowości, zaliczonych do klasy B, obniża się te kwoty o 12%, zaliczonych do klasy C, o 30%. Podział miejscowości na klasy zawiera załącznik, stanowiący integralną część niniejszego artykułu.

Rada Ministrów będzie mogła zaliczyć do klasy wyższej miejscowości (osady), położone w okręgach podmiejskich miast powyżej 100.000 mieszkańców i osady fabryczne wielkiego przemysłu, oraz w okresach co najmniej dwuletnich poddawać rewizji zaliczenie miejscowości do klas, ustalonych w załączniku do niniejszego artykułu.

Zasada, określona w ust. 1 niniejszego artykułu, stosuje się do dodatku ciężkoposzkodowanych z tą zmianą, że obniżenie dodatku inwalidów z utratą zdolności zarobkowej powyżej 84% nie może przekroczyć normy dla klasy miejscowości B.

Za miarodajne do wymiaru uważa się ostatnie miejsce zamieszkania inwalidy w kraju przed rozpoczęciem służby wojskowej.

W stosunku do osób, które w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy miały prawo do zaopatrzenia z ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195), miarodajne jest miejsce ich zamieszkania w dniu 1 stycznia 1932 roku.

Wymiar, uskuteczniony w myśl ust. 1, ulega zmianie w razie zmiany miejsca zamieszkania po upływie co najmniej 3 lat zamieszkiwania w nowej miejscowości, w wypadkach przesiedlenia się uprawnionego do miejscowości klasy wyższej z powodów, uzasadniających przesiedlenie.

Jeżeli inwalida nie ma miejsca stałego zamieszkania w kraju, przysługuje mu wymiar renty jak w miejscowości, zaliczonej do klasy C. Przez czas przebywania zagranicą z zezwoleniem Ministra Skarbu na korzystanie z renty przysługuje osobom uprawnionym wymiar renty według klasy A. Wymiar renty za pierwszy rok przebywania zagranicą uskutecznia się według klasy miejscowości zależnie od ostatniego miejsca zamieszkania przed wyjazdem z kraju.

Bliższe postanowienia co do ust. 6 niniejszego artykułu zawierać będzie rozporządzenie wykonawcze.

Art. 18.

Zapomoga pogrzebowa przysługuje osobom, pozostałym po zmarłych inwalidach, którzy byli uprawnieni do zaopatrzenia pieniężnego z niniejszej ustawy, względnie osobom, które poniosły koszty pogrzebu.

Zapomoga pogrzebowa równa się jednomiesięcznej zasadniczej rencie zupełnego inwalidy w wymiarze, zależnym od miejsca śmierci

zmarłego w myśl art. 17. O ile zapomoga przysługuje z tytułu innej ustawy, uprawnionemu służy prawo wyboru.

O ile koszty pogrzebu pokryte zostały ze środków publicznych, prawo do poboru zapomogi pogrzebowej upada.

Rozdział II.

Zaopatrzenie pieniężne wdów.

Art. 19.

Prawo do zaopatrzenia przysługuje wdowom po inwalidach, których utrata zdolności zarobkowej uprawniała przed śmiercią do zaopatrzenia pieniężnego, o ile związek małżeński został zawarty przed okaleczeniem lub chorobą, uprawniającą do renty, a tytuł do zaopatrzenia powstał po dniu 1 sierpnia 1914 r. Wdowom po inwalidach wojennych przysługuje prawo do zaopatrzenia w razie zawarcia ślubu po okaleczeniu lub po wystąpieniu choroby, uprawniającej do zaopatrzenia na mocy niniejszej ustawy, jeżeli związek małżeński trwał co najmniej jeden rok lub jeżeli małżeństwo było dzietne. Prawo wdowy rozpoczyna się z chwilą śmierci męża. Renta wdowia wynosi 50% renty zasadniczej zmarłego męża (art. 17).

Wdowom po poległych i zmarłych oraz po zmarłych inwalidach, których śmierć pozostaje w przyczynowym związku ze służbą wojskową lub po zaginionych (art. 32), przysługuje prawo do zaopatrzenia, o ile tytuł do zaopatrzenia powstał po 1 sierpnia 1914 r. Renta wdowia wynosi 50% renty zasadniczej, którąby przysługiwała zupełnemu inwalidzie w ostatnim przed śmiercią miejscu zamieszkania męża, po którym pozostała wdowa, przyczem analogiczne zastosowanie znajduje art. 17.

Dla wymiaru renty według niniejszego artykułu jest miarodajna, o ile chodzi o wdowę po inwalidzie wojennym, renta inwalidy wojennego, o ile zaś chodzi o wdowę po inwalidzie wojskowym, renta inwalidy wojskowego.

Wymiar renty wdowiej, przewidziany w niniejszym artykule, następuje od renty zasadniczej i dodatku kwalifikacyjnego, obliczonego jednak od samej renty zasadniczej, jeżeli poległy lub zmarły mąż miał, w myśl postanowień niniejszej ustawy, prawo do takiego dodatku lub warunki do jego uzyskania, gdyby żył.

Prawo do renty, określonej w niniejszym artykule, przysługuje wdowom, mającym na wychowaniu co najmniej jedno dziecko własne w wieku poniżej lat 15 z małżeństwa po poległym, zmarłym (zaginionym), oraz tym wdowom, które wskutek stałego, stwierdzonego przez urzędowego lekarza, uszkodzenia zdrowia utraciły więcej niż 66 i 2/3% zdolności zarobkowej.

Wdowy, które ukończyły 50 rok życia, mają prawo do zaopatrzenia bez względu na istnienie okoliczności, określonych w poprzednim ustępie.

Ponadto prawo do renty wdowiej w wymiarze 30% służy:

a) wdowom po osobach, wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. a, b i d oraz w ust. 2 lit. a,

b) wdowom po osobach, wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. c i e, mającym na utrzymaniu przynajmniej jedno własne dziecko z małżeństwa po poległym lub zmarłym (zaginionym), pobierające zaopatrzenie na podstawie art. 22.

Wymiar renty wdowiej w przypadkach, wymienionych w ust. poprzednim pod lit. a i b następuje według zasad ust. 1, 2, 3 i 4 niniejszego artykułu.

Art. 20.

W razie zamążpójścia otrzymuje wdowa odprawę w wysokości trzechletniego zaopatrzenia pieniężnego i traci tem samem wszelkie prawa do zaopatrzenia z niniejszej ustawy.

O ile wdowa wyjdzie zamąż za obywatela innego państwa, przysługuje jej odprawa tylko w tym wypadku, jeżeli odnośne państwo stosuje wzajemność do obywateli Państwa Polskiego.

Art. 21.

Zaopatrzenie nie przysługuje wdowie separowanej lub rozwiedzionej sądownie, o ile mąż nie był orzeczeniem sądowem zobowiązany do jej utrzymania.

Rozdział III.

Zaopatrzenie pieniężne sierot i rodziców i granica rent osób pozostałych.

Art. 22.

Sieroty po inwalidach, których utrata zdolności zarobkowej uprawniała do zaopatrzenia pieniężnego z niniejszej ustawy, otrzymują do chwili samodzielnego zarobkowania lub zawarcia związku małżeńskiego, najpóźniej jednak do ukończenia 18-go roku życia, rentę sierocą w wysokości 20% renty, którą pobierałby ich ojciec przed śmiercią przy zastosowaniu przepisów art. 17.

Sieroty po poległych i zmarłych, których śmierć pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową, lub po zaginionych (art. 4) otrzymują do chwili samodzielnego zarobkowania lub zawarcia związku małżeńskiego z ograniczeniem, przewidzianem w art. 32, najpóźniej jednak do ukończenia 18 roku życia, rentę w wysokości 20% renty zasadniczej, którąby przysługiwała zupełnemu inwalidzie wojennemu w ostatniem przed śmiercią miejscu zamieszkania zmarłego ojca, przyczem analogiczne zastosowanie znajduje art. 17.

Sieroty zupełne otrzymują w wypadkach, określonych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, rentę sierocą w wysokości 30% renty zasadniczej.

Jeżeli sierota wskutek ułomności fizycznej lub psychicznej, powstałej przed ukończeniem przez sierotę 18 roku życia, nie może zarabiać na swoje utrzymanie i nie posiada środków utrzymania, pobiera rentę przez cały czas tego stanu.

Jeżeli sierota uczęszcza do szkół publicznych lub kształci się zawodowo, otrzymuje rentę do czasu ukończenia szkoły lub wykształcenia, najwyżej jednak do ukończenia 24-go roku życia.

Do wymiaru rent sierocych mają analogiczne zastosowania postanowienia art. 19 ust. 3 i 4.

Art. 23.

Suma rent wdowiej i sierocych, wymierzonych w wypadkach, odpowiadających postanowieniom art. 19 ust. 1 i art. 22 ust. 1, nie może przekraczać renty zasadniczej wraz z dodatkiem rodzinnym na żonę, pobieranej przez zmarłego inwalidę.

Suma rent osób, pozostałych po poległym lub zaginionym (art. 4), w wypadkach, odpowiadających postanowieniom art. 19 ust. 2, art. 22 ust. 2 i po zmarłym w związku przyczynowym ze służbą wojskową, nie może przekraczać renty zasadniczej wraz z dodatkiem rodzinnym na żonę, która to renta przysługiwałaby zupełnemu inwalidzie wojennemu, względnie wojskowemu w ostatniem miejscu zamieszkania poległego, zaginionego lub zmarłego przy analogicznem zastosowaniu art. 19 ust. 3 i art. 17.

Celem utrzymania granicy rent, wskazanej w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, przy przyznawaniu rent zachowana ma być kolejność osób według art. 3.

Art. 24.

Zupełne sieroty może Państwo umieścić w odpowiednich zakładach na wniosek opiekunów; na ten czas zawiesza się rentę.

Art. 25.

Rodzice (art. 3 ust. 1 lit. e i f) poległego i zmarłego, którego śmierć pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową lub zaginionego (art. 4), o ile są niezdolni do zarobkowania i nie posiadają niezbędnych środków utrzymania lub członków rodziny prawnie zobowiązanych i będących w stanie dostarczyć im środków utrzymania otrzymują dla jednej osoby 20%, dla obojga 30% renty zasadniczej zupełnego inwalidy, według wymiaru zależnie od ostatniego miejsca ich zamieszkania przed rozpoczęciem służby wojskowej syna, przyczem analogiczne zastosowanie ma art. 17. Wymiar renty rodzicielskiej podwyższa się dla jednej osoby do 25%, dla obojga rodziców do 40% renty zasadniczej zupełnego inwalidy w wypadkach, w których rodzice, mając wszystkie warunki, przewidziane niniejszym artykułem, utracili w związku ze służbą wojskową więcej synów.

Rodzice inwalidy, którego śmierć nie pozostawała w związku przyczynowym ze służbą wojskową, mają prawo do renty, jeżeli zachodzą wymogi, określone w ustępie poprzednim, a zmarły syn miał w chwili śmierci prawo do zaopatrzenia pieniężnego. Podstawę wymiaru zaopatrzenia rodzicielskiego stanowi wówczas renta zasadnicza i dodatek kwalifikacyjny, obliczony od tej renty, jakie przysługiwały synowi w chwili śmierci.

Osobę, kóra utraciła więcej niż 2/3 zdolności zarobkowej, matkę, która ukończyła 50-ty i ojca, który ukończył 60-ty rok życia, uważa się za niezdolnych do zarobkowania w rozumieniu niniejszego artykułu.

TYTUŁ IV.
Postanowienia wspólne dla zaopatrzeń pieniężnych.

Rozdział I.
Terminy wypłaty.

Art. 26.

Renty, przyznane na mocy niniejszej ustawy, wypłaca się miesięcznie zgóry.

Rozdział II.
Zajęcie renty, termin zgłoszenia roszczeń, zgaśnięcie prawa do renty i zawieszenie renty.

Art. 27.

Zaopatrzenia pieniężne z niniejszej ustawy wolne są od wszelkich podatków państwowych i samorządowych i podlegają zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu lub administracyjnemu wyłącznie na podstawie postanowień niniejszego artykułu. Przepisy art. 574 i 575 Kodeksu Postępowania Cywilnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 112, poz. 934) nie będą stosowane.

Zapowiedzenie i zajęcie renty z dodatkami, z wyjątkiem dodatku ciężkoposzkodowanych i pielęgnacyjnego, jest dopuszczalne celem ściągnięcia lub zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych oraz pożyczek, udzielonych inwalidzie z funduszów publicznych, na ten cel przeznaczonych oraz kosztów postępowania, przewidzianych w art. 7 ust. 1 i 2.

Dopuszczalne jest również potrącenie z renty z dodatkami, z wyjątkiem dodatku ciężkoposzkodowanych i pielęgnacyjnego, kwot renty i dodatków, pobranych nieprawnie lub w nienależnej wysokości. Zapowiedzenia, zajęcia i potrącenia w tych wypadkach nie mogą przekroczyć 30% łącznej sumy renty z dodatkami, ulegającemi zajęciu, zapowiedzeniu i potrąceniu.

W razie zbiegu wierzytelności zaspokojenie następuje bez względu na czas powstania wierzytelności w następującym porządku:

1) roszczenia alimentacyjne do wysokości 15% sumy renty z dodatkami,

2) roszczenia Skarbu Państwa z tytułu nieprawnie lub w nienależnej wysokości pobranej renty i dodatków,

3) roszczenia z pożyczek, udzielonych z funduszów publicznych i pozostałe roszczenia alimentacyjne.

O porządku zaspokojenia roszczeń, mających to samo pierwszeństwo, decyduje termin doręczenia urzędowi, przekazującemu rentę, orzeczenia sądowego lub administracyjnego.

Renty i dodatki, pobrane nienależnie wskutek podania przez osoby, do tego zobowiązane, nieprawdziwych danych lub też świadomego zamilczenia przez te osoby okoliczności, powodujących zawieszenie lub zmniejszenie zaopatrzenia, ulegają aż do zupełnego ich umorzenia potrąceniu z przypadających do wypłaty rent do wysokości 50% łącznej sumy renty z dodatkami.

Procentowe ograniczenia, wprowadzone w ust. 2 i 5 niniejszego artykułu, nie mają zastosowania do nienależnie pobranych kwot renty i dodatków, jeżeli wypłata nastąpiła wskutek zawinionego działania lub zaniechania osób, wymienionych w poprzednim ustępie, stwierdzonego wyrokiem karno-sądowym.

Zapowiedzenia i zajęcie z tytułu roszczeń alimentacyjnych pozostają ważne i w tych wy-

padkach do wysokości 15% sumy renty z dodatkami.

Art. 28.

Urzędy gminne, względnie magistraty, o ile zostaną wezwane przez właściwe władze do stwierdzenia okoliczności, służących za podstawę orzeczenia, dotyczącego zaopatrzenia (np. ilość członków rodziny, posiadanie majątku nieruchomego, miejsce zamieszkania i t. p.) odpowiedzialne są solidarnie z osobami, które zaopatrzenie nieprawnie pobrały, za straty Skarbu Państwa, spowodowane zaniedbaniem urzędu gminnego, względnie magistratu, który świadomie lub wskutek przeprowadzenia oczywiście niedbałych dochodzeń poświadczył okoliczności niezgodne z rzeczywistością. Gminie przysługuje prawo regresu do swych organów, względnie funkcjonarjuszów, którzy stali się winnymi powyższego uchybienia, a to niezależnie od ich odpowiedzialności karnej lub dyscyplinarnej.

O powyższej odpowiedzialności gmin orzekają właściwe władze nadzorcze na wniosek władzy przyznającej zaopatrzenia z niniejszej ustawy.

Art. 29.

Roszczenia do zaopatrzenia z niniejszej ustawy muszą być zgłoszone pod rygorem utraty prawa:

1) przez inwalidów w ciągu jednego roku po rozwiązaniu stosunku czynnej służby wojskowej, w czasie której powstało lub uległo pogorszeniu uszkodzenie zdrowia, stanowiące podstawę roszczeń;

2) przez członków organizacji Przysposobienia Wojskowego w ciągu jednego roku od daty wypadku, który spowodował uszkodzenie zdrowia;

3) przez osoby, pozostałe po inwalidach, po poległych oraz po zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową przed upływem roku od dnia śmierci zmarłego, względnie poległego;

4) przez osoby, pozostałe po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych (art. 4 i 6) przed upływem roku od daty zawarcia pokoju lub faktycznego zakończenia działań wojennych, podczas których nastąpiło zaginięcie. Za dopełnienie obowiązku zgłoszenia roszczeń uważa się wniesienie do właściwej władzy podania o uznanie danej osoby za zaginioną.

Roszczenie do zaopatrzenia po poległych i zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową, których śmierć nie może być wykazaną formalną metryką śmierci, lecz orzeczeniem sądowem o zaszłej śmierci (o uznaniu za zmarłego), zgłoszone być musi najpóźniej do jednego roku po upływie czasokresu, którego zachowanie, zgodnie z przepisami prawa cywilnego, stanowi ustawowy warunek domniemania zaszłej śmierci. Bieg i upływ terminów do zgłaszania roszczenia, zakreślonych w ust. 1 p. 3 i w ust. 2 niniejszego artykułu następuje bez względu na datę uzyskania dowodu śmierci.

Zaopatrzenie pieniężne w wypadkach, wymienionych w ust. 1 p. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu, należy się od pierwszego dnia miesiąca po zgłoszeniu roszczenia. Termin początkowy uprawnienia do zaopatrzenia w przypadkach, wymienionych w p. 4, regulują postanowienia art. 32.

W wypadkach, przewidzianych w ust. 2 niniejszego artykułu:

a) jeżeli odnośne orzeczenie sądu przedstawiono władzy, przyznającej zaopatrzenie przed upływem roku od daty orzeczenia sądowego o zaszłej śmierci (o uznaniu za zmarłego), należy się zaopatrzenie pieniężne od pierwszego dnia miesiąca po dacie orzeczenia sądowego,

b) jeżeli odnośne orzeczenie sądu o zaszłej śmierci (o uznaniu za zmarłego) przedstawiono władzy, przyznającej zaopatrzenie, po upływie roku od daty orzeczenia sądowego, należy się zaopatrzenie pieniężne od pierwszego dnia miesiąca po przedstawieniu orzeczenia sądu urzędowi, przyznającemu zaopatrzenie.

Art. 30.

Prawo do zaopatrzenia z niniejszej ustawy gaśnie:

1) w razie śmierci osoby uprawnionej,

2) gdy osoba, uprawniona do zaopatrzenia, została skazana prawomocnym wyrokiem sądowym, orzekającym utratę praw publicznych.

Zgaśnięcie prawa do zaopatrzenia następuje, o ile czyn karygodny popełniony był:

a) przez inwalidę — po doznaniu uszkodzenia zdrowia, uzasadniającego roszczenie do zaopatrzenia,

b) przez pozostałego po inwalidzie, po poległym lub po zmarłym w związku przyczynowym ze służbą wojskową — po śmierci inwalidy, poległego lub zmarłego w związku przyczynowym ze służbą wojskową,

c) przez pozostałego po osobie, uznanej za zaginioną bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych (art. 4), — po zawarciu pokoju lub po faktycznem zakończeniu działań wojennych.

W wypadku zgaśnięcia prawa do zaopatrzenia z powodów, przewidzianych w ust. 1 pkt. 2 niniejszego artykułu, żona i dzieci, o ile nie są współwinne popełnionego przestępstwa i nie mają środków utrzymania, mogą otrzymać zaopatrzenie wdowie, względnie sieroce (art. 19 ust. 1, art. 22 ust. 1 i art. 23 ust. 1).

W wypadkach, przewidzianych w ust. 1 pkt. 2 niniejszego artykułu, inwalida nie traci prawa leczenia i protezowania.

Art. 31.

Minister Skarbu może przywrócić rentę inwalidzie wojennemu, jeżeli prawo do jej pobierania zgasło na podstawie postanowień ustaw karnych byłych państw zaborczych z powodu wyroków sądowych, wydanych na skutek przestępstw, popełnionych przed dniem 15 październik 1927 r., o ile postanowienia artykułu poprzedniego, przy uwzględnieniu rodzaju przestępstwa i kary, nie przewidywałyby w danym wypadku zgaśnięcia renty.

Art. 32.

Uprawnienie do zaopatrzenia tymczasowego pozostałych po zaginionym bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych (art. 4) rozpoczyna się od daty wydania orzeczenia odnośnej władzy o uznaniu za zaginionego, natomiast gaśnie:

a) jeżeli zaginiony odnajdzie się,

b) po upływie 3 lat od wydania orzeczenia o uznaniu za zaginionego, jeżeli w ciągu tego czasu nie przedłożono metryki jego śmierci, względnie nie uzyskano orzeczenia sądowego, uznającego zaginionego za zmarłego. Dostarczenie tych dowodów później nie uprawnia do zaopatrzenia za czas od ustania zaopatrzenia tymczasowego do chwili złożenia dowodów właściwej władzy.

Art. 33.

Prawo do pobierania renty i dodatków zawiesza się:

a) w razie przebywania poza granicami państwa bez zezwolenia Ministra Skarbu na korzystanie z renty zagranicą dłużej niż rok — na czas takiego pobytu zagranicą;

b) w razie utraty obywatelstwa polskiego do chwili ponownego uzyskania tego obywatelstwa; na ten czas ulegają zawieszeniu również wszystkie inne uprawnienia z niniejszej ustawy;

c) o ile uprawniony na mocy prawomocnego wyroku sądowego odbywa karę pozbawienia wolności;

d) inwalidom z ogólną utratą zdolności zarobkowej poniżej 45% oraz osobom, otrzymującym zaopatrzenie pieniężne według art. 19 i 22 niniejszej ustawy, właścicielom stałych warsztatów pracy na roli; za stały warsztat pracy na roli uważać należy, bez względu na sposób zagospodarowania i położenie, gospodarstwa o powierzchni co najmniej 5 ha użytkowej ziemi I-ej lub II-ej klasy, 6 ha III-ej klasy, 8 ha IV-ej klasy. Bliższe postanowienia co do zakwalifikowania gospodarstw, obejmujących ziemię, zaliczoną do kilku różnych klas z uwzględnieniem norm, wyżej podanych, oraz gospodarstw, obejmujących ziemię zaliczoną do dalszych klas, jak również co do zakwalifikowania gospodarstw o specjalnym charakterze ze względu na sposób zagospodarowania (warzywnictwo, sadownictwo i t. p.) i położenie, będzie zawierało rozporządzenie wykonawcze. Przepis ten nie dotyczy inwalidów (wdów po nich i sierot), posiadających gospodarstwa rolne na mocy przepisów o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego lub z mocy ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1);

e) jeżeli dochód z jakichkolwiek źródeł, z wyłączeniem zaopatrzenia z niniejszej ustawy, przewyższa u osób, nie utrzymujących rodziny, podwójną kwotę renty zasadniczej zupełnego inwalidy wojennego, a u utrzymujących rodzinę podwójną kwotę renty zasadniczej zupełnego inwalidy wojennego wraz z dodatkiem na żonę — w wymiarze zależnym od miejsca zamieszkania uprawnionego (art. 17).

Postanowienia ust. 1 lit. d i e niniejszego artykułu nie mają zastosowania do osób, otrzymujących zaopatrzenie pieniężne poza granicami państwa.

W przypadkach, wymienionych w ust. 1 lit. d i e niniejszego artykułu, przeniesienie po dniu 1 stycznia 1932 r. prawa własności warsztatu pracy, majątku nieruchomego lub przedsiębiorstwa, stanowiących źródło dochodu, na rzecz żony, rodziców, dzieci lub rodzeństwa nie ma wpływu na stosowanie postanowień ust. 1 lit. d i e niniejszego artykułu.

W wypadkach, przewidzianych pod lit. e, nie podlega zawieszeniu dodatek ciężkoposzkodowanych i pielęgnacyjny; również nie podlega zawieszeniu renta wraz z przysługującemi dodatkami inwalidów o utracie ogólnej zdolności zarobkowej powyżej 84%, oraz inwalidów ociemniałych.

Rozdział III.

Pobieranie różnych zaopatrzeń i kapitalizacja rent.

Art. 34.

O ile inwalidzie, względnie pozostałym, przysługuje prawo do zaopatrzenia pieniężnego na zasadzie innej ustawy o zaopatrzeniu z funduszów państwowych z innego tytułu, jest dopuszczalne pobieranie obu zaopatrzeń ze Skarbu Państwa, lecz tylko do łącznej wysokości zasadniczej renty zupełnego inwalidy (art. 17).

W wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Skarbu może udzielić zezwolenia na pobieranie zaopatrzeń w łącznej sumie, przekraczającej normę, przewidzianą w ust. 1.

Ograniczenia, przewidziane w niniejszym artykule, nie mają zastosowania do praw nabytych lub w przyszłości nabyć się mających na zasadzie ustaw o ubezpieczeniach społecznych.

Art. 35.

Zasadnicza renta inwalidy, przysługująca mu według stopnia utraty zdolności zarobkowej, oraz dodatek rodzinny i kwalifikacyjny, o ile mu przysługują, może ulec skapitalizowaniu w celu umożliwienia pobierającym rentę nabycia lub uruchomienia warsztatu na roli, w przemyśle, handlu lub rzemiośle, oraz w celu kształcenia się lub dokształcania, o ile:

1) osoba, pobierająca rentę, jest pełnoletnią i nie przekroczyła 55 roku życia;

2) istnieje gwarancja celowego użycia skapitalizowanej renty, zgodnie z zamierzeniami wnioskodawcy.

Mimo skapitalizowania renty inwalida zachowuje prawo do dodatków ciężkoposzkodowanych i pielęgnacyjnego oraz do leczenia i protezowania.

Zaopatrzenie pozostałych nie może ulec skapitalizowaniu.

Art. 36.

W razie skapitalizowania wypłaca się inwalidzie sumę, którą otrzymuje się, mnożąc 6-cio miesięczną kwotę renty zasadniczej i dodatków, wymienionych w art. 35, w wymiarze, przysługującym inwalidzie, przez mnożnik, zmieniają-

cy się stosownie do wieku; i tak dla inwalidy, który ukończył:

lat	21	mnożnik	wynosi	$18^{3}/_{4}$
„	22	„	„	$18^{1}/_{2}$
„	23	„	„	$18^{1}/_{4}$
„	24	„	„	18
„	25	„	„	$17^{3}/_{4}$
„	26	„	„	$17^{1}/_{2}$
„	27	„	„	$17^{1}/_{4}$
„	28	„	„	17
„	29	„	„	$16^{3}/_{4}$
„	30	„	„	$16^{1}/_{2}$
„	31	„	„	$16^{1}/_{4}$
„	32	„	„	16
„	33	„	„	$15^{3}/_{4}$
„	34	„	„	$15^{1}/_{2}$
„	35	„	„	$15^{1}/_{4}$
„	36	„	„	15
„	37	„	„	$14^{3}/_{4}$
„	38	„	„	$14^{1}/_{2}$
„	39	„	„	$14^{1}/_{4}$
„	40	„	„	14
„	41	„	„	$13^{3}/_{4}$
„	42	„	„	$13^{1}/_{2}$
„	43	„	„	$13^{1}/_{4}$
„	44	„	„	13
„	45	„	„	$12^{3}/_{4}$
„	46	„	„	$12^{1}/_{2}$
„	47	„	„	$12^{1}/_{4}$
„	48	„	„	12
„	49	„	„	$11^{1}/_{2}$
„	50	„	„	11
„	51	„	„	$10^{1}/_{2}$
„	52	„	„	10
„	53	„	„	$9^{1}/_{2}$
„	54	„	„	9
„	55	„	„	$8^{1}/_{2}$.

Inwalida, który nie uzyskał skapitalizowania renty, może otrzymać zaliczkę na rentę do wysokości dwuletniej kwoty należnej renty z dodatkami, w art. 35 ust. 1 wymienionemi, z kredytu, przeznaczonego na ten cel w budżecie państwowym, tracąc prawo do renty i dodatków, wypłaconych tytułem zaliczki na okres czasu, za który otrzymał zaliczkę.

Osoby, pozostałe po inwalidzie, który uzyskał skapitalizowanie renty, tracą prawo do zaopatrzenia pieniężnego.

Szczegółowe przepisy w tym przedmiocie wyda Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 37.

Władza państwowa może zabezpieczyć użycie wypłaconej sumy na cele, w art. 35 wyszczególnione, sposobem wypłacania, zahipotekowaniem i zastrzeżeniem sobie prawa kontroli nad obrotem własnością, nabytą dzięki skapitalizowaniu renty.

Art. 38.

Renta, w myśl art. 35 i 36 skapitalizowana, nie podlega zajęciu prawnemu. Czynności sądowe, połączone ze skapitalizowaniem, nie podlegają opłatom stemplowym.

Art. 39.

Inwalidzi, którzy uzyskali rentę skapitalizowaną, oraz ich rodziny, względnie pozostali (art. 3) tracą prawo do zaopatrzenia pieniężnego, nie tracą zaś prawa do innych świadczeń, przewidzianych w niniejszej ustawie.

Osoby, które na podstawie ustaw b. państw zaborczych uzyskały skapitalizowanie części renty, przypadającej im na podstawie tamtejszych ustaw, otrzymują rentę inwalidzką według niniejszej ustawy, zmniejszoną o część skapitalizowaną.

Inwalidom wojennym, których utrata zdolności do zarobkowania wynosi co najmniej 45%, a którzy uzyskali skapitalizowanie części renty przypadającej im na podstawie ustaw b. państw zaborczych w okresie dewaluacji marki niemieckiej, Minister Skarbu może przyznać rentę z niniejszej ustawy niezmniejszoną o część skapitalizowaną.

TYTUŁ V.

Leczenie, dostarczanie aparatów ortopedycznych i środków pomocniczych, szkolenie i zatrudnienie inwalidów.

Art. 40.

Inwalida ma prawo do korzystania na koszt państwa z pomocy lekarskiej, środków i zakładów leczniczych, o ile stwierdzonem zostanie, że choroba jego znajduje się w związku przyczynowym z odbytą służbą wojskową.

Przez czas pobytu w zakładzie leczniczym inwalida, o ile ma prawo do renty, otrzymuje 5% renty zasadniczej zupełnego inwalidy w wymiarze według miejscowości klasy A (art. 17).

Żona i dzieci inwalidy, znajdującego się w zakładzie leczniczym, otrzymują zaopatrzenie w myśl zasad art. 19 ust. 1 i 3 i art. 22 ust. 1 w wymiarze 30% (dla żony) i 20% (dla dziecka).

Art. 41

Prawo do korzystania na koszt państwa z pomocy lekarskiej, środków i zakładów leczniczych mają również inwalidzi poniżej 15% utraty zdolności zarobkowej, o ile udowodnią, że choroba, wymagająca leczenia, jest w związku z odbytą służbą wojskową.

Art. 42.

Kasy Chorych, oparte na ustawodawstwie o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby, są zobowiązane do udzielania inwalidom świadczeń, przewidzianych w art. 40 i 41 niniejszej ustawy, o ile zostaną do tego powołane przez Ministra Opieki Społecznej.

Świadczeń tych będą udzielały Kasy Chorych bez względu na to, czy inwalidzi są ich członkami, w rozmiarze, przewidzianym statutowo dla ich członków, z tem jednakże, że granice okresu świadczeń, udzielanych w chorobie członkom Kas Chorych, nie mają zastosowania do inwalidów, gdy chodzi o choroby, będące w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Koszty świadczeń powyższych, udzielanych przez Kasy Chorych, jak również koszty administracyjne, z udzielaniem tych świadczeń związane, pokrywa w całości Skarb Państwa, przyczem zwrot świadczeń przez Skarb Państwa mo-

że być całkowicie lub częściowo ustalony w postaci ryczałtu, którego wysokość określi każdorazowo Minister Opieki Społecznej.

Na odnośne wydatki Kasy Chorych będą otrzymywały zaliczki w wysokości kosztów, przewidywanych w danym okresie, związanych z udzielaniem świadczeń, wymienionych powyżej.

Terminy udzielania zaliczek i rozrachunków ze Skarbem Państwa oraz sposób tych rozrachunków i rozstrzyganie sporów, na tem tle wynikłych, określi rozporządzenie, które wyda Minister Opieki Społecznej. Postępowanie właściwych urzędów państwowych i Kas Chorych przy udzielaniu świadczeń w chorobie oraz prawa i obowiązki inwalidów w stosunku do tychże urzędów i kas, procedurę przy uznawaniu danej choroby za objętą postanowieniami art. 40 i 41 niniejszej ustawy, dla celów rozrachunków Kas Chorych ze Skarbem Państwa, przy zapewnieniu przytem właściwego udziału zainteresowanych Kas Chorych, sposób rozstrzygania sporów, mogących stąd wyniknąć, oraz sporów inwalidów z Kasami Chorych z tytułu powyższych świadczeń, jako też szczegółowe przepisy w sprawie wykonania postanowień niniejszego artykułu ustali w drodze rozporządzenia Minister Opieki Społecznej.

W razie potrzeby może Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu powołać w miejsce Kas Chorych — związki komunalne do udzielania za zwrotem kosztów niektórych świadczeń w chorobie, przewidzianych ustawą.

Art. 43.

Inwalida, z ogólną utratą zdolności zarobkowej powyżej 84% ma prawo do leczenia na koszt Państwa we wszystkich wypadkach chorobowych, bez względu na przyczynowy związek ze służbą wojskową, oraz przysługuje mu prawo ubezpieczenia członków rodziny w Kasach Chorych na własny koszt za opłatą, której wysokość ustali Minister Opieki Społecznej.

Art. 44.

Za zgodą odpowiedniej władzy inwalida może na koszt Państwa udać się do specjalnych uzdrowisk lub zdrojowisk, względnie może się poddać specjalnym zabiegom chirurgicznym i ortopedycznym, o ile przez to stan kalectwa lub zdrowia mógłby ulec poprawie, albo jego zdolność zarobkowa mogłaby się podnieść.

Art. 45.

O ile inwalida nie zgadza się na zabiegi lecznicze, które w myśl decyzji komisji rewizyjno-lekarskiej lub inwalidzkiej komisji odwoławczej mogą zapobiec pogorszeniu się kalectwa lub choroby oraz obniżeniu stopnia zdolności do zarobkowania, nie ma prawa do renty wyższej, do którejby go uprawniało to pogorszenie, gdyby nie zostało spowodowane zaniedbaniem leczenia z winy samego inwalidy.

W wypadku konieczności ciężkich zabiegów chirurgicznych inwalida mimo odmowy zgody nie traci prawa do renty wyższej.

Art. 46.

Po dokonaniu zabiegów leczniczych, wymienionych w art. 44, odpowiednia władza stwierdza ponownie stopień utraty zdolności zarobkowej danego inwalidy.

W tych wypadkach ponowne stwierdzenie stopnia utraty zdolności zarobkowej następuje w trybie art. 6 niniejszej ustawy.

Art. 47.

Inwalidzi otrzymują na koszt Państwa aparaty ortopedyczne w potrzebnej ilości, umożliwiające im wykonywanie zawodu, a także służące dla celów kosmetycznych przy kalectwach, rzucających się w oczy.

Dostarczanie aparatów, wymienionych powyżej jest dokonywane przez wykonawcę świadczeń w chorobie, którego przewiduje art. 42.

Art. 48.

Aparat ortopedyczny winien służyć inwalidzie na pewien okres czasu, bliżej rozporządzeniem określony.

Ponowne zaopatrzenie inwalidy w takiż aparat ortopedyczny przed upływem tego czasu dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy stwierdzono, że zniszczenie nie zostało spowodowane przez złą wolę lub zaniedbanie inwalidy.

Art. 49.

Naprawa aparatów ortopedycznych odbywa się na koszt Państwa. Zwrot kosztów naprawy aparatów ortopedycznych, jako też kosztów sporządzenia nowych aparatów w zakładach prywatnych jest dozwolony, o ile uzyskano uprzednio zezwolenie na to właściwej władzy.

Suma, podlegająca zwrotowi, nie może przekraczać cen maksymalnych, ustalonych dla takichże aparatów i ich naprawy w wytwórniach i zakładach państwowych.

Art. 50.

Ociemniali inwalidzi otrzymują po przejściu kursu szkolenia narzędzia pracy, potrzebne do wykonywania dotępnych im zawodów, środki pomocnicze, specjalnie szkolone psy przewodniki oraz dodatek na utrzymanie psa, w wysokości 25 zł miesięcznie.

Inwalida ma prawo do powyższego dodatku niezależnie od tego, czy psa posiada. W razie zawinionej utraty psa przewodnika inwalida traci prawo do ponownego przyznania psa jak również do dodatku na jego utrzymanie.

Art. 51.

Państwo może sobie zastrzec prawo własności co do kosztownych aparatów, narzędzi i psa.

Art. 52.

Inwalidzi mają prawo do bezpłatnej nauki w odpowiednich zakładach celem podniesienia lub odzyskania dawniejszej zdolności do pracy.

O zawodzie, do którego ma być przygotowany i wyszkolony inwalida, rozstrzyga jego zdolność fizyczna i wykształcenie, przyczem jednak winny być uwzględnione w miarę możności uzasadnione jego życzenia.

Inwalidzie, uchylającemu się bez uzasad-

nionej przyczyny od szkolenia lub zaniedbującemu je, może być zmniejszona renta o $^1/_4$.

Szkolenie i przygotowywanie do zawodów na koszt Państwa w myśl tego artykułu nie może trwać dłużej niż 2 lata, w wyjątkowych wypadkach do 3-ch lat.

O ile inwalida otrzymuje mieszkanie i utrzymanie w danym zakładzie, stosuje się zasady, w art. 40 ust. 2 i 3 niniejszej ustawy określone.

Art. 53.

Inwalidzi ciężkoposzkodowani, pozbawieni pomocy i opieki osób drugich z utratą zdolności zarobkowej, uprawniającą do zaopatrzenia pieniężnego (art. 10), mogą być umieszczani na stałe lub czasowo w „Domu Inwalidów" we Lwowie lub w innych zakładach opiekuńczych. Minister Opieki Społecznej może zezwolić w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, na przyjęcie do „Domu Inwalidów" lub do zakładów opiekuńczych inwalidów, nie odpowiadających poprzednio podanym warunkom.

Umieszczenie inwalidy w zakładzie opiekuńczym może nastąpić z urzędu:

a) w razie stwierdzenia choroby umysłowej,

b) w razie naznaczenia przez powołane władze kuratora i niewykonania przez kuratora przyjętych obowiązków.

W czasie pobytu w zakładzie opiekuńczym otrzymuje inwalida 25% renty zasadniczej, przysługującej danemu inwalidzie, zaś na czas pobytu w zakładzie opiekuńczym ulegają zawieszeniu:

a) dodatek ciężkoposzkodowanych,

b) dodatek pielęgnacyjny.

Rodzina inwalidy, przebywającego w zakładzie opiekuńczym, otrzymuje zaopatrzenie w myśl zasad art. 40 ust. 3.

Art. 54.

Inwalidzi, odbywający podróże w sprawach, tyczących się zaopatrzenia, mają prawo do zwrotu kosztów podróży i kosztów utrzymania w czasie trwania podróży, z wyjątkiem wypadków, kiedy podróż odbywa inwalida bez wezwania ze strony odnośnej władzy lub w sprawach odwoławczych, o ile te zostaną odmownie załatwione.

Wysokość ryczałtu za podróże i utrzymanie określi Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 55.

Bezrolni i małorolni inwalidzi wojenni, będący z zawodu rolnikami lub obeznani z uprawą roli, mają prawo do otrzymania od Państwa gospodarstwa rolnego w myśl ustaw z dnia 17 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 4, poz. 18) i z dnia 28 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1) i prawo pierwszeństwa. Koszty utworzenia osady inwalidzkiej pokrywa się ze skapitalizowanego zaopatrzenia inwalidy w myśl art. 35 — 39 niniejszej ustawy.

Art. 56.

Spółki inwalidów wojennych, zakładające przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, mogą korzystać przed innemi z istniejących udogodnień.

Art. 57.

Inwalidzi wojenni mają przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo przy obsadzaniu urzędów państwowych i nadawaniu zezwoleń na sprzedaż wyrobów monopolowych, biletów loteryjnych, na prowadzenie gospód, księgarń kolejowych i t. p.

Pierwszeństwo takie przysługuje także pozostałym wdowom po inwalidach wojennych, po poległych i zmarłych (art. 1), nie mającym dostatecznych środków do życia.

Art. 58.

Inwalidzi wojenni przy równych kwalifikacjach mają pierwszeństwo także przy obsadzaniu posad w urzędach, przedsiębiorstwach i zakładach państwowych lub samorządowych, oraz prywatnych, przez Państwo subwencjonowanych i koncesjonowanych.

Art. 59.

Pracodawcy w rolnictwie, przemyśle, handlu i komunikacji obowiązani są zatrudnić na każde 50 robotników i pracowników jednego inwalidę, na każde 100 — trzech inwalidów od 15% do 65% ogólnej utraty zdolności zarobkowej.

Obowiązkowi, przewidzianemu w ustępie poprzednim, podlegają również pracodawcy, prowadzący roboty sezonowe: budowlane, ziemne, brukarskie, drogowe, kolejowe, wodne (budowlane, regulacyjne) oraz meljoracyjne.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi warunki i szczegółowe przepisy co do zastosowania zasady, wynikającej z ust. 1 niniejszego artykułu, do przedsiębiorstw państwowych.

Art. 59a.

Pracodawca może rozwiązać umowę o pracę z inwalidą, zatrudnionym w myśl poprzedniego artykułu, z winy inwalidy tylko w przypadkach, przewidzianych w art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323) oraz w art. 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R.P. Nr. 35, poz. 324).

Art. 60.

Pracodawcy winni przekroczenia przepisu, zawartego w art. 59, lub rozporządzeń, na jego podstawie wydanych, karani będą w drodze administracyjnej aresztem do 6-ciu tygodni albo grzywną od 200 do 2.000 zł.

TYTUŁ VI.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 61.

Osoby, uprawnione do zaopatrzenia pieniężnego z ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) w brzmieniu ostatnio obowiązującem, o ile odpowiadają warunkom do zaopatrzenia na zasadzie niniejszej ustawy, będą otrzymywały to zaopatrzenie bez obowiąz-

ku zgłaszania ponownie roszczeń do zaopatrzenia, z wyjątkiem zgłoszenia do dodatku kwalifikacyjnego.

Prawo do pobierania tego dodatku rozpocznie się, o ile chodzi o dodatek, przewidziany w punktach 1 i 3 ust. 2, oraz w punktach 1 i 3 ust. 3 art. 15, od pierwszego dnia miesiąca po dostarczeniu właściwej władzy dowodów uprawnienia, jednak nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 1933 r.

Art. 62.

Zgłoszenia, dokonane przy rejestracji, zarządzonej na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Ministrów i Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Prezesem Głównego Urzędu Likwidacyjnego z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie rejestracji należności, przypadających Rzeczypospolitej od Niemiec z tytułu emerytur i zapomóg dla wojskowych ofiar wojny z b. armji rosyjskiej oraz osób, które były przez tych wojskowych utrzymywane (Monitor Polski Nr. 271 z 1920 r.), nie były zgłoszeniami, wymaganemi do uzyskania zaopatrzenia pieniężnego, ani na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie niniejszej ustawy, ani na zasadzie niniejszej ustawy.

Art. 63.

Wdowy i sieroty po inwalidach, wymienionych w art. 1 lit. c, które pobierały już ze Skarbu Państwa Polskiego zaopatrzenie w dniu 1 maja 1921 r., na podstawie innych przepisów prawnych, dotychczas obowiązujących, które nie posiadają warunku, dotyczącego trwania związku małżeńskiego co najmniej jeden rok (art. 19 ust. 1), będą nadal korzystały z zaopatrzenia, jednakowoż według postanowień niniejszej ustawy.

Art. 64.

Osoby, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy nie zgłosiły roszczeń do zaopatrzenia w terminach, zakreślonych w art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) i w art. 1 ustawy z dnia 7 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 229), oraz pozostali po osobach zaginionych w związku ze służbą wojskową, pełnioną przed dniem 19 marca 1921 r. (art. 4), którzy nie wnieśli do dnia 31 grudnia 1930 r. do władzy, powołanej do orzekania o zaginięciu bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych, podania o uznanie danej osoby za zaginioną, nie mają prawa do zaopatrzenia ani według ustawy z dnia 18 marca 1921 r., ani według niniejszej ustawy.

Dla oceny skuteczności roszczeń, zgłoszonych przez osoby pozostałe, obojętne jest, czy śmierć poległego lub zmarłego wykazana została formalną metryką śmierci, czy też orzeczeniem sądowem o zaszłej śmierci (o uznaniu za zmarłego), jak również, czy uzyskanie przez pozostałych któregokolwiek z tych dokumentów nastąpiło przed upływem, czy też po upływie terminów, wyszczególnionych w ustępie poprzednim.

Do ustalenia terminu, od którego przysługuje zaopatrzenie pieniężne na zasadzie przepisów ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195), o ile to ustalenie (prawomocne, względnie ostateczne) nie nastąpiło do chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, mają zastosowanie postanowienia art. 29 niniejszej ustawy.

Art. 65.

Inwalidzi, którym prawo do zaopatrzenia pieniężnego przysługiwało już w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy z powodu utraty co najmniej 15% zdolności zarobkowej w związku ze służbą wojskową, będą otrzymywali zaopatrzenie na zasadach niniejszej ustawy, chociaż nie odpowiadają warunkom, określonym w art. 10 pkt. 2 i 3. Inwalidom, którzy uzyskali skapitalizowanie renty przed wejściem w życie niniejszej ustawy i wskutek tego nie mają prawa do zaopatrzenia pieniężnego z niniejszej ustawy, jeżeli ich utrata zdolności zarobkowej wynosi co najmniej 45%, Minister Skarbu w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może przyznać dodatek ciężkoposzkodowanych i pielęgnacyjny.

Art. 66.

Upoważnia się Ministra Skarbu do umorzenia należności Skarbu Państwa:

1) z tytułu nadpłaconych kwot zaopatrzeń pieniężnych z ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) w okresie do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy,

2) z tytułu nadpłaconych kwot w związku z zastosowaniem art. 12 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej, uchylonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 447). Jednocześnie uchyla się paragraf 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 1030), o ile odnosi się do świadczeń pieniężnych z ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195); z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy ulegają umorzeniu wszelkie pretensje, oparte na zastosowaniu do tych świadczeń przytoczonego przepisu rozporządzenia.

Art. 67.

Ministrowi Skarbu przysługuje prawo:

1) zaokrąglenia kwoty zaopatrzenia, przysługującego z niniejszej ustawy, w ten sposób, aby kwota, przypadająca do wypłaty w jednostkach groszy, kończyła się na cyfry nie niższe od 5-ciu groszy;

2) zarządzenie przekazywania zaopatrzeń, nie przekraczających dla jednego uprawnionego miesięcznie kwoty 10 zł, zamiast miesięcznie — kwartalnie.

Art. 68.

Osoby, które zgłoszą roszczenia do zaopatrzenia na zasadzie art. 29 niniejszej ustawy, mają prawo do zaopatrzenia w wymiarze, ustalonym niniejszą ustawą.

Art. 69.

Upoważnia się Ministra Skarbu do przyznawania zaopatrzeń pieniężnych w wymiarze, przewidzianym dla inwalidy wojskowego, inwalidom,

którzy doznali uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa, powodującego utratę co najmniej 45% zdolności zarobkowej, na skutek udziału w oddziałach ukraińskich w walkach z Wojskiem Polskiem w czasie od 1 listopada 1918 r. do 1 czerwca 1919 r., o ile są pozbawieni innych środków utrzymania, posiadają obywatelstwo polskie i wykazują się swoją lojalnością państwową. Termin zgłoszenia określi rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej i Ministra Skarbu. Rozporządzenie to określi również sposób zgłoszenia i władzę, powołaną do przyjmowania zgłoszeń.

Art. 70.

W czasie od dnia 1 maja do 30 września 1932 r. zaopatrzenia pieniężne osób, uprawnionych z ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195), a zamieszkałych w miejscowościach, zaliczonych do klasy B i C, z wyjątkiem inwalidów, z utratą co najmniej 45% zdolności zarobkowej, będą obniżone według normy, przewidzianej w art. 17 ust. 1 dla klasy miejscowości B.

Art. 71.

Z dniem 31 marca 1934 r. zawiesza się prawo do zaopatrzenia pieniężnego inwalidów z utratą zdolności zarobkowej poniżej 25%, wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. c i e niniejszej ustawy, z wyjątkiem prawa do zaopatrzenia pieniężnego inwalidów, pobierających dodatek na pielęgnację (art. 14).

Z dniem 31 marca 1934 r. obniża się o 10% rentę zasadniczą (art. 12) oraz zaopatrzenia pieniężne pozostałych (art. 19, 22, 25, 32). Postanowienie to nie dotyczy inwalidów, wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. a, b i d oraz ust. 2 lit. a.

Upoważnia się Radę Ministrów do całkowitego lub częściowego uchylenia postanowień ust. 1 i 2 niniejszego artykułu oraz do podwyższania na pewien czas lub na stałe norm, wynikających z postanowień art. 17 niniejszej ustawy, dla miejscowości klasy B i C.

Art. 72.

Prawo do zaopatrzenia z niniejszej ustawy przysługuje również osobom, które w dniu 26 marca 1925 r. odpowiadały warunkom, określonym w art. 2 ustawy z dnia 3 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 209).

Art. 73.

Ustawa niniejsza z dniem 1 października 1932 r. ma analogiczne zastosowanie w wypadkach, w których ustawa z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) była w zupełności lub częściowo stosowana analogicznie do osób, uprawnionych do zaopatrzenia na zasadzie innych ustaw.

Art. 74.

Orzecznictwo o zwrocie i potrąceniu rent i dodatków, pobranych nieprawnie, należy tylko do władz, powołanych do wymiaru zaopatrzenia pieniężnego, także w tych wypadkach, gdy inwalida utracił prawo do renty.

Instancją odwoławczą w tych sprawach jest Minister Skarbu.

Art. 75.

Czasokres do wnoszenia odwołań od orzeczeń w sprawach, wynikających z tej ustawy, wynosi 60 dni.

Art. 76.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą: ustawa z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195), ustawa z dnia 4 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 608), ustawa z dnia 12 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 223), ustawa z dnia 3 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 209), rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 475), z dnia 7 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 798) i z dnia 1 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 446), ustawa z dnia 7 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 229) i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665).

Art. 77.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Opieki Społecznej i Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Spraw Wewnętrznych, Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Reform Rolnych we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 78.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Osobom, które przed dniem 31 marca 1932 roku zgłosiły roszczenie do zaopatrzenia, przysługują zaopatrzenia pieniężne z niniejszej ustawy od dnia 1 października 1932 r. z wyjątkiem, przewidzianym w art. 61.

Poz. 32. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej i Ministra Skarbu z dnia 17 grudnia 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem z dnia 17 marca 1932 r.

Na podstawie art. 5, 6 ust. 2, 15 ust. 5, 17 ust. 6 i 8, 33 ust. 1, 36 ust. 4, 54 ust. 2 i 77 ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkiem (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 238) w brzmieniu nadanem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 669) zarządza się co następuje:

DZIAŁ I.

PRZEPISY OGÓLNE.

§ 1. Przy wykonywaniu ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem należy:

I. Do właściwości Ministra Opieki Społecznej:

1) rejestracja i ewidencja inwalidów wo-

jennych i wojskowych, oraz pozostałych po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych;

2) tworzenie inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich i inwalidzkich komisyj odwoławczych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Spraw Wewnętrznych, Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Spraw Wojskowych, tudzież nadzór nad działalnością tych komisyj;

3) przeprowadzanie dochodzeń oraz orzekanie w sprawach, dotyczących uznania za inwalidów wojennych i wojskowych, tudzież za zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych;

4) załatwianie spraw związanych z leczeniem, doleczaniem uszkodzeń zdrowia, które powstały lub uległy pogorszeniu wskutek służby wojskowej, oraz z protezowaniem inwalidów wojennych i wojskowych;

5) opieka nad pozbawionymi opieki, niezdolnymi do samodzielnego zarobkowania oraz nad ociemniałymi inwalidami i dostarczanie ociemniałym inwalidom narzędzi pomocniczych i psów-przewodników;

6) tworzenie i prowadzenie zakładów opieki zamkniętej i schronisk przejściowych dla inwalidów;

7) opieka nad sierotami po inwalidach, po poległych i po zmarłych oraz nad dziećmi zaginionych bez własnej winy, których śmierć lub zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową;

8) pomoc doraźna indywidualna i popieranie inwalidzkich instytucyj samopomocy oraz organizacyj społecznych opiekujących się osobami uprawnionemi do zaopatrzenia inwalidzkiego;

9) współdziałanie z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie osadnictwa inwalidów na roli;

10) rozporządzanie specjalnemi funduszami oraz wpływami pozabudżetowemi przeznaczonemi na pomoc dla osób uprawnionych do zaopatrzenia inwalidzkiego;

11) szkolenie i reedukacja inwalidów;

12) orzekanie w sprawach kapitalizacyj rent w porozumieniu z Ministrem Skarbu;

13) pośrednictwo pracy dla inwalidów oraz kwalifikowanie tych inwalidów i pozostałych przy obsadzaniu posad;

14) nadzór nad przestrzeganiem wykonywania obowiązku zatrudniania inwalidów;

15) przyznawanie i wymierzanie kosztów podróży inwalidom i osobom towarzyszącym.

II. Do właściwości Ministra Skarbu:

1) ewidencja osób pobierających zaopatrzenie pieniężne;

2) przyznawanie, wymierzanie i wypłata zaopatrzenia pieniężnego:

a) inwalidom wojennym i wojskowym oraz osobom pozostałym po inwalidach, po poległych, po zmarłych lub po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych;

b) uprawnionym do renty rodzinom inwalidów, których prawo do zaopatrzenia pieniężnego zgasło wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym;

3) przyznawanie, wymierzanie i wypłata zapomóg pogrzebowych osobom uprawnionym;

4) wymierzanie i wypłata dodatku na utrzymanie psa-przewodnika na podstawie orzeczeń inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich (odwoławczych);

5) orzekanie o zgaśnięciu prawa do zaopatrzenia i o zawieszeniu prawa do pobierania renty i dodatków;

6) wymierzanie i wypłata skapitalizowanych rent;

7) nadawanie koncesyj monopolowych;

8) wypłata dodatku na pielęgnację oraz należności z tytułu kosztów podróży inwalidów i osób towarzyszących.

§ 2. Artykuły wymienione w rozporządzeniu niniejszem bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkiem, paragrafy zaś — przepisy rozporządzenia niniejszego.

§ 3. Użyte w rozporządzeniu niniejszem wyrażenie „właściwy starosta“ oznacza starostę, w którego urzędzie znajduje się referat spraw inwalidzkich i który jest dla danej miejscowości władzą właściwą w zakresie zaopatrzenia inwalidzkiego; wyrażenie zaś „właściwa władza skarbowa“ oznacza władzę skarbową, powołaną do przyznawania i wymierzania zaopatrzenia pieniężnego (§ 87).

§ 4. (1) Za inwalidów wojennych uważa się osoby, które doznały uszkodzenia zdrowia wskutek służby wojskowej w okresie wojennym.

(2) Do okresu wojennego zalicza się czas od dnia ogłoszenia mobilizacji sił zbrojnych do dnia jej odwołania, lub do dnia zawarcia pokoju, albo do dnia faktycznego zaniechania działań wojennych, ustalonego przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 5. (1) Władzami, uprawnionemi do składania wniosków sądom o przesłuchanie pod przysięgą świadków na stwierdzenie związku przyczynowego między uszkodzeniem zdrowia a służbą wojskową lub zaginięcia bez własnej winy zaginionego na terenie i w czasie działań wojennych, są właściwi starostowie i wojewódzkie władze administracji ogólnej.

(2) Wnioski o przesłuchanie pod przysięgą świadków dla stwierdzenia związku przyczynowego między śmiercią a służbą wojskową składają sądom właściwe władze skarbowe.

§ 6. Uszkodzenie zdrowia pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową, jeżeli powstało z powodu choroby lub kalectwa nabytych lub pogorszonych bez własnej winy wskutek służby wojskowej.

DZIAŁ II.

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O PRZYZNANIE ZAOPATRZENIA INWALIDZKIEGO.

ROZDZIAŁ I.

INWALIDZKIE POSTĘPOWANIE REWIZYJNO-LEKARSKIE.

Oddział 1.

Postępowanie wstępne.

§ 7. Roszczenia do zaopatrzenia inwali-

dzkiego zgłasza się do właściwego starosty na piśmie lub do protokółu. Za umysłowo chorego zgłasza roszczenie jego prawny opiekun lub ustanowiony przez sąd kurator.

§ 8. (1) Podanie o zaopatrzenie inwalidów powinno zawierać:

1) wskazanie władzy, do której zostało skierowane;

2) wskazanie:

a) do jakiego oddziału, przez jaką powiatową komendę uzupełnień lub inną władzę i kiedy osoba zgłaszająca roszczenie została wcielona, oraz przez jaki oddział i kiedy została zwolniona ze służby wojskowej;

b) czy i jakich doznała podczas tej służby uszkodzeń zdrowia, oraz czy i w jakich przebywała szpitalach lub izbach chorych;

c) na jakie uszkodzenia zdrowia obecnie się uskarża i jakie fakty lub okoliczności z czasu służby wojskowej uważa za przyczynę ich powstania lub pogorszenia;

3) treść wniosku (prośba o przyznanie zaopatrzenia inwalidzkiego);

4) datę, podpis i adres.

(2) Za nie mogącego lub nie umiejącego się podpisać podpisuje podanie inna osoba przez niego uproszona swojem nazwiskiem, czytelnie, wskazując swoje miejsce zamieszkania i zaznaczając przed podpisem, że podpis ten uskutecznia zamiast interesowanego na jego prośbę.

(3) Do podania należy dołączyć posiadane dokumenty i zapiski lub ich uwierzytelnione odpisy, stwierdzające okoliczności przytoczone w podaniu. Książeczek wojskowych do podań nie dołącza się.

§ 9. Jeżeli podanie nie odpowiada warunkom wskazanym w § 8 lub z innych powodów wymaga uzupełnienia, właściwy starosta wezwie osobę interesowaną do jego uzupełnienia w terminie nie krótszym niż 2 miesięcznym od doręczenia wezwania. Brak odpowiedzi w tym terminie uważa się za odstąpienie od roszczenia do zaopatrzenia inwalidzkiego, o czem należy pouczyć w wezwaniu.

§ 10. Za datę zgłoszenia roszczenia do zaopatrzenia inwalidzkiego uważa się w kraju datę wniesienia podania wymienionego w § 8 do któregokolwiek starosty lub którejkolwiek władzy przełożonej w zakresie spraw inwalidzkich, zagranicą zaś — datę zgłoszenia tego roszczenia przez osobę zamieszkałą zagranicą do Konsulatu R. P.

§ 11. Konsulat R. P. przesyła podanie właściwemu staroście z wnioskiem o wdrożenie postępowania rewizyjno-lekarskiego. Wniosek powinien zawierać określenie uszkodzenia zdrowia według „Przepisów lekarskich do określenia utraty zdolności zarobkowej inwalidów wojennych i wojskowych“ ze szczegółowem podaniem stwierdzonych przez lekarza objawów chorobowych i z dołączeniem wyników badań pomocniczych (prześwietlenia, analizy i t. p.), niezbędnych dla dokładnego ustalenia rozpoznania lekarskiego, oraz opinję we wszystkich kwestjach, należących do orzecznictwa inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich.

§ 12. O właściwości starosty do przyjmowania roszczeń do zaopatrzenia inwalidzkiego obywateli polskich zamieszkałych zagranicą, z wyjątkiem Francji i Belgji, decyduje ostatnie ich miejsce zamieszkania lub pobytu w kraju. Gdy miejsce zamieszkania lub pobytu w kraju nie da się ustalić, właściwą władzą jest starosta grodzki w Warszawie, w którego urzędzie znajduje się referat spraw inwalidzkich.

§ 13. (1) Właściwą władzą do przyjmowania roszczeń do zaopatrzenia inwalidów zamieszkałych we Francji i w Belgji jest Konsulat Generalny R. P. w Paryżu, który w zakresie spraw inwalidzkich posiada kompetencję właściwego starosty w kraju.

(2) Od decyzji Konsulatu Generalnego R. P. w Paryżu służy odwołanie do Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

§ 14. Właściwy starosta przeprowadza dochodzenie administracyjne w celu uzyskania wszystkich potrzebnych dokumentów, dotyczących służby wojskowej osoby zgłaszającej roszczenie, przebiegu tej służby oraz dokumentów i zapisków szpitalnych, odnoszących się do uszkodzeń zdrowia.

§ 15. Jeżeli osoba zgłaszająca roszczenie powołała się na fakty i okoliczności z czasu służby wojskowej, które mogą mieć znaczenie dla oceny związku przyczynowego uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową, a które nie są wykazane w dokumentach lub zapiskach szpitalnych, właściwy starosta wezwie osobę zgłaszającą roszczenie do wskazania dwóch naocznych świadków na stwierdzenie tych faktów lub okoliczności.

§ 16. Właściwy starosta zarejestruje roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego, jeżeli roszczenie to zgłosiła w terminie zakreślonym art. 29 osoba, posiadająca tytuł do ubiegania się o to zaopatrzenie oraz obywatelstwo polskie, chyba że ustawa o zaopatrzeniu inwalidzkiem obywatelstwa tego nie wymaga.

Oddział 2.

Inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie.

§ 17. Inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie urzędują przy powiatowych władzach administracji ogólnej wyznaczonych w drodze rozporządzenia przez Ministra Opieki Społecznej, Ministra Skarbu i Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 18. Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej i Ministrem Skarbu może powołać na określoną ilość posiedzeń, na wniosek Konsula Generalnego R. P. w Paryżu, inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie Konsulatów R. P. we Francji i w Belgji.

§ 19. (1) W skład inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich wchodzą:

1) właściwy starosta, bądź stały jego zastępca lub urzędnik starostwa, posiadający ukończone studja prawnicze — jako przewodniczący;

2) 2 lekarze, z których jeden jest lekarzem referatu spraw inwalidzkich, a drugi — lekarzem czynnej służby wojskowej wyznaczonym przez władze wojskowe.

(2) Lekarz referatu jest z urzędu referentem komisji.

§ 20. Inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie Konsulatów R. P. we Francji i w Belgji składają się z przewodniczącego i dwóch członków-lekarzy, mianowanych na wniosek właściwych konsulów przez Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej, Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 21. Inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie są powołane do przeprowadzania postępowania rewizyjno-lekarskiego, w czasie którego:

1) stwierdzają rodzaje uszkodzenia zdrowia, oraz

2) orzekają:

a) o związku przyczynowym tych uszkodzeń ze służbą wojskową i o winie poszkodowanego przy doznaniu uszkodzenia;

b) o stopniu utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a);

c) o potrzebie stałej opieki i pomocy osób innych dla inwalidów niedołężnych, o ich uprawnieniu do dodatku na pielęgnację, określając przytem początkowy termin tego uprawnienia, oraz o wysokości tego dodatku.

§ 22. Postępowanie rewizyjno-lekarskie przeprowadza się na zarządzenie właściwego starosty.

§ 23. Posiedzenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej zwołuje jej przewodniczący, który wyznacza terminy posiedzeń, kieruje tokiem prac komisji, czuwa, aby orzeczenia jej były wydawane zgodnie z obowiązującemi przepisami oraz odpowiada za należyte i sprawne wykonywanie czynności komisji.

§ 24. (1) Rozprawę przed inwalidzką komisją rewizyjno-lekarską rozpoczyna wywołanie sprawy i sprawdzenie tożsamości strony przez przewodniczącego. Następnie lekarz-referent przedstawia stan sprawy na podstawie akt, odczytuje ważniejsze dokumenty, poczem następują wyjaśnienia strony i badanie lekarskie strony przez lekarzy — członków komisji.

(2) Stronie służy w toku rozprawy prawo wypowiadania się co do poszczególnych środków dowodowych i stawiania wniosków.

§ 25. (1) Z rozprawy przed inwalidzką komisją rewizyjno-lekarską protokólant wyznaczony przez starostę sporządza protokół, który powinien zawierać:

1) datę i miejsce posiedzenia komisji;

2) imię, nazwisko i tytuł służbowy przewodniczącego, członków komisji i protokólanta;

3) oznaczenie sprawy;

4) wzmiankę, czy strona była obecna na rozprawie, a w razie nieobecności, czy była wezwana, czy tylko zawiadomiona o terminie rozprawy, oraz czy wezwanie lub zawiadomienie zostało jej doręczone;

5) przebieg rozprawy, a w szczególności wzmiankę o zreferowaniu sprawy przez referenta, wyjaśnienia i wnioski strony, wynik badania lekarskiego oraz zapadłe podczas rozprawy uchwały.

(2) Protokół podpisuje przewodniczący i protokólant.

§ 26. Po wyjaśnieniu sprawy przewodniczący zamyka rozprawę, poczem komisja po niejawnej naradzie wydaje orzeczenie.

§ 27. (1) Jeżeli lekarze-członkowie komisji nie są w możności ustalić rozpoznania uszkodzenia zdrowia lub jeżeli między nimi zachodzi różnica zdań, inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska odracza rozprawę w celu skierowania strony do zbadania w szpitalu lub w zakładzie leczniczym i wystawienia świadectwa lekarskiego, odpowiadającego przepisowi § 35 pkt. 5.

(2) W uchwale o odroczeniu rozprawy komisja powinna dokładnie wskazać do jakiego szpitala lub zakładu leczniczego strona powinna być skierowana i w jakim kierunku badanie lekarskie ma być przeprowadzone.

(3) Komisja może również powziąć uchwałę o zwrócenie się do szpitala lub zakładu leczniczego o określenie stopnia utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a), a także o umotywowaną opinję co do związku tego uszkodzenia ze służbą wojskową.

§ 28. (1) Jeżeli wskutek uchwały inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej strona została zbadana w szpitalu lub w zakładzie leczniczym, komisja wzywa ją na nowy termin w celu ponownego zbadania lekarskiego, o ile uzna to za konieczne, w przeciwnym razie zawiadamia ją tylko o terminie ponownej rozprawy.

(2) Strona zawiadomiona o terminie rozprawy ma prawo być obecna na rozprawie i brać w niej udział.

§ 29. Inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska może uchwalić odroczenie rozprawy także w następujących przypadkach:

1) jeżeli zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania wyjaśniającego;

2) jeżeli stronie nie doręczono wezwania, lub jeżeli mimo doręczenia — nie stawiła się na rozprawę, a obecność strony komisja uznała za konieczną.

§ 30. Jeżeli strona mimo doręczenia jej wezwania nie stawi się na rozprawę w dwóch kolejnych terminach i nie usprawiedliwi niestawiennictwa — inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska uchwali umorzenie postępowania. O skutkach nieusprawiedliwionego niestawiennictwa na drugi zkolei termin należy stronę zawiadomić w wezwaniu.

§ 31. Jeżeli strona nie może stawić się na rozprawę z powodu stwierdzonego urzędowem świadectwem lekarskiem złego stanu zdrowia, nie rokującego szybkiej poprawy, komisja poweźmie uchwałę, w której postanowi albo delegować do zbadania strony w miejscu jej zamieszkania lekarza-członka komisji lub innego lekarza urzędowego, albo skierować stronę do zbadania w miejscowym szpitalu lub zakładzie leczniczym w celu wystawienia świadectwa lekarskiego, odpowiadającego przepisowi § 35 pkt. 5, poczem wyda orzeczenie pomimo nieobecności strony.

§ 32. Jeżeli strona, po zbadaniu jej przez lekarzy-członków inwalidzkiej komisji rewizyjno-

lekarskiej lub w trybie § 27 albo § 31, lecz przed wydaniem orzeczenia rewizyjnego, umrze, komisja uchwali zawieszenie postępowania. Pozostali (art. 3) po zmarłym mogą w ciągu sześciu miesięcy od dnia śmierci domagać się podjęcia zawieszonego postępowania. W razie niezgłoszenia się pozostałych w tym terminie inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska uchwali umorzenie postępowania rewizyjno-lekarskiego.

§ 33. Szpitalami i zakładami leczniczemi, do których inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie mogą zwracać się o zbadanie strony lub o wyrażenie opinji w przypadkach przewidzianych w §§ 27 i 31, są szpitale i zakłady lecznicze wojskowe, albo publiczne — państwowe lub samorządowe.

§ 34. (1) Orzeczenia i uchwały inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej zapadają większością głosów.

(2) Przewodniczący lub członek komisji, nie zgadzający się z większością, może w ciągu trzech dni złożyć przeciw orzeczeniu komisji umotywowany sprzeciw, który inwalidzka komisja odwoławcza rozpatrzy na najbliższem posiedzeniu. Zgłoszenie sprzeciwu wstrzymuje wykonanie orzeczenia, przeciwko któremu sprzeciw został zgłoszony.

§ 35. Orzeczenie inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej powinno zawierać:

1) oznaczenie komisji, która wydała orzeczenie;

2) nazwisko i tytuł służbowy przewodniczącego, członków komisji i protokólanta;

3) datę rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia;

4) oznaczenie sprawy;

5) naukowe określenie uszkodzenia zdrowia z podaniem głównych jego objawów chorobowych i tych, które w myśl „Przepisów lekarskich do określania utraty zdolności zarobkowej inwalidów wojennych i wojskowych" powodują zwiększenie lub zmniejszenie utraty zdolności zarobkowej;

6) ustalenie związku przyczynowego uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową, przyczem komisja powinna orzec:

a) czy uszkodzenie zdrowia powstało wskutek służby wojskowej w czasie wojny, czy w czasie pokoju,

b) czy też tylko w czasie tej służby, lecz nie wskutek niej,

c) czy uszkodzenie powstałe w czasie, lecz nie wskutek służby wojskowej, uległo wskutek niej pogorszeniu,

d) czy też uszkodzenie, które istniało już przed wstąpieniem do służby wojskowej, uległo wskutek niej pogorszeniu,

e) czy inwalida jest inwalidą wojennym, czy wojskowym;

7) klauzulę o winie poszkodowanego przy doznaniu lub pogorszeniu w czasie służby wojskowej uszkodzenia zdrowia;

8) określenie stopnia utraty zdolności zarobkowej spowodowanej uszkodzeniem, które powstało wskutek służby wojskowej lub które uległo wskutek niej pogorszeniu (ogólna utrata zdolności zarobkowej); w ostatnim przypadku komisja określi także stopień utraty zdolności, przypadający na służbę wojskową;

9) okres czasu, na jaki określono stopień utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a);

10) ustalenie, czy inwalida wskutek uszkodzenia zdrowia, które pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową, jest tak niedołężny, że stale potrzebuje opieki i pomocy osób innych, oraz czy, w jakiej wysokości i od jakiego terminu (§ 42) służy mu dodatek na pielęgnację;

11) uzasadnienie orzeczenia z wymienieniem przepisów prawnych;

12) pouczenie o terminie i trybie zaskarżenia orzeczenia;

13) podpisy przewodniczącego i członków komisji.

§ 36. Wina poszkodowanego przy doznaniu lub pogorszeniu uszkodzenia zdrowia w czasie służby wojskowej wyłącza związek przyczynowy tego uszkodzenia ze służbą wojskową i zachodzi wówczas, gdy poszkodowany rozmyślnie bądź przez wyraźne niedbalstwo spowodował powstanie lub pogorszenie uszkodzenia zdrowia.

§ 37. (1) O związku przyczynowym uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową, inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska orzeka na podstawie całokształtu materjału dowodowego i charakteru uszkodzenia zdrowia przy uwzględnieniu „Przepisów lekarskich do określania utraty zdolności zarobkowej inwalidów wojennych i wojskowych".

(2) Jeżeli związku przyczynowego uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową nie da się ustalić — komisja określa związek ten jako nieudowodniony.

§ 38. (1) Przy ustalaniu związku przyczynowego między uszkodzeniem zdrowia a służbą wojskową jako dowody tego związku mogą służyć świadectwa wojskowe-lekarskie, świadectwa lekarskie, rentgenogramy, wyniki badania krwi, plwociny, moczu i t. p., orzeczenia, zaświadczenia i zapiski szpitalne, oraz odpisy historji chorób, zaświadczenia o udzielonych urlopach zdrowotnych i t. p.

(2) W braku dostatecznych dokumentów, stwierdzających związek przyczynowy uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową lub w razie niemożności ich uzyskania, jako dowody mogą służyć zeznania osób, złożone przed sądem pod przysięgą, że były naocznymi świadkami okoliczności, wśród których powstało uszkodzenie zdrowia, lub okoliczności bezpośrednio związanych z faktem tego uszkodzenia.

§ 39. Stopień utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a), spowodowany uszkodzeniem zdrowia, które może ulec polepszeniu lub pogorszeniu, określa się na czas od jednego roku do trzech lat.

§ 40. O tem, czy zachodzi potrzeba stałej opieki i pomocy osób innych, oraz czy służy inwalidzie prawo do dodatku na pielęgnację i o wysokości tego dodatku, inwalidzka komisja rewi-

zyjno-lekarska orzeka w każdym przypadku, w którym stwierdzi utratę (ogólną utratę) zdolności zarobkowej (art. 5a) w stopniu powyżej 84%.

§ 41. Inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska przyznaje dodatek na pielęgnację, jeżeli stwierdzi, że uszkodzenie zdrowia, uzasadniające stałą potrzebę opieki i pomocy osób drugich, powstało bez własnej winy wskutek służby wojskowej lub wskutek tej służby uległo pogorszeniu w stopniu, uzasadniającym prawo do zaopatrzenia pieniężnego.

§ 42. Dodatek na pielęgnację służy od tego samego terminu co i renta zasadnicza na podstawie danego orzeczenia, chyba że inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska oznaczy termin późniejszy.

§ 43. (1) Za pozbawionego kończyny uważa się inwalidę, który utracił w obrębie kończyny górnej samą rękę (dłoń), przedramię lub ramię, w obrębie zaś kończyny dolnej samą stopę, podudzie lub udo. Całkowite zesztywnienie lub porażenie kończyny jest równoznaczne z jej utratą.

(2) Przez utratę więcej niż dwóch kończyn należy rozumieć utratę przynajmniej trzech kończyn w rozumieniu ust. 1.

(3) Przez podwójne kalectwo należy rozumieć istnienie takich dwóch kalectw, z których jedno uzasadnia prawo do dodatku na pielęgnację, a drugie powoduje co najmniej 45% utraty zdolności zarobkowej i powstało lub uległo pogorszeniu wskutek służby wojskowej.

§ 44. Orzeczenie inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej doręcza się stronie w odpisie za pokwitowaniem. Jeżeli na podstawie takiego orzeczenia służy inwalidzie prawo do zaopatrzenia pieniężnego — przesyła się niezwłocznie odpis tego orzeczenia także właściwej władzy skarbowej (§ 87 ust. 1). Z uchwał doręcza się stronie (osobie interesowanej) w odpisie tylko uchwały o umorzeniu postępowania (§§ 30 i 32).

§ 45. Wykonanie uchwał inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej należy do właściwego starosty.

§ 46. Wniesienie odwołania od orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego orzeczenia.

Oddział 3.

Inwalidzka komisja odwoławcza.

§ 47. (1) Do rozstrzygania odwołań od orzeczeń inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich powołane są inwalidzkie komisje odwoławcze przy wojewódzkich władzach administracji ogólnej.

(2) Strona może prosić wojewodę (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę), na którego obszarze działania zostało wydane zaskarżone orzeczenie, by odwołanie było rozstrzygnięte przez inwalidzką komisję odwoławczą przy tej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, na której obszarze strona zamieszkuje w chwili wniesienia odwołania.

§ 48. Od orzeczeń inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich Konsulatów R. P. we Francji i w Belgji służy odwołanie do inwalidzkiej komisji odwoławczej Konsulatu Generalnego R. P. w Paryżu.

§ 49. (1) W skład inwalidzkiej komisji odwoławczej wchodzą:

1) wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) lub wyznaczony przez niego urzędnik, posiadający ukończone studja prawnicze — jako przewodniczący;

2) lekarz wyznaczony przez wojewodę (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę) dla spraw inwalidzkich;

3) lekarz czynnej służby wojskowej wyznaczony przez władze wojskowe;

4) delegat władzy skarbowej, oraz

5) przedstawiciel inwalidów.

(2) Lekarz wyznaczony przez Wojewodę (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę) dla spraw inwalidzkich jest z urzędu referentem komisji.

§ 50. (1) Przedstawiciela inwalidów i dwóch jego zastępców mianuje wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) z pośród kandydatów przedstawionych przez zarządy stowarzyszeń inwalidzkich czynnych na danym obszarze administracyjnym. Członkiem może być inwalida, liczący co najmniej lat 30, posiadający średnie wykształcenie, nieposzlakowanej przeszłości i zamieszkały na obszarze działania inwalidzkiej komisji odwoławczej.

(2) Wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) może w każdym czasie odwołać przedstawiciela inwalidów lub jego zastępców i mianować na ich miejsce innych kandydatów.

§ 51. W skład inwalidzkiej komisji odwoławczej Konsulatu Generalnego R. P. w Paryżu wchodzą: przewodniczący i 4 członków, z których 2 powinno być lekarzami.

§ 52. Członków inwalidzkiej komisji odwoławczej Konsulatu Generalnego R. P. w Paryżu mianuje na wniosek Konsula Generalnego R. P. w Paryżu Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej, Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 53. Inwalidzka komisja odwoławcza nie jest związana zakresem żądań strony ani orzeczeniem inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej i orzeka w kwestjach, rozstrzygniętych przez tę komisję bez względu na to, czy strona odwołała się od całego orzeczenia, czy od jego części, czy też wogóle nie odwołała się, lecz zgłoszony został sprzeciw przewodniczącego lub członka inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (§ 34 ust. 2).

§ 54. (1) Do ważności orzeczenia inwalidzkiej komisji odwoławczej wymagany jest udział wszystkich członków komisji, jednak brak przedstawiciela inwalidów nie wpływa na ważność orzeczenia. Orzeczenia zapadają większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

(2) Orzeczenie inwalidzkiej komisji odwoławczej jest ostateczne w administracyjnym toku instancyj.

§ 55. Odwołanie od orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej wnosi się przez właściwego starostę, który po dołączeniu akt przesyła je niezwłocznie inwalidzkiej komisji odwoławczej.

§ 56. (1) Przewodniczący inwalidzkiej komisji odwoławczej przekazuje sprawę na posiedzenie niejawne:

1) jeżeli odwołanie wniesiono po terminie wskazanym w art. 75 lub przez osobę nieuprawnioną;

2) jeżeli w sprawie został założony sprzeciw przez przewodniczącego lub jednego z członków inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej;

3) jeżeli zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania wyjaśniającego;

4) w celu stwierdzenia, czy obecność strony na rozprawie nie jest konieczna.

(2) Sprawy na posiedzeniu niejawnem rozstrzyga inwalidzka komisja odwoławcza w drodze uchwały.

§ 57. Inwalidzka komisja odwoławcza odrzuca odwołanie wniesione po terminie wskazanym w art. 75 lub przez osobę nieuprawnioną.

§ 58. Jeżeli inwalidzka komisja odwoławcza uzna sprzeciw przewodniczącego lub jednego z członków inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej za nieuzasadniony, odrzuca sprzeciw, w przeciwnym razie przekazuje sprawę na rozprawę.

§ 59. Jeżeli inwalidzka komisja odwoławcza uzna, że zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania wyjaśniającego, wskaże w uchwale w jakim kierunku to postępowanie powinno być uzupełnione.

§ 60. Stronę należy wezwać na rozprawę, jeżeli zarzuty odwołania dotyczą stopnia utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a); w innych przypadkach inwalidzka komisja odwoławcza wzywa stronę, gdy uzna to za konieczne.

§ 61. Odpisu uchwał nie doręcza się stronie, z wyjątkiem przypadku przewidzianego w § 57. Uchwała w tym przypadku powinna zawierać uzasadnienie z podaniem przepisów prawnych.

§ 62. W zakresie nieunormowanym przepisami oddziału niniejszego do inwalidzkich komisyj odwoławczych stosuje się odpowiednie przepisy oddziału 2, dotyczące inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich.

Oddział 4.

Pogorszenie się uszkodzenia zdrowia i upływ terminu ważności orzeczeń inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich (odwoławczych).

§ 63. Inwalida może zażądać ponownego przeprowadzenia postępowania rewizyjno-lekarskiego wskutek pogorszenia się uszkodzenia zdrowia, pozostającego w związku przyczynowym ze służbą wojskową, jednak nie wcześniej, niż po upływie jednego roku od daty uprawomocnienia się ostatniego orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej lub ogłoszenia orzeczenia inwalidzkiej komisji odwoławczej.

§ 64. Jeżeli inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska lub inwalidzka komisja odwoławcza nie stwierdzi pogorszenia uszkodzenia zdrowia, ani jego polepszenia w stopniu uzasadniającym zmniejszenie renty, nie służy inwalidzie prawo do zwrotu kosztów podróży i diet, nadto ponosi on koszty postępowania.

§ 65. (1) Koszty postępowania przewidziane w § 64 obejmują: a) koszty utrzymania i badania lekarskiego inwalidy w szpitalu lub w zakładzie leczniczym, b) koszty urzędowania komisji, oraz c) koszty związane z badaniem świadków.

(2) Wysokość kosztów utrzymania i badania lekarskiego w szpitalu lub zakładzie leczniczym określa Minister Opieki Społecznej.

(3) Koszty urzędowania inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej wynoszą w każdej sprawie 5 zł, a inwalidzkiej komisji odwoławczej — w każdej sprawie 7 zł.

(4) Orzeczenie o obowiązku zwrotu przez inwalidę kosztów postępowania i o wysokości tych kosztów wydaje właściwy starosta.

§ 66. Inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska (odwoławcza) jest związana przy ponownem rozpatrywaniu sprawy poprzedniem prawomocnem orzeczeniem w części dotyczącej związku przyczynowego poszczególnego uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową.

§ 67. Orzeczenie inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (odwoławczej) traci ważność w ostatnim dniu miesiąca, w którym kończy się czasokres, na jaki określono stopień utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a).

§ 68. (1) Jeżeli inwalida wniesie podanie o przeprowadzenie ponownego postępowania rewizyjno-lekarskiego w ciągu dwóch miesięcy przed zgaśnięciem ważności ostatniego orzeczenia (§ 67) lub po zgaśnięciu ważności tego orzeczenia, jednak z powodów uznanych za usprawiedliwiające opóźnienie, nowe orzeczenie pociąga skutki od dnia zgaśnięcia ważności poprzedniego orzeczenia.

(2) Jeżeli podanie zostanie wniesione bez dostatecznego usprawiedliwienia po wygaśnięciu ważności ostatniego orzeczenia, nowe orzeczenie pociąga skutki od pierwszego dnia miesiąca następującego po wniesieniu podania.

(3) O tem, czy opóźnienie we wniesieniu podania po zgaśnięciu ważności ostatniego orzeczenia jest usprawiedliwione, rozstrzyga właściwy starosta.

ROZDZIAŁ II.

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O UZNANIE OSÓB ZA ZAGINIONE NA TERENIE I W CZASIE DZIAŁAŃ WOJENNYCH.

Oddział 1.

Postępowanie wstępne.

§ 69. Uznanie za zaginionego bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą wojskową na terenie i w czasie działań wojennych, orzeczone w postępowaniu przewidzianem w rozdziale niniejszym, daje pozostałym (art. 3) po

zaginionym tylko prawo do tymczasowego zaopatrzenia ze Skarbu Państwa (art. 32).

§ 70. (1) Prośbę o uznanie za zaginionego bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych i o przyznanie zaopatrzenia po zaginionym wnosi się na piśmie lub zgłasza się ustnie do protokółu do właściwego starosty.

(2) Podanie powinno zawierać:

1) wskazanie władzy, do której zostało skierowane;

2) imię i nazwisko, datę urodzenia zaginionego i stosunek prawny (art. 3) osoby, zgłaszającej roszczenie, do zaginionego;

3) wskazanie powiatowej komendy uzupełnień lub innej władzy, przez którą zaginiony powołany został do służby wojskowej, i oddziału, w którym tę służbę pełnił;

4) określenie żądania osoby zgłaszającej roszczenie;

5) datę, podpis i adres.

(3) Przepisy § 8 ust. 2 i 3 oraz §§ 9 i 10 mają tu zastosowanie.

§ 71. Do uznania za zaginionego bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą wojskową na terenie i w czasie działań wojennych wymagane jest ustalenie:

1) stosunku prawnego (art. 3) osoby, zgłaszającej roszczenie, do zaginionego;

2) oddziału (formacji i t. p.), w którym zaginiony służył oraz czasu tej służby;

3) związku przyczynowego między tą służbą a zaginięciem;

4) faktu, że zaginięcie nastąpiło na terenie i w czasie działań wojennych, tudzież okoliczności, że nastąpiło ono bez winy zaginionego;

5) posiadania obywatelstwa polskiego przez osobę zgłaszającą roszczenie z wyjątkiem przypadków wskazanych w § 114.

§ 72. (1) Stosunek prawny (art. 3) do zaginionego powinna udowodnić osoba zgłaszająca roszczenie, załączając do podania:

1) żona — wyciąg z aktu ślubu;

2) dziecko ślubne — wyciąg z aktu urodzenia;

3) dziecko nieślubne — wyciąg z aktu urodzenia oraz orzeczenie sądu lub dokument publiczny, stwierdzające ojcostwo zaginionego i obowiązek utrzymania dziecka;

4) dziecko adoptowane (przysposobione) i rodzice adoptujący (przysposabiający) — wyciąg z akt stanu cywilnego, stwierdzający adopcję (przysposobienie);

5) rodzice — wyciąg z aktu urodzenia zaginionego.

(2) W razie niemożności dostarczenia dokumentów wymienionych w pkt. 1) — 5), może osoba zgłaszająca roszczenie udowodnić swój stosunek prawny do zaginionego innemi dopuszczonemi przez prawo dokumentami.

§ 73. Dokumenty, stwierdzające okoliczności wymienione w § 71 pkt. 2) — 4), oraz dokumenty, które dla osoby zgłaszającej roszczenie są niedostępne, zbiera z urzędu właściwy starosta.

§ 74. Dowodami na stwierdzenie okoliczności przewidzianych w § 71 pkt. 2) — 4) są zaświadczenia dowództwa oddziału wojskowego, w którym zaginiony służył bezpośrednio przed zaginięciem, lub zaświadczenia innej władzy wojskowej. W razie niemożności uzyskania tych zaświadczeń, jako dowody mogą służyć sądowe zeznania zaprzysiężonych świadków, którzy byli z zaginionym w tym samym oddziale lub formacji.

§ 75. (1) Równocześnie z rozpoczęciem dochodzenia administracyjnego w sprawie o uznanie za zaginionego bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych właściwy starosta ogłosi w „Monitorze Polskim" obwieszczenie o zaginięciu danej osoby i o jej poszukiwaniu.

(2) W obwieszczeniu należy podać dane osobiste zaginionego (imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, imiona rodziców, ostatnie miejsca zamieszkania, zawód, oddział wojskowy), imię i nazwisko osoby zgłaszającej roszczenie, jej stosunek prawny (art. 3) do zaginionego oraz wezwanie, aby posiadający wiadomości o zaginionym zawiadomili o nich starostę w ciągu trzech miesięcy od ogłoszenia obwieszczenia.

§ 76. Po zebraniu przepisanych dowodów i dokumentów, nie wcześniej jednak niż po upływie trzech miesięcy od ogłoszenia obwieszczenia w „Monitorze Polskim", właściwy starosta przesyła akta sprawy władzy orzekającej o zaginięciu.

Oddział 2.

Władze powołane do orzekania o zaginięciu.

§ 77. (1) Władzami powołanemi do orzekania o uznaniu za zaginionego bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą wojskową na terenie i w czasie działań wojennych są w pierwszej instancji inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie, a w drugiej i ostatniej instancji inwalidzkie komisje odwoławcze (art. 6 ust. 1).

(2) Jeżeli przepisy oddziału niniejszego nie stanowią inaczej, przy orzekaniu o uznaniu za zaginionego stosuje się odpowiednie przepisy rozdziału I oddziały 2 i 3 działu niniejszego.

§ 78. Przy orzekaniu w sprawach o uznanie za zaginionego bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą wojskową na terenie i w czasie działań wojennych, zamiast lekarza czynnej służby wojskowej wchodzi: w skład inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (§ 19) urzędnik starostwa, posiadający ukończone studja prawnicze, w skład zaś inwalidzkiej komisji odwoławczej (§ 49) — urzędnik województwa (Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę) posiadający ukończone studja prawnicze.

§ 79. Orzeczenie w sprawach o uznanie za zaginionego powinno zawierać:

1) oznaczenie komisji, która wydała orzeczenie;

2) nazwisko i tytuł służbowy przewodniczącego, członków komisji i protokólanta;

3) datę rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia;

4) wskazanie osoby, na której żądanie

przeprowadzono postępowanie (osoby interesowanej);

5) oznaczenie sprawy z podaniem stopnia wojskowego, imienia, nazwiska, imienia ojca i daty urodzenia osoby, o której uznanie za zaginioną przeprowadzono postępowanie;

6) rozstrzygnięcie;

7) uzasadnienie orzeczenia z wymienieniem przepisów prawnych;

8) pouczenie o terminie i trybie zaskarżenia orzeczenia;

9) podpisy przewodniczącego i członków komisji.

§ 80. (1) O terminie rozprawy przed inwalidzką komisją rewizyjno-lekarską (odwoławczą) zawiadamia się stronę interesowaną, a wzywa się ją tylko wówczas, jeżeli inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska (odwoławcza) uzna to za konieczne.

(2) Przepis § 28 ust. 2 ma tu zastosowanie.

ROZDZIAŁ III.

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O PRZYZNANIE ZAOPATRZENIA PIENIĘŻNEGO POZOSTAŁYM PO INWALIDACH, PO POLEGŁYCH I PO ZMARŁYCH W ZWIĄZKU PRZYCZYNOWYM ZE SŁUŻBĄ WOJSKOWĄ.

§ 81. Podanie o zaopatrzenie pozostałych (art. 3) po inwalidach, po poległych i po zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową wnosi się w terminie wskazanym w art. 29 ust. 1 pkt. 3 do właściwej władzy skarbowej.

§ 82. Za datę zgłoszenia roszczenia do zaopatrzenia przez pozostałych uważa się datę wniesienia podania lub zgłoszenia ustnie do protokółu roszczenia do izby skarbowej (Wydziału Skarbowego) lub do Ministerstwa Skarbu.

§ 83. Podanie o zaopatrzenie pozostałych po inwalidach powinno zawierać:

1) wskazanie:

a) władzy, do której zostało skierowane;

b) władzy, przez którą zostało wydane ostatnie orzeczenie, uprawniające inwalidę do zaopatrzenia pieniężnego; jeżeli śmierć inwalidy nastąpiła w szpitalu lub w zakładzie leczniczym, należy wskazać ten szpital lub zakład;

c) stosunku prawnego (art. 3), jaki zachodzi między osobą ubiegającą się o zaopatrzenie a zmarłym inwalidą;

2) treść wniosku (prośba o przyznanie zaopatrzenia);

3) datę, podpis i adres.

§ 84. Podanie o zaopatrzenie pozostałych po poległych i po zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową powinno zawierać:

1) wskazanie:

a) władzy, do której zostało skierowane;

b) oddziału, w którym poległy lub zmarły pełnił bezpośrednio przed śmiercią służbę wojskową; jeżeli śmierć nastąpiła w szpitalu lub w zakładzie leczniczym, należy wskazać ten szpital lub zakład;

c) stosunku prawnego (art. 3), jaki zachodzi między osobą ubiegającą się o zaopatrzenie a poległym lub zmarłym;

2) treść wniosku (prośba o przyznanie zaopatrzenia);

3) datę, podpis i adres.

§ 85. (1) Do podań wskazanych w §§ 83 i 84 należy dołączyć wyciąg z aktu zejścia inwalidy, poległego lub zmarłego w związku przyczynowym ze służbą wojskową, dokumenty, stwierdzające stosunek prawny (art. 3), jaki zachodzi między osobą ubiegającą się o zaopatrzenie a inwalidą, poległym lub zmarłym; pozostali po inwalidzie lub po zmarłym w związku przyczynowym ze służbą wojskową powinni dołączyć także posiadane zapiski lekarskie, odnoszące się do przyczyny i przebiegu choroby, która spowodowała śmierć.

(2) Przepisy § 8 ust. 2 oraz §§ 9, 15, 72 i 74 mają tu odpowiednie zastosowanie.

§ 86. O związku przyczynowym między śmiercią a służbą wojskową orzekają właściwe władze skarbowe. Jeżeli zachodzi potrzeba zasięgnięcia opinji fachowo-lekarskiej co do związku przyczynowego śmierci ze służbą wojskową, właściwa władza skarbowa zwraca się o taką opinję do lekarza urzędowego.

DZIAŁ III.

ZAOPATRZENIE INWALIDÓW I POZOSTAŁYCH.

ROZDZIAŁ I.

ZAOPATRZENIE PIENIĘŻNE.

Oddział 1.

Przepisy ogólne.

§ 87. (1) Przyznawanie, wymiar i przekazywanie zaopatrzenia pieniężnego uskutecznia:

1) osobom zamieszkałym na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, lubelskiego, białostockiego, kieleckiego, wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, na obszarze miasta stołecznego Warszawy, oraz osobom przebywającym poza granicami Państwa — Izba Skarbowa Grodzka w Warszawie;

2) osobom zamieszkałym na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego — Izba Skarbowa w Krakowie;

3) osobom zamieszkałym na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego — Izba Skarbowa w Poznaniu;

4) osobom zaś zamieszkałym na obszarze województwa śląskiego — Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Skarbowy) w Katowicach.

(2) Władze te orzekają również o zgaśnięciu i o zawieszeniu prawa do pobierania zaopatrzenia pieniężnego, jako też o administracyjnem zajęciu tego zaopatrzenia, oraz o potrąceniu i zwrocie nieprawnie pobranych rent i dodatków. W razie niemożności dokonywania potrąceń z zaopatrzenia pieniężnego, ściągnięcie należności Skarbu Państwa następuje w myśl obowiązujących przepisów o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych.

(3) Władze wymienione w ust. 1 zarządza-

ją również wypłatę dodatków na pielęgnację oraz na psa-przewodnika.

Oddział 2.

Renta zasadnicza inwalidów i dodatki: ciężkoposzkodowanych i rodzinny.

§ 88. (1) W celu uzyskania zaopatrzenia pieniężnego inwalida jest obowiązany wypełnić i złożyć właściwej władzy skarbowej deklarację potwierdzoną przez odpowiednie urzędy.

(2) Inwalida obowiązany jest również do złożenia takiej deklaracji na każde żądanie władzy skarbowej, zarządzającej przekazywanie zaopatrzenia pieniężnego;

(3) Niedopełnienie tego obowiązku w ciągu 6 tygodni od daty doręczenia inwalidzie lub jego prawnemu zastępcy odpowiedniego wezwania może pociągnąć za sobą wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia pieniężnego do chwili złożenia deklaracji.

§ 89. Rentę zasadniczą oraz dodatek ciężkoposzkodowanych przyznaje i wymierza właściwa władza skarbowa na podstawie odpisu orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (odwoławczej). Przy wymiarze zaopatrzenia pieniężnego nie uwzględnia się ułamków w procentowym określeniu stopnia utraty zdolności zarobkowej.

§ 90. Wymiar dodatku ciężkoposzkodowanych następuje w stosunku do stopnia utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a) przy uwzględnieniu klasy miejscowości, do której jest zaliczone ostatnie miejsce zamieszkania inwalidy w kraju przed rozpoczęciem pełnienia służby wojskowej, w czasie której nastąpiło uszkodzenie zdrowia, uzasadniające prawo do zaopatrzenia.

§ 91. Przesiedlenie się inwalidy uważa się za uzasadnione (art. 17 ust. 6), jeżeli nastąpiło wskutek objęcia stanowiska w zawodzie, otrzymania pracy zarobkowej, przeprowadzania kuracji przez inwalidę lub członka jego rodziny, uczęszczania dziecka do szkoły, której brak w poprzedniem miejscu zamieszkania uniemożliwiał kształcenie się w obranym kierunku, jak również wskutek uzyskania przez inwalidę bezpłatnego utrzymania od krewnych lub powinowatych. W poszczególnych przypadkach władza wymierzająca zaopatrzenie pieniężne może uznać także inne powody za uzasadniające przesiedlenie.

§ 92. Zmiany w podziale miejscowości na klasy, jakie wynikną z przyłączenia przez właściwe władze po dniu 31 marca 1932 r. poszczególnych miejscowości lub ich części do innych gmin lub miast, obowiązują dla wymiaru zaopatrzenia pieniężnego od pierwszego dnia miesiąca następującego po przyłączeniu.

§ 93. Dodatek rodzinny przyznaje i wymierza właściwa władza skarbowa na wniosek inwalidy poparty odpowiedniemi dowodami.

§ 94. (1) Inwalida, ubiegający się o przyznanie dodatku rodzinnego na żonę, powinien złożyć wyciąg z aktu ślubu i zaświadczenie właściwej władzy administracji ogólnej o tem, że żona nie pobiera uposażenia z instytucji państwowej, ani zaopatrzenia ze Skarbu Państwa lub z funduszów samorządowych, oraz że małżeństwo nie zostało prawomocnym wyrokiem rozwiązane lub rozłączone bez obowiązku inwalidy do utrzymywania żony; w tym ostatnim przypadku starosta opiera zaświadczenie na danych dostarczonych przez właściwego urzędnika stanu cywilnego lub przez gminę zamieszkania inwalidy.

(2) Inwalida, otrzymujący zaopatrzenie z tytułu służby państwowej (art. 34), powinien ponadto złożyć zaświadczenie właściwego urzędu, że nie otrzymuje dodatku ekonomicznego na żonę.

§ 95. Do przyznania dodatku rodzinnego na dzieci ślubne lub uprawnione i na pasierby (art. 16) wymagane są:

1) wyciąg z akt urodzenia tych osób i dowody uprawnienia dzieci uprawnionych;

2) w przypadkach przewidzianych w art. 34 — zaświadczenie właściwego urzędu, że inwalida, pobierający zaopatrzenie z tytułu służby państwowej, nie otrzymuje dodatku ekonomicznego na dzieci;

3) zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej:

a) że dziecko (pasierb) nie posiada własnego zaopatrzenia pieniężnego, ani środków utrzymania wystarczających na pokrycie koniecznych potrzeb życiowych jednej osoby w danej miejscowości;

b) że córki (pasierbice) poniżej lat 18, znajdujące się w wieku, w którym dopuszczalne jest zawarcie związku małżeńskiego, są stanu wolnego.

§ 96. Prawo do pobierania dodatku rodzinnego na dzieci (pasierby) w wieku powyżej lat 18 może być przedłużone do ukończenia przez nie 24 roku życia, jeżeli dzieci (pasierby) uczęszczają do szkół państwowych publicznych lub prywatnych, a okoliczność ta będzie stwierdzona z początkiem i w połowie roku szkolnego zaświadczeniem szkoły, lub jeżeli lekarz urzędowy stwierdzi, że z powodu kalectwa, choroby umysłowej albo innej choroby nieuleczalnej, nie mogą zarabiać na swe utrzymanie.

§ 97. (1) Inwalidom, którzy zgłosili roszczenia do zaopatrzenia w terminie przewidzianym w art. 29, przysługuje prawo do renty zasadniczej i dodatku ciężkoposzkodowanych od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu roszczenia.

(2) Dodatek rodzinny do renty przysługuje osobom uprawnionym do zaopatrzenia pieniężnego od pierwszego dnia miesiąca następującego po zawarciu związku małżeńskiego, urodzeniu się dziecka lub po powstaniu innych okoliczności wskazanych w § 96.

(3) Uprawnienia z tytułu inwalidztwa ustają z dniem zgaśnięcia ważności orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (odwoławczej).

§ 98. (1) W razie pogorszenia się stanu zdrowia stwierdzonego na wniosek inwalidy orze-

czeniem inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (odwoławczej), prawo do zaopatrzenia pieniężnego w wymiarze wyższym służy od pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu przez inwalidę właściwemu staroście odpowiedniego wniosku.

(2) Termin określony w ust. 1 ma zastosowanie również przy obniżeniu zaopatrzenia pieniężnego w przypadkach, gdy inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska (odwoławcza), w związku ze zgłoszeniem przez inwalidę pogorszenia się stanu zdrowia, stwierdzi u niego polepszenie stanu zdrowia.

Oddział 3.

Dodatek kwalifikacyjny dla inwalidów.

§ 99. Dodatek kwalifikacyjny przyznaje i wymierza właściwa władza skarbowa na wniosek inwalidy, poparty odpowiedniemi dowodami.

§ 100. Za średnie wykształcenie ogólne lub zawodowe uważa się:

a) wykształcenie określone w §§ 2, 3 i 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 663) wraz z późniejszemi zmianami;

b) złożenie egzaminu przed państwową komisją egzaminacyjną z kursu szkół wymienionych w §§ 2 i 3 przytoczonego w punkcie a) rozporządzenia;

c) ukończenie państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych: gimnazjum, liceum ogólnokształcącego lub pedagogicznego, pedagogjum, seminarjum lub liceum dla wychowawczyń przedszkoli przewidzianych w art. 20, 37 i 40 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), a także złożenie egzaminu przed państwową komisją egzaminacyjną z kursu tych szkół, tudzież ukończenie rzymsko-katolickiego seminarjum duchownego lub prawosławnego liceum teologicznego;

d) ukończenie państwowej lub prywatnej z prawami szkół państwowych: szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub licealnego przewidzianej w art. 29 i 31 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), a także złożenie egzaminu przed państwową komisją egzaminacyjną z kursu tych szkół.

§ 101. Przez posiadanie wykształcenia wyższego ogólnego lub zawodowego rozumieć należy wykształcenie określone w §§ 1, 4 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 663) wraz z późniejszemi zmianami.

§ 102. Dowodem ukończenia średnich lub wyższych studjów zarówno ogólnych jak i zawodowych jest właściwy dokument wydany przez odpowiednią uczelnię lub państwową komisję egzaminacyjną, albo notarjalnie uwierzytelniony odpis takiego dokumentu.

§ 103. Za rangę oficerską w rozumieniu art. 15 uważa się również rangi: chorążego w b. formacjach Legjonów Polskich, „praporszczyka" w b. armji rosyjskiej, „feldwebelleutnanta" w b. armji niemieckiej i „accessisty" w b. armji austrjackiej.

§ 104. Ukończenie średnich lub wyższych studjów uprawnia do dodatku kwalifikacyjnego lub do podwyższenia już przyznanego bez względu na czas ukończenia tych studjów.

§ 105. Dodatek kwalifikacyjny służy od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu na podstawie art. 61 roszczenia do tego dodatku, jeżeli roszczenie jest poparte dowodami uprawnienia; w przypadku dostarczenia dowodów po zgłoszeniu roszczenia, dodatek kwalifikacyjny służy od pierwszego dnia miesiąca następującego po dostarczeniu dowodów.

Oddział 4.

Kapitalizacja renty i zaliczki na renty inwalidów.

§ 106. (1) Z prawa do kapitalizacji renty mogą korzystać tylko ci inwalidzi, którzy mają prawo do renty na stałe, są pełnoletni, nie przekroczyli 55 lat życia, wykazują stan zdrowia zadawalający w stosunku do stanu fizycznego i wieku, tudzież dają rękojmię celowego użycia skapitalizowanej renty.

(2) Renta nie może ulec kapitalizacji, gdy istnieją warunki, uzasadniające zawieszenie prawa do pobierania zaopatrzenia pieniężnego.

§ 107. Z otrzymania zaliczki na rentę w wysokości od 6 miesięcznego do 24 miesięcznego zaopatrzenia pieniężnego mogą korzystać inwalidzi, którzy wykażą potrzebę uzyskania zaliczki i uzasadniony cel, na jaki ma być użyta.

§ 108. (1) Podanie o kapitalizację renty lub otrzymanie zaliczki na rentę wnosi się do właściwego starosty.

(2) Podanie w szczególności powinno zawierać:

1) określenie celu, na jaki ma być użyta skapitalizowana renta lub zaliczka (gospodarstwo rolne lub inny warsztat pracy, sklep, studja i t. p.) oraz uzasadnienie potrzeby kapitalizacji renty lub udzielenia zaliczki;

2) uwierzytelnione dane o stosunkach rodzinnych i majątkowych inwalidy;

3) plan i kosztorys gospodarstwa rolnego lub innego warsztatu pracy i t. p.

§ 109. (1) Właściwy starosta przeprowadza dochodzenie, czy inwalida odpowiada warunkom przewidzianym w § 106, poczem, po zbadaniu stanu jego zdrowia przez inwalidzką komisję rewizyjno-lekarską, przesyła wojewódzkiej władzy administracji ogólnej podanie o kapitalizację renty wraz z opinją inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej i z wnioskiem.

(2) Podanie o zaliczkę na rentę właściwy starosta przekazuje wojewódzkiej władzy administracji ogólnej wraz ze swoją opinją co do potrzeby udzielenia zaliczki i celu na jaki ma być użyta (§ 107).

§ 110. (1) Wojewódzka władza admini-

stracji ogólnej, w porozumieniu z właściwą władzą skarbową, decyduje o skapitalizowaniu renty lub o udzieleniu zaliczki na rentę, oraz określa sposób wypłaty kwoty i jej zabezpieczenie.

(2) W razie nieosiągnięcia porozumienia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej z właściwą władzą skarbową, sprawę rozstrzyga Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 111. (1) Podstawę obliczenia skapitalizowanej renty stanowi sześciokrotna stawka renty zasadniczej wraz z dodatkiem rodzinnym i kwalifikacyjnym, jakie przysługiwałyby inwalidzie w pierwszym dniu miesiąca, następującego po zarządzeniu wypłaty skapitalizowanej renty (mnożna), pomnożona przez mnożnik zależny od wieku (art. 36), jaki inwalida będzie miał w tym dniu.

(2) Podstawę ustalenia wysokości zaliczki na rentę stanowi miesięczna stawka renty zasadniczej wraz z dodatkiem rodzinnym i kwalifikacyjnym, jakie przysługiwałyby inwalidzie w pierwszym dniu miesiąca, następującego po zarządzeniu wypłaty zaliczki.

§ 112. Rentę skapitalizowaną, użytą na kupno nieruchomości, można zabezpieczyć hipotecznie przez zastrzeżenie niezbywalności majątku nieruchomego bez zezwolenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej przez liczbę lat równą, w zależności od wieku inwalidy, mnożnikowi przewidzianemu w art. 36 bez części ułamkowych.

§ 113. Zabezpieczenie użycia skapitalizowanej renty może nastąpić także przez zastrzeżenie w orzeczeniu o kapitalizacji, że suma zostanie wypłacona temu, wobec kogo inwalida zaciągnął zobowiązanie, którego przedmiot stanowi podstawę skapitalizowanej renty.

Oddział 5.

Renty pozostałych.

§ 114. (1) Pozostałym (art. 3) po poległych, zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową, zaginionych i inwalidach, którzy w dniu śmierci (zaginięcia) posiadali obywatelstwo polskie lub warunki do nabycia go z samego prawa, służy prawo do zaopatrzenia pieniężnego, jeżeli pozostali posiadają obywatelstwo polskie, chyba że ustawa o zaopatrzeniu inwalidzkiem nie wymaga obywatelstwa polskiego od osób, po których pozostali zgłosili roszczenia (art. 2 ust. 1 lit. a, b, d i e).

(2) Pozostałym po osobach wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. e, nie posiadającym obywatelstwa polskiego, służy prawo do zaopatrzenia pieniężnego tylko wtedy, gdy na mocy uzyskanego zezwolenia przebywają na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a nie mogą uzyskać zaopatrzenia od władz, które powołały do życia odpowiednie formacje.

(3) Jeżeli pozostali posiadali obywatelstwo polskie i utracili je po przyznaniu im zaopatrzenia pieniężnego, prawo do pobierania tego zaopatrzenia ulega zawieszeniu (art. 33 ust. 1 lit. b).

§ 115. Bieg i upływ czasokresów przewidzianych w art. 29 ust. 1 pkt. 3 i 4 i ust. 2 oraz w art. 64 dla zgłaszania roszczeń przez pozostałych po poległych, po zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową, po zaginionych i po inwalidach następuje bez względu na to, czy przed upływem tych czasokresów pozostali odpowiadali warunkom do uzyskania zaopatrzenia wymaganym przez ustawę o zaopatrzeniu inwalidzkiem.

§ 116. Wdowy po tych inwalidach wojennych i wojskowych, których śmierć pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową, mają prawo do zaopatrzenia pieniężnego bez względu na to, czy małżeństwo zostało zawarte przed, czy po uszkodzeniu zdrowia zmarłego męża.

§ 117. (1) Przez posiadanie środków utrzymania (art. 22 i 25) rozumieć należy dochody poza rentą, które wystarczają na pokrycie koniecznych potrzeb życiowych, t. j. stanowią minimum egzystencji w danej miejscowości.

(2) Przez samodzielne zarobkowanie sieroty, która ukończyła 15 lat życia, rozumieć należy uzyskiwanie dochodów z pracy zarobkowej, wystarczających na pokrycie koniecznych potrzeb życiowych, t. j. stanowiących minimum egzystencji jednej osoby w danej miejscowości.

(3) O posiadaniu środków utrzymania oraz dochodów z pracy zarobkowej, wystarczających na pokrycie koniecznych potrzeb życiowych, decyduje władza powołana do przyznawania i wymierzania zaopatrzenia pieniężnego.

§ 118. Okoliczność kształcenia sieroty w zawodzie u osób uprawnionych do kształcenia w danym zawodzie powinna być stwierdzona zaświadczeniem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 119. (1) Rodzice poległych, zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową, zaginionych oraz tych inwalidów wojennych i wojskowych, których utrata zdolności zarobkowej uprawniała do zaopatrzenia pieniężnego, mają prawo do renty, o ile są niezdolni do zarobkowania i nie posiadają koniecznych środków utrzymania ani członków rodziny prawnie obowiązanych i będących w stanie dostarczyć im środków utrzymania.

(2) Rodzice adoptujący (przysposabiający) mają prawo do renty rodzicielskiej po poległych i po zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową, tudzież po inwalidach wojennych i wojskowych, jeżeli odpowiadają warunkom ust. 1, a adopcja (przysposobienie) nastąpiła przed doznaniem uszkodzenia zdrowia zmarłego, oraz jeżeli poległy lub zmarły był ich jedynym żywicielem.

§ 120. (1) Za poległego uważa się tego, kto poniósł śmierć w walce z nieprzyjacielem.

(2) Za zmarłego w związku przyczynowym ze służbą wojskową należy uważać osobę zmarłą wskutek:

1) ran odniesionych w czasie działań wojennych,

2) nabytych chorób zakaźnych, panujących w wojsku lub w miejscu służbowego pobytu,

3) uszkodzenia zdrowia, będącego następstwem służby wojskowej lub pogorszonego wskutek tej służby.

§ 121. W przypadkach samobójstwa osób, pozostających w czynnej służbie wojskowej lub będących w niewoli, służy pozostałym (art. 3) zaopatrzenie tylko wtedy, gdy samobójstwo było popełnione dla uniknięcia niewoli lub wskutek udręki fizycznej bądź moralnej w niewoli. Pozostałym po osobach zmarłych śmiercią samobójczą służy prawo do zaopatrzenia także wówczas, gdy samobójstwo było następstwem zaburzenia umysłu, pozostającego w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

§ 122. Przepisy §§ 88, 91 i 92 mają odpowiednie zastosowanie do pozostałych po inwalidach, po poległych i po zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową, oraz po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych.

Oddział 6.

Zawieszenie prawa do pobierania zaopatrzenia pieniężnego i zgaśnięcie prawa do tego zaopatrzenia.

§ 123. Przy ustalaniu klas ziemi przewidzianych w art. 33 ust. 1 lit. d. stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wydane na podstawie części 3 art. 27 ustawy z 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1).

§ 124. Za stały warsztat pracy na roli w rozumieniu art. 33 ust. 1 lit. d uważa się:

1) gospodarstwa o obszarze co najmniej:
5 ha ziemi użytkowej I lub II klasy,
6 „ „ „ III klasy,
8 „ „ „ IV „
12 „ „ „ V „
20 „ „ „ VI „ ;
grunty, należące do dalszych klas, nie będą brane pod uwagę przy kwalifikowaniu gospodarstw jako stałych warsztatów pracy na roli;

2) położone w pobliżu miast gospodarstwa o obszarze ponad 3 ha gruntów, jeżeli gospodarstwa te poświęcone są wytwórczości specjalnej (warzywnictwo, sadownictwo, szkółki drzew owocowych i ozdobnych, kwiaciarstwo i t. p.).

§ 125. W celu ustalenia, czy gospodarstwo złożone z różnych klas ziemi i z różnego rodzaju użytków odpowiada normom podanym w § 124, przyjmuje się, że:

1 ha gruntów ornych III kl. odpowiada 5/6 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha gruntów ornych IV kl. odpowiada 5/8 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha gruntów ornych V kl. odpowiada 5/12 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha gruntów ornych VI kl. odpowiada 5/20 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha łąk I i II klasy odpowiada 1 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha łąk III klasy odpowiada 5/7 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha łąk IV klasy odpowiada 1 ha gruntów ornych V klasy,

1 ha pastwisk I i II kl. odpowiada 1 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha pastwisk II kl. odpowiada 5/7 ha gruntów ornych I i II kl.,

1 ha pastwisk II kl. odpowiada 1 ha gruntów ornych V klasy.

§ 126. Za położone w pobliżu miast uważa się gospodarstwa, znajdujące się w odległości nie większej niż 15 km szosą lub 10 km inną drogą od miast o zaludnieniu powyżej 100 tysięcy mieszkańców, lub w odległości nie większej niż 20 km szosą lub 15 km inną drogą od miast o zaludnieniu powyżej 500 tysięcy mieszkańców.

§ 127. (1) Przy stosowaniu przepisów art. 33 ust. 1 lit. e) bierze się pod uwagę:

a) przy dochodzie ze źródeł wyszczególnionych w dziale I ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 715) — przeciętny dochód miesięczny;

b) przy dochodzie ze źródeł wyszczególnionych w dziale II ustawy wymienionej pod lit. a) — faktyczny dochód miesięczny.

(2) Zawieszenie prawa do pobierania zaopatrzenia pieniężnego następuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym dochód przewyższał kwoty przewidziane w art. 33 ust. 1 lit. e.

§ 128. Do stwierdzenia wysokości dochodu powołane są właściwe urzędy skarbowe bez względu na fakt, czy dany dochód lub część tego dochodu podlega opodatkowaniu państwowym podatkiem dochodowym.

§ 129. Prawo do pobierania zaopatrzenia pieniężnego w przypadkach przewidzianych w art. 33 lit. a, b i d zawiesza się od pierwszego dnia miesiąca po nastąpieniu faktu, uzasadniającego zawieszenie.

§ 130. Zawieszenie prawa do renty i dodatków w przypadku wymienionym w art. 33 ust. 1 lit. c następuje od dnia faktycznego rozpoczęcia wykonania kary.

§ 131. Prawo do świadczeń z ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem gaśnie z końcem miesiąca, w którym zaszedł fakt, uzasadniający w myśl tej ustawy zgaśnięcie prawa do tych świadczeń.

ROZDZIAŁ II.

ZAOPATRZENIE NIEPIENIĘŻNE.

Oddział 1.

Leczenie inwalidów.

§ 132. Przez korzystanie z pomocy lekarskiej, środków i zakładów leczniczych rozumie się korzystanie z leczenia ambulatoryjno-domowego, szpitalnego, sanatoryjnego, w specjalnych zakładach leczniczych, oraz otrzymywanie lekarstw i środków opatrunkowych.

§ 133. Świadczeń leczniczych udzielają inwalidom ubezpieczalnie społeczne pod kierownictwem i kontrolą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 134. Wysokość sum pieniężnych, przekazywanych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych na leczenie inwalidów, oraz szczegółowe zasady użycia tych sum ustala na każdy rok budżetowy Minister Opieki Społecznej.

§ 135. Ubezpieczalnie społeczne właściwe ze względu na miejsce zamieszkania lub czasowego pobytu inwalidy udzielają świadczeń leczniczych na podstawie książeczki inwalidzkiej, jako dowodu uprawnienia do świadczeń ubezpieczalni społecznej. W przypadku potrzeby leczenia szpitalnego lub zakładowego ubezpieczalnia społeczna kieruje inwalidów do odpowiednich zakładów na podstawie przekazu wystawionego przez właściwego starostę.

§ 136. O przyjęciu inwalidy do zakładu leczniczego na koszt Skarbu Państwa ubezpieczalnia społeczna obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić właściwą władzę skarbową i właściwego starostę pod rygorem utraty zwrotu należności kosztów leczenia. W zawiadomieniu tychże władz o odejściu inwalidy z zakładu lub o śmierci ubezpieczalnia społeczna podaje datę przyjęcia, czas pobytu i datę odejścia lub śmierci inwalidy.

§ 137. (1) Przez cały czas trwania potrzeby leczenia choroby, która powstała lub uległa pogorszeniu wskutek służby wojskowej, ubezpieczalnie społeczne udzielają inwalidom świadczeń leczniczych w granicach ustalonych przez Ministra Opieki Społecznej.

(2) Jeżeli ubezpieczalnia społeczna nie posiada własnych zakładów leczniczych, w których inwalida może być umieszczony, winna ona skierować inwalidę do innego zakładu najbardziej odpowiedniego dla szybszego wyleczenia inwalidy.

(3) Inwalida nie ma prawa wyboru zakładu leczniczego.

§ 138. (1) W razie przyjęcia inwalidy do prywatnego zakładu leczniczego w przypadkach nagłej potrzeby leczenia, jeżeli zwłoka zagraża życiu lub może spowodować poważniejsze uszkodzenie zdrowia, zakład ten obowiązany jest w ciągu 3 dni zawiadomić o przyjęciu inwalidy właściwą ubezpieczalnię społeczną, która w ciągu następnych 7 dni powinna postanowić co do dalszego leczenia inwalidy.

(2) W przypadkach przewidzianych w ust. 1, ubezpieczalnia pokrywa z kredytów przeznaczonych na leczenie i protezowanie inwalidów (art. 42 ust. 3) koszty leczenia inwalidy w prywatnym zakładzie leczniczym według stawek, obowiązujących w tym zakładzie, tylko za 10 dni; w razie jednak powzięcia przez ubezpieczalnię społeczną przed upływem wspomnianych 10 dni decyzji o dalszem leczeniu inwalidy w takim zakładzie, przysługuje jej prawo pokrycia z tych samych kredytów kosztów dalszego leczenia inwalidy.

§ 139. Po ukończeniu leczenia lub dokonaniu zabiegu chirurgicznego, inwalida na wniosek lekarza referatu spraw inwalidzkich zostaje poddany badaniu przez inwalidzką komisję rewizyjno-lekarską w celu ponownego ustalenia stopnia utraty zdolności zarobkowej, jeżeli zdaniem tego lekarza leczenie lub zabieg chirurgiczny spowodowały zwiększenie zdolności zarobkowej.

§ 140. Inwalidzi, oprócz niepoczytalnych i ciężko chorych, mogą być wydaleni z zakładów leczniczych za niestosowanie się do regulaminów, obowiązujących w tychże zakładach.

§ 141. Inwalida z utratą lub ogólną utratą zdolności zarobkowej (art. 5a) w stopniu powyżej 84% może ubezpieczyć w ubezpieczalni społecznej za opłatą miesięczną w wysokości 3 zł za całą rodzinę tych członków rodziny, którzy nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu na podstawie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznem (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) wraz z późniejszemi zmianami.

§ 142. Ubezpieczeni na podstawie § 141 członkowie rodziny mają prawo jedynie do świadczeń, dotyczących leczenia w granicach art. 110 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznem w rozmiarze, przewidzianym statutowo dla rodzin członków ubezpieczonych w ubezpieczalni.

§ 143. (1) Do zgłoszenia ubezpieczenia członków rodziny na podstawie art. 43 inwalida powinien załączyć dowód, że ma ustaloną utratę lub ogólną utratę zdolności zarobkowej (art. 5a) w stopniu powyżej 84%, oraz zaświadczenie, że członkowie rodziny, których inwalida ubezpiecza, pozostają na jego utrzymaniu i razem z nim mieszkają.

(2) Za członków rodziny uważa się osoby wymienione w art. 3 ust. 1.

§ 144. (1) Opłaty do ubezpieczalni społecznej wnosi inwalida miesięcznie zgóry najpóźniej do dnia 10 każdego miesiąca.

(2) Obowiązek świadczeń leczniczych ze strony ubezpieczalni społecznej powstaje po zgłoszeniu ubezpieczenia i opłaceniu składki.

§ 145. (1) Inwalida, zgłaszający ubezpieczenie członków rodziny na podstawie art. 43, zaciąga obowiązek ubezpieczenia na okres nie krótszy niż 6 miesięcy.

(2) W razie niepłacenia składek w ciągu 2 miesięcy, członkowie rodziny inwalidy tracą prawo do świadczeń leczniczych w ubezpieczalni społecznej. Członkowie rodziny, którzy utracili prawo do leczenia, w razie ponownego ubezpieczenia wtedy tylko korzystają ze świadczeń leczniczych, gdy zostaną uiszczone składki za cały czas od chwili zaprzestania opłacania do końca każdorazowego okresu 6-miesięcznego, na który rozciąga się obowiązek ubezpieczenia.

§ 146. Ubezpieczenie gaśnie:

1) z końcem tego miesiąca, za który opłacona została składka ubezpieczeniowa za życia inwalidy:

a) wskutek śmierci inwalidy,

b) wskutek zmniejszenia stopnia utraty lub ogólnej utraty zdolności zarobkowej (art. 5a) poniżej 85%;

2) z końcem okresu, na jaki został zaciągnięty obowiązek ubezpieczenia (§ 145 ust. 1) — wskutek pisemnego oświadczenia o wystąpieniu, złożonego ubezpieczalni społecznej.

§ 147. Właściwy starosta zawiadamia i informuje, na żądanie ubezpieczalni społecznej o istnieniu warunków przewidzianych w § 143.

Oddział 2.

Protezowanie inwalidów.

§ 148. Inwalida otrzymuje bez względu na stopień utraty zdolności zarobkowej protezy i aparaty ortopedyczne na koszt Skarbu Państwa, jeżeli ich potrzebuje w następstwie kalectwa, pozostającego w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

§ 149. Za potrzebne w rozumieniu § 148 uważa się protezy i aparaty ortopedyczne, zapomocą których można podnieść sprawność fizyczną inwalidy, usunąć lub zmniejszyć bóle, zapobiec pogorszeniu się kalectwa, albo pokryć objawy kalectwa rzucającego się w oczy.

§ 150. O zaopatrywaniu inwalidy w protezy i aparaty ortopedyczne oraz o naprawie tychże decyduje komisja protezowa istniejąca przy każdej wytwórni protez. Komisja ta orzeka jaka proteza lub aparat jest inwalidzie potrzebny i przyznaje mu je z odpowiednim kompletem reparacyjnym.

§ 151. W skład komisji protezowej wchodzą:

1) lekarz wyznaczony przez wojewodę, na którego obszarze działalności jest urządzona wytwórnia protez — jako przewodniczący;

2) lekarz-ortopeda wyznaczony przez wyżej wspomnianego wojewodę na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; — oraz

3) technik-ortopeda danej wytwórni protez.

§ 152. (1) Inwalida wojenny z amputowaną jedną kończyną dolną otrzymuje jedną sztuczną nogę roboczą do codziennego użytku i jedną sztuczną nogę kosmetyczną jako zapasową.

(2) Ze względu na zawód inwalidy komisja może, o ile sobie tego życzy inwalida, zaopatrzyć go, zamiast w jedną nogę sztuczną roboczą i jedną kosmetyczną, w dwie robocze lub w dwie kosmetyczne.

§ 153. (1) Inwalida pozbawiony obu kończyn dolnych otrzymuje podwójną ilość nóg sztucznych należnych w myśl § 152.

(2) Inwalida pozbawiony obu kończyn dolnych, który przy pomocy protez może się tylko z trudem poruszać, otrzymuje jedną parę nóg sztucznych, a nadto wózek. Jeżeli inwalida nie może się poruszać z powodu kalectwa i gdy zastosowanie aparatu ortopedycznego jest dla niego bezcelowe — otrzymuje wózek.

§ 154. Inwalida nie ponosi żadnych opłat na rzecz Skarbu Państwa ani związków samorządowych z tytułu posiadania i użytkowania wózka, służącego mu w charakterze protezy.

§ 155. (1) Przy zaopatrzeniu w sztuczne nogi inwalida otrzymuje rocznie po 12 pończoszek ochronnych na każdy kikut i jedną parę zwykłego obuwia.

(2) Do nóg sztucznych zaopatrzonych w miejsce kopytka w szczudło nie wydaje się obuwia.

§ 156. Inwalida dotknięty kalectwem kończyn dolnych otrzymuje w razie potrzeby i na życzenie kule i laski w ilości określonej przez komisję protezową.

§ 157. (1) Inwalida bez jednej kończyny górnej otrzymuje jedną rękę sztuczną roboczą z odpowiedniemi do jego zawodu przyrządami chwytowemi i z jedną sztuczną dłonią kosmetyczną tak skonstruowaną, by mogła być przytwierdzona do nasady ręki sztucznej roboczej.

(2) Inwalida bez jednej kończyny górnej, który ze względu na swój zawód żadnych cięższych robót nie wykonywa, otrzymuje rękę sztuczną kosmetyczną bez przyrządów chwytowych.

(3) Inwalida bez jednej kończyny górnej, który wykonywa sprawnie swój zawód zapomocą sztucznej ręki roboczej, może być zaopatrzony w drugą rękę sztuczną roboczą jednak bez sztucznej dłoni.

§ 158. Inwalida pozbawiony obu kończyn górnych otrzymuje dwie protezy lub dwa aparaty, o których mowa w § 157, i ma prawo do zaopatrzenia w specjalne przyrządy chwytowe, mogące ułatwić spełnianie codziennych funkcyj.

§ 159. Przy otrzymywaniu sztucznych rąk inwalidzie służy jedna para rękawiczek.

§ 160. (1) Inwalidzie, który utracił jedno oko, służy prawo do otrzymania dwojga sztucznych oczu i ciemnych lub matowych okularów.

(2) To samo prawo służy inwalidom ociemniałym; prócz tego otrzymują oni białe laski.

§ 161. (1) Inwalida z ubytkami, niedowładami i zniekształceniami w stopach lub ze skróceniami kończyn dolnych otrzymuje obuwie ortopedyczne wykonane na specjalnych kopytach.

(2) Zależnie od tego, czy kalectwo, wymagające obuwia ortopedycznego, dotyczy obu kończyn dolnych, czy jednej, inwalida otrzymuje albo dwa trzewiki ortopedyczne, albo też jeden ortopedyczny i jeden zwykły.

§ 162. Paski przepuklinowe, opaski na brzuch, ochraniacze na głowę, protezy szczęk, okulary i t. p. wydaje się w ilości pojedyńczej.

§ 163. (1) Proteza lub aparat ortopedyczny powinny służyć inwalidzie w zasadzie na następujące okresy czasu:

noga sztuczna robocza	5 lat
„ „ kosmetyczna. . .	6 „
ręka sztuczna robocza	3 lata
„ „ kosmetyczna . .	4 „
obuwie ortopedyczne (1 but ortopedyczny i 1 zwykły, lub 2 buty ortopedyczne)	1 rok
gorset	3 lata
aparat podpórczy	3 „
aparat ustalający	3 „
opaska przepuklinowa	1 rok
sztuczne oko	1 „
pas brzuszny	3 lata

(2) W razie wydania obuwia ortopedycznego w podwójnej ilości na każdą kończynę dolną, zaopatrzenie takie służy na okres podwójny. Przy wydawaniu aparatów niewyszczególnionych w ust. 1 komisja protezowa określa długość czasu, na jaki dany aparat ma służyć.

(3) Powyższe okresy wytrzymałości mogą być przedłużone lub skrócone przez komisję protezową zależnie od jakości materjału, z którego aparat został zrobiony, lub od pracy zawodowej danego inwalidy.

§ 164. (1) Po upływie okresów czasu wskazanych w § 163 następuje ponowne zaopatrzenie inwalidy w protezę lub aparat ortopedyczny.

(2) Ponowne zaopatrzenie może nastąpić bez względu na te okresy, jeżeli proteza lub aparat zostały zużyte lub tak zniszczone, że zdaniem komisji protezowej wymagają zastąpienia nowemi.

(3) Ponowne zaopatrzenie w obuwie, rękawiczki, kule, laski i t. p. może nastąpić tylko równocześnie z ponownem zaopatrzeniem w te aparaty, do których zostały uprzednio wydane, natomiast zaopatrzenie w obuwie do starych protez przed upływem terminu, na jaki ma służyć, może nastąpić tylko za zwrotem kosztów.

§ 165. Wydanie nowego aparatu przed upływem okresu wytrzymałości przewidzianego w § 163 w miejsce aparatu, którego zniszczenie zostało spowodowane złą wolą lub zaniedbaniem inwalidy, może nastąpić za zwrotem kosztów, które określa każdorazowo komisja protezowa.

§ 166. (1) Inwalida, który otrzymał komplet reparacyjny, jest obowiązany do korzystania z niego w razie potrzeby. Większe naprawy aparatów odbywają się w wytwórni protez.

(2) Jeżeli zepsucie aparatu zostało spowodowane złą wolą, poważnem zaniedbaniem inwalidy, niewykorzystaniem wydanego mu kompletu reparacyjnego lub spóźnieniem zgłoszenia potrzeby reparacji, inwalida ponosi wszelkie koszty połączone z naprawą aparatu wraz z kosztami swej podróży i transportu aparatu.

§ 167. Inwalida jest obowiązany poddawać się wszelkim przymiarkom i próbom, jakie będą potrzebne do należytego dopasowania mu protezy lub aparatu ortopedycznego, oraz nauce używania tych aparatów.

§ 168. Inwalidzie nie wolno czynić w aparatach żadnych zmian i przeróbek, nie wolno również samowolnie uskuteczniać większych napraw.

§ 169. Inwalidzie protezowanemu przysługuje zwrot kosztów pocztowej przesyłki protezy (aparatu ortopedycznego) do naprawy, jeżeli ta naprawa ma być dokonana na koszt Skarbu Państwa, a nie wymaga obecności samego inwalidy w wytwórni protez.

§ 170. Zaopatrywanie w protezy (aparaty ortopedyczne) inwalidów zamieszkałych zagranicą następuje na podstawie decyzji komisji protezowej w Warszawie, powziętej na wniosek Konsulatu R. P., stwierdzający potrzebę zastosowania protezy (aparatu ortopedycznego).

§ 171. Wniosek o zaopatrzenie inwalidy w protezę (aparat ortopedyczny) przesyła Konsulat R. P. do starosty grodzkiego w Warszawie, właściwego do załatwiania spraw inwalidzkich. Wniosek ten powinien zawierać opinję lekarza specjalisty, wyznaczonego przez Konsulat, o potrzebie zastosowania protezy (aparatu ortopedycznego) i dokładny opis potrzebnej protezy.

§ 172. O ile komisja protezowa uzna potrzebę zastosowania protezy (aparatu ortopedycznego), przekazuje akta Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w celu asygnowania na zakupienie protezy z funduszów Skarbu Państwa, przekazanych na leczenie i protezowanie inwalidów, kwoty w wysokości kosztów takiejże protezy (aparatu ortopedycznego), wykonanej w kraju, i przesyła tę kwotę właściwemu Konsulatowi.

Oddział 3.

Szkolenie inwalidów.

§ 173. (1) Inwalida, który wskutek uszkodzenia zdrowia nie może pracować w zawodzie wykonywanym przed doznaniem uszkodzenia zdrowia, a którego zdolność fizyczna i wykształcenie wskazują, że nowy zawód, jakiemu chce się poświęcić, umożliwi mu zarobkowanie, ma prawo do bezpłatnej nauki w specjalnym zakładzie państwowym.

(2) W razie braku odpowiedniego zakładu państwowego, może być inwalida umieszczony na koszt Skarbu Państwa w zakładzie prywatnym.

(3) To samo prawo ma inwalida, który pracował jako niewykwalifikowany pracownik fizyczny i wskutek odniesionego uszkodzenia zdrowia nie może wykonywać poprzedniej pracy.

§ 174. O zakwalifikowaniu inwalidy do danego zakładu decyduje komisja porady zawodowej i szkolnej urzędująca przy zakładzie wymienionym w § 173 ust. 1.

§ 175. (1) W skład komisji porady zawodowej i szkolnej wchodzą:

1) referent spraw inwalidzkich wojewódzkiej władzy administracji ogólnej wyznaczony przez właściwego Wojewodę (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę) — jako przewodniczący;

2) kierownik warsztatów szkolnych danego zakładu szkolnego lub referent szkolenia;

3) lekarz ordynujący w zakładzie lub inny lekarz urzędowy, — oraz

4) instruktor lub majster właściwego warsztatu szkolnego.

(2) Ta sama komisja kwalifikuje inwalidów do zakładów prywatnych.

§ 176. Szczegółową instrukcję w sprawie czynności komisji porady zawodowej i szkolnej wyda Minister Opieki Społecznej.

§ 177. (1) Szkolenie w zakładach wymienionych w § 173 trwa do dwóch lat, w wyjątkowych przypadkach szkolenie może być przedłużone do 3 lat.

(2) O przedłużeniu szkolenia ponad 2 lata decyduje Minister Opieki Społecznej na wniosek komisji porady zawodowej i szkolnej.

Oddział 4.

Opieka zamknięta nad inwalidami.

§ 178. (1) Za pozbawionego pomocy i opieki w rozumieniu art. 53 uważa się inwalidę ciężkoposzkodowanego, jeżeli:

1) nie posiada rodziny (§ 143 ust. 2);

2) członkowie rodziny nie są w możności poświęcić się jego pielęgnacji;

3) uszkodzenie zdrowia budzi odrazę osób stanowiących jego otoczenie.

(2) Okoliczności wymienione pod 1) i 2) winny być stwierdzone przez właściwego starostę, wymienione pod 3) — przez lekarza urzędowego.

§ 179. W razie braku miejsc w odpowiednich państwowych zakładach opieki zamkniętej dla inwalidów, inwalida może być umieszczony w odpowiednim zakładzie samorządowym lub prywatnym na koszt Skarbu Państwa na podstawie umowy zawartej z tym zakładem przez Ministra Opieki Społecznej.

§ 180. (1) Nadzór i kontrolę nad państwowemi zakładami opieki zamkniętej dla inwalidów oraz nad opieką udzielaną inwalidom w zakładach wymienionych w § 179 sprawują wojewódzkie władze administracji ogólnej.

(2) Wojewódzkie władze administracji ogólnej:

1) decydują o przyjęciu inwalidów do zakładów znajdujących się na ich terenie oraz o zwolnieniu ich z tych zakładów,

2) podają do wiadomości właściwego starosty oraz władzy skarbowej wymierzającej zaopatrzenie datę przyjęcia inwalidy do zakładu i zwolnienia z zakładu.

§ 181. (1) Inwalidzi, którzy korzystają z opieki w zakładach opieki zamkniętej dla inwalidów lub w zakładach wymienionych w § 179, otrzymują utrzymanie, odzież i świadczenia lecznicze.

(2) Inwalida umieszczony na stałe otrzymuje odzież na własność, inwalida zaś umieszczony czasowo korzysta z odzieży inwentarzowej zakładu, a otrzymuje tę odzież na własność, jeżeli przebył w zakładzie przynajmniej jeden rok.

(3) Częścią renty przysługującą umysłowo choremu inwalidzie umieszczonemu w zakładzie dysponuje na rzecz chorego zarządzający zakładem.

§ 182. (1) Inwalidzi, przebywający w państwowych zakładach opieki zamkniętej dla inwalidów lub w zakładach wymienionych w § 179, obowiązani są do przestrzegania regulaminu wewnętrznego tychże zakładów.

(2) Jeżeli inwalida umieszczony w zakładzie ma możność wykonywania pracy zawodowej lub wyraża chęć szkolenia się w zakładzie, może być za zgodą lekarza zakładowego i w zakresie przez niego wskazanym zatrudniony w warsztatach istniejących przy tym zakładzie.

§ 183. Inwalida, który dwukrotnie opuści samowolnie zakład opieki zamkniętej, może być pozbawiony przez wojewódzką władzę administracji ogólnej prawa korzystania z zakładu.

§ 184. (1) Podanie o umieszczenie inwalidy w państwowym zakładzie opieki zamkniętej dla inwalidów lub w zakładzie wymienionym w § 179 wnosi się do właściwego starosty. Podanie powinno zawierać szczegółowe uzasadnienie konieczności opieki zamkniętej oraz urzędowe zaświadczenie, że inwalida jest niezdolny do samodzielnego zarobkowania i pozbawiony opieki; gdy zaś jest dotknięty chorobą umysłową—stwierdzenie, że ta choroba nie wymaga leczenia i że chory nie jest niebezpieczny dla otoczenia.

(2) Do podania dołącza starosta wszystkie akta administracyjne wraz z wnioskiem i opinją lekarza urzędowego i przesyła wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Oddział 5.

Pomoc dla ociemniałych inwalidów.

§ 185. (1) Inwalidzi ociemniali, którzy poddali się reedukacji zawodowej w specjalnym zakładzie i, po przebyciu specjalnego kursu, wykazali możność somodzielnego wykonywania zawodu, oraz ci, których uzdolnienie do samodzielnego wykonywania zawodu zostanie uznane przez komisję egzaminacyjną w specjalnym zakładzie reedukacyjnym, otrzymują komplet narzędzi potrzebnych do urządzenia własnego warsztatu pracy.

(2) Inwalidzi ociemniali, którzy przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego otrzymali narzędzia pracy zawodowej, środki pomocnicze i t. p. od polskich urzędów państwowych, nie mogą domagać się ponownego przydziału takich samych narzędzi i środków pomocniczych.

§ 186. (1) Inwalida ociemniały, który wykazał odpowiednie wyszkolenie, może otrzymać jednorazowo 9 wierszową, a w przypadkach wyjątkowych, 21 wierszową tablicę do pisania pismem wypukłem.

(2) Inwalida ociemniały, do którego czynności zawodowych należy praca umysłowa, wymagająca posługiwania się maszyną do pisania i który wykazuje umiejętność biegłego pisania na maszynie, może otrzymać jednorazowo maszynę do pisania.

(3) Inwalida ociemniały w razie potrzeby może otrzymać zegarek z wypukłemi cyframi.

§ 187. (1) Inwalida ociemniały, u którego obniżenie siły wzroku wynosi poniżej 0,02 normalnego widzenia przy zastosowaniu szkieł, ma prawo do otrzymania psa-przewodnika zaopatrzonego w obrożę, linewkę do prowadzenia i kaganiec.

(2) Inwalida ociemniały, który pozostał bez psa-przewodnika wskutek niezawinionej utraty, ma prawo otrzymać innego psa. Jeżeli pies-przewodnik stał się niezdolny do pełnienia usług wskutek starości lub choroby, inwalida ociemniały może otrzymać innego psa.

§ 188. Podanie o narzędzia pracy i o materjały pomocnicze wnosi inwalida ociemniały do właściwego starosty, załączając:

1) świadectwo ukończenia kursu szkolenia w zakładzie specjalnym albo świadectwo, stwierdzające uzdolnienie do samodzielnego wykonywania zawodu;

2) opis i ewentualnie kosztorys przedmiotów, o które inwalida prosi;

3) oświadczenie, że petent nie otrzymał dotychczas od polskich urzędów państwowych przedmiotów, o których udzielenie prosi.

§ 189. (1) Właściwy starosta decyduje w sprawie świadczeń określonych w §§ 185 — 188 biorąc pod uwagę zawód, potrzebę narzędzi lub materjałów pomocniczych ze względu na obrany przez inwalidę zawód lub zajęcie, oraz wyznacza źródło zakupu, sposób i termin dostarczenia przedmiotów.

(2) W razie odmowy przysługuje ubiegającemu się odwołanie do właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 190. (1) W razie potrzeby właściwy starosta może skierować inwalidę ociemniałego na koszt Skarbu Państwa do wyznaczonego zakładu, wydającego przyznane narzędzia.

(2) W razie przydzielenia psa-przewodnika, inwalida ociemniały obowiązany jest udać się w terminie oznaczonym przez właściwego starostę na koszt Skarbu Państwa z miejsca swego pobytu do miejsca odbioru psa w celu odbycia specjalnego kursu obchodzenia się z psem-przewodnikiem.

§ 191. (1) Inwalida ociemniały obowiązany jest dbać o psa-przewodnika i coroku poddawać go oględzinom urzędowego lekarza weterynarji.

(2) W razie konieczności udzielenia psu natychmiastowej pomocy weterynaryjnej, powinien inwalida zwrócić się do powiatowego lekarza weterynarji i zawiadomić o tem właściwego starostę.

(3) Koszty oględzin oraz leczenia psa-przewodnika pokrywa Skarb Państwa na podstawie rachunku powiatowego lekarza weterynarji.

Oddział 6.

Opieka nad sierotami.

§ 192. Sieroty po inwalidach, po poległych i po tych zmarłych, których śmierć pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową, oraz po zaginionych w rozumieniu art. 4 uprawnione do pobierania renty sierocej mogą być umieszczane w zakładach opiekuńczych na koszt Skarbu Państwa, jeżeli są pozbawione opieki i dostatecznych środków utrzymania.

§ 193. Za pozbawione dostatecznych środków utrzymania uważa się:

1) sieroty zupełne, które nie posiadają osobistego majątku, jeżeli osoby obowiązane do ich utrzymania w zastępstwie zmarłych lub zaginionych rodziców nie mogą ich utrzymać albo odmawiają im utrzymania;

2) półsieroty, które nie mają osobistego majątku, pozostały zaś przy życiu ojciec lub matka jest inwalidą i przebywa w zakładzie leczniczym lub w zakładzie opieki zamkniętej.

§ 194. Opieka przewidziana w § 192 ustaje, gdy sierota traci prawo do renty.

§ 195. (1) O umieszczeniu sieroty w zakładzie opiekuńczym decyduje wojewódzka władza administracji ogólnej.

(2) Podania o umieszczenie sieroty w zakładzie opiekuńczym powinny być wnoszone za pośrednictwem właściwego starosty.

§ 196. (1) Na czas pobytu sieroty w zakładzie opiekuńczym prawo do pobierania zaopatrzenia pieniężnego ulega zawieszeniu.

(2) Wojewódzka władza administracji ogólnej zawiadamia niezwłocznie o umieszczeniu sieroty w zakładzie opiekuńczym właściwą władzę skarbową.

ROZDZIAŁ III.

ZATRUDNIENIE INWALIDÓW.

§ 197. (1) Urzędy, przedsiębiorstwa zarówno państwowe jak i samorządowe oraz przedsiębiorstwa prywatne przez państwo subwencjonowane i koncesjonowane, obowiązane są zwracać się do właściwych publicznych instytucyj pośrednictwa pracy z zapotrzebowaniem przedstawienia kandydatów do pracy z pośród osób, którym przysługuje pierwszeństwo przy obsadzaniu posad w myśl art. 57 i 58, o ile posady te nie podlegają w myśl obowiązujących przepisów obsadzeniu w inny sposób. Zapotrzebowanie powinno zawierać warunki pracy i płacy, oraz wymagane od kandydatów kwalifikacje na wakujące stanowiska.

(2) Publiczne instytucje pośrednictwa pracy obowiązane są polecić na zgłoszone miejsca w terminie dni 7 od dnia otrzymania zawiadomienia kandydatów z pośród inwalidów wojennych, wdów po tych inwalidach, wdów po poległych i zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową oraz po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych.

(3) Urzędy oraz przedsiębiorstwa wymienione w ust. 1 mają udzielić pierwszeństwa przy równych kwalifikacjach kandydatom zgłoszonym przez publiczną instytucję pośrednictwa pracy.

(4) Urzędy oraz przedsiębiorstwa wymienione w ust. 1 mogą obsadzać wakujące stanowisko według swego uznania, jeżeli publiczna instytucja pośrednictwa pracy nie przedstawi swego kandydata w ciągu 7 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia (ust. 2).

§ 198. Wdowy po inwalidach wojennych, po poległych, po zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową oraz po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych należy uważać za nie mające dostatecznych środków do życia, jeżeli ich dochód z jakichkolwiek źródeł nie przewyższa renty zupełnego inwalidy łącznie z dodatkami kwalifikacyjnym i rodzinnym, któreby przysługiwały poległemu lub zmarłemu.

§ 199. (1) Obowiązek pracodawców wynikający z art. 59 ma zastosowanie w odniesieniu do inwalidów o utracie (ogólnej utracie) zdolności zarobkowej (art. 5a) w granicach od 15% do 65% spowodowanej uszkodzeniem zdrowia pozostającem w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

(2) Obowiązek ten ciąży na pracodawcy, jeżeli on zatrudnia łącznie przynajmniej 50 robotników i pracowników umysłowych.

§ 200. Za podstawę do obliczenia ilości inwalidów wojennych i wojskowych, którzy powinni być zatrudnieni przez pracodawców, na których ciąży obowiązek zatrudnienia inwalidów,

przyjmuje się ogólną liczbę robotników i pracowników umysłowych zatrudnionych w zakładach pracy tych pracodawców na obszarze jednego powiatu, a w m. st. Warszawie — w granicach miasta.

§ 201. Pracodawca lub miejscowe kierownictwo zakładu pracy zatrudniający ponad 50 robotników i pracowników umysłowych obowiązani są w terminie dni 30 od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego lub od dnia uruchomienia zakładu pracy przesłać właściwej publicznej instytucji pośrednictwa pracy wykaz, zawierający następujące dane:

1) ogólną liczbę robotników i pracowników umysłowych zatrudnionych przez pracodawcę lub w zakładzie pracy;

2) ogólną liczbę inwalidów wojennych i wojskowych zatrudnionych przez pracodawcę lub w zakładzie pracy;

3) spis imienny tych inwalidów z podaniem daty rozpoczęcia pracy przez każdego i przytoczeniem treści orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (odwoławczej).

4) liczbę miejsc wakujących dla inwalidów, tudzież wyszczególnienie rodzajów pracy, jakie mogłyby być poruczone inwalidom.

§ 202. Pracodawca lub miejscowe kierownictwo zakładu pracy obowiązani są zawiadamiać właściwą publiczną instytucję pośrednictwa pracy o wszelkich zmianach w stanie zatrudnienia w ciągu 7 dni od nastąpienia takiej zmiany, w szczególności:

1) od wygaśnięcia umowy o pracę zawartej z inwalidą na czas określony;

2) od wypowiedzenia umowy o pracę zawartej z inwalidą na czas nieokreślony, z podaniem daty, w której ma nastąpić lub nastąpiło zwolnienie inwalidy;

3) od zwolnienia inwalidy po upływie okresu próbnego lub z powodu rozwiązania umowy o pracę z jego winy;

4) rozwiązania umowy o pracę z powodu śmierci inwalidy — oraz

5) od takiego zwiększenia liczby zatrudnionych robotników i pracowników umysłowych, które powodują obowiązek zatrudnienia stosunkowo większej liczby inwalidów, z podaniem ilości miejsc wakujących dla inwalidów, tudzież z wyszczególnieniem rodzajów pracy, jakie mogłyby być poruczone inwalidom.

§ 203. W przypadkach, gdy pracodawca posiada na jednym z obszarów wymienionych w § 200 kilka zakładów pracy, obowiązek przesłania wykazu wymienionego w § 201 lub zawiadomienia wymienionego w § 202 ciąży każdorazowo tylko na pracodawcy. Wykaz ten lub zawiadomienie powinny zawierać odnośne dane, dotyczące wszystkich zakładów pracy łącznie.

§ 204. (1) Po otrzymaniu wykazu miejsc wakujących dla inwalidów publiczna instytucja pośrednictwa pracy przesyła pracodawcy lub miejscowemu kierownictwu zakładu pracy listę kandydatów z pośród zarejestrowanych bezrobotnych inwalidów z utratą (ogólną utratą) zdolności zarobkowej (art. 5a) od 15% do 65% (§ 199).

(2) Z listy tej pracodawca lub miejscowe kierownictwo zakładu pracy wybierze i zatrudni w terminie dwóch tygodni od otrzymania listy odpowiednią ilość inwalidów, a o zatrudnieniu każdego z nich zawiadomi w ciągu 30 dni właściwą publiczną instytucję pośrednictwa pracy.

§ 205. (1) Rodzaj pracy poruczonej inwalidzie wojennemu lub wojskowemu powinien odpowiadać jego zdolnościom fizycznym i kwalifikacjom zawodowym.

(2) Wynagrodzenie za pracę inwalidy wojennego lub wojskowego nie może być niższe, niż wynagrodzenie innych osób spełniających takie same czynności i zatrudnionych w tym samym zakładzie pracy.

(3) Do liczby inwalidów, których pracodawca obowiązany jest zatrudnić w myśl art. 59 i § 199 nie mogą być zaliczeni ci inwalidzi, którzy faktycznie nie wykonują pracy, chyba że niewykonywanie pracy jest uzasadnione przyczynami ustawowemi, zabraniającemi pracodawcy wypowiedzenia umowy o pracę.

§ 206. Do pracodawców zatrudniających robotników i pracowników umysłowych przy robotach sezonowych przepisy §§ 199 — 205 mają zastosowanie jedynie w czasie trwania tych robót.

§ 207. Przepisy §§ 199 — 206 nie dotyczą przedsiębiorstw państwowych.

ROZDZIAŁ IV.

KUMULACJA ZAOPATRZEŃ.

§ 208. Osoby, nie pobierające renty inwalidzkiej ze względu na pobieranie zaopatrzenia pieniężnego na zasadzie innej ustawy o zaopatrzeniu z funduszów państwowych z innego tytułu, zachowują prawo do świadczeń wymienionych w art. 8 lit. e, f, g, h, jeżeli analogiczne świadczenia nie służą im na podstawie przepisów, według których pobierają zaopatrzenie pieniężne.

§ 209. (1) Jeżeli wysokość zaopatrzenia pieniężnego pobieranego przez inwalidę ze Skarbu Państwa jest niższa od odpowiedniej stawki renty zasadniczej zupełnego inwalidy (art. 12 i 17), inwalida otrzymuje rentę do łącznej wysokości tej stawki.

(2) Przepis ust. 1 ma zastosowanie także przy wypłacie renty wdowiej, sierocej lub rodzicielskiej z tem zastrzeżeniem, że łączna suma kwot, wypłacanych na podstawie ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem z tytułu rent wdowiej i sierocych (bez uwzględnienia zaopatrzenia pieniężnego z innego tytułu), nie może przekraczać norm określonych w art. 23.

DZIAŁ IV.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE.

§ 210. Wszystkie ostateczne w administracyjnym toku instancyj orzeczenia inwalidzkich komisyj rewizyjno-lekarskich lub inwalidzkich komisyj odwoławczych, stwierdzające związek przyczynowy uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową, może poddać w zakresie tego związku jednorazowej rewizji Minister Opieki Społecz-

nej w porozumieniu z Ministrem Skarbu (art. 7 ust. 3).

§ 211. Rewizję, o której mowa w § 210, przeprowadzają właściwe inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie w odniesieniu do prawomocnych orzeczeń tych komisyj i właściwe inwalidzkie komisje odwoławcze w odniesieniu do orzeczeń inwalidzkich komisyj odwoławczych, z powołaniem się w każdym poszczególnym przypadku na konkretne zarządzenie Ministra Opieki Społecznej wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 212. (1) O zarządzeniu rewizji orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej zawiadamia inwalidę właściwy starosta, jeżeli zaś zarządzono rewizję orzeczenia inwalidzkiej komisji odwoławczej — zawiadamia o tem inwalidę właściwa wojewódzka władza administracji ogólnej.

(2) W zawiadomieniu należy również wskazać okoliczności, które wymagają udowodnienia, i wezwać inwalidę do dostarczenia odpowiednich dowodów (§ 38) lub do zgłoszenia wniosku w zakresie postępowania dowodowego w terminie dwumiesięcznym od daty doręczenia zawiadomienia.

(3) Jeżeli istnieje możliwość uzyskania dowodów lub wyjaśnień od władz i urzędów (krajowych lub zagranicznych), właściwa władza (ust. 1) przeprowadza równocześnie z urzędu odpowiednie postępowanie w celu uzyskania tych dowodów lub wyjaśnień.

§ 213. (1) Po upływie terminu zakreślonego w § 212 ust. 2 i po ewentualnem przeprowadzeniu z urzędu odpowiedniego postępowania, właściwa komisja wyznacza rozprawę i wzywa na nią inwalidę.

(2) Jeżeli brakujące dowody zostały uzupełnione, właściwa komisja może wydać orzeczenie, potwierdzające orzeczenie poddane rewizji, bez wzywania inwalidy na rozprawę.

§ 214. (1) W razie zmiany w orzeczeniu rewizyjnem poprzedniego orzeczenia, na podstawie którego służyło inwalidzie prawo do zaopatrzenia pieniężnego, odpis orzeczenia rewizyjnego należy niezwłocznie przesłać właściwej władzy skarbowej.

(2) Po zarządzeniu rewizji a przed wydaniem orzeczenia rewizyjnego wypłata zaopatrzenia pieniężnego nie może być wstrzymana.

§ 215. (1) Inwalidzi, którzy odbyli podróż na polecenie lub wezwanie właściwej władzy w sprawach związanych z zaopatrzeniem inwalidzkiem, otrzymują zwrot kosztów podróży i utrzymania.

(2) Zwrotowi podlegają:

1) koszt biletu: koleją klasy trzeciej, autobusem i t. p.; inwalidom z utratą (ogólną utratą) zdolności zarobkowej (art. 5a) w stopniu wynoszącym przynajmniej 75% oraz inwalidom uprawnionym do dodatku kwalifikacyjnego służy zwrot kosztów koleją klasy drugiej; jeżeli jest do wyboru środek lokomocji — zwraca się koszt najtańszego z nich;

2) koszty utrzymania (diety) w kwocie 3 zł dziennie.

(3) Ponadto inwalidzi uprawnieni do dodatku na pielęgnację, oraz inwalidzi z protezami nóg otrzymują na pokrycie dodatkowych kosztów podróży (podwody, dorożki) — 4 zł.

§ 216. Jednostką obliczenia diet za czas podróży jest okres 24 godzin od chwili wyjazdu z miejsca zamieszkania do chwili powrotu, przyczem:

1) jeżeli podróż trwała dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu wynoszący ponad 12 godzin cała dieta, ponad 6 godzin — pół diety;

2) jeżeli podróż trwała krócej niż 24 godziny, pół diety należy się za czas ponad 6 godzin, cała dieta — gdy podróż trwająca dłużej niż 6 godzin przypada na porę nocną między godzinami 21 a 6.

§ 217. Osoby towarzyszące inwalidom niedołężnym, ciężko chorym, umysłowo chorym albo ociemniałym, mają prawo tylko do zwrotu kosztów podróży.

§ 218. W przypadkach zgłoszenia skargi na pogorszenie się stanu zdrowia, jeżeli inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska (odwoławcza) nie stwierdzi tego pogorszenia ani polepszenia, uzasadniającego zmniejszenie renty, inwalidzie nie służy zwrot kosztów podróży i utrzymania (diety).

§ 219. (1) Inwalida, któremu w myśl § 215 służy zwrot kosztów podróży, składa władzy lub instytucji wzywającej dowody stwierdzające wysokość kosztów oraz czas trwania podróży.

(2) Władza lub instytucja wzywająca stwierdza użycie środków komunikacyjnych i czas trwania podróży, określa wysokość należności z tytułu kosztów podróży i diet w obie strony oraz wydaje inwalidzie zlecenie wypłaty do kasy skarbowej.

§ 220. Osoby ubiegające się o zaopatrzenie inwalidzkie obowiązane są zawiadomić właściwą władzę (§§ 3 i 87) o każdej zmianie miejsca zamieszkania, jeżeli zmiana ta nastąpiła przed zakończeniem sprawy w toku instancyj administracyjnych, w przeciwnym razie zawiadomienia, wezwania, uchwały i orzeczenia (decyzje) wysłane pod ostatnim adresem uważa się za doręczone.

§ 221. (1) Osoba ubiegająca się o zaopatrzenie inwalidzkie, u której związek przyczynowy uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową nie został udowodniony, może w ciągu 3 lat od uprawomocnienia się orzeczenia inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej (odwoławczej) przedstawić dowody i żądać ponownego rozpatrzenia sprawy przez komisję, która wydała prawomocne orzeczenie. Zaopatrzenie inwalidzkie na podstawie nowego orzeczenia służy od pierwszego dnia następującego po złożeniu dowodów.

(2) Przepis ust. 1 ma odpowiednie zastosowanie do pozostałych, których roszczenia do zaopatrzenia z powodu braku dowodów nie zostały uwzględnione.

§ 222. Do postępowania nieunormowanego ustawą o zaopatrzeniu inwalidzkiem i rozpo-

rządzeniem niniejszem mają zastosowanie przepisy ogólne o postępowaniu administracyjnem.

§ 223. Do rozporządzenia niniejszego dodaje się jako załącznik „Przepisy lekarskie do określania utraty zdolności zarobkowej inwalidów wojennych i wojskowych". Przepisami temi obowiązane są kierować się inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie i inwalidzkie komisje odwoławcze po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego przy określaniu stopnia utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a) i ustalaniu związku przyczynowego między uszkodzeniem zdrowia a służbą wojskową.

§ 224. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw wymienionych w art. 76 należy traktować jako obowiązujące do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, o ile nie są one sprzeczne z przepisami ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkiem.

§ 225. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Równocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw wymienionych w art. 76.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej i Ministra Skarbu z dnia 17 grudnia 1934 r. (poz. 32).

PRZEPISY LEKARSKIE DO OKREŚLANIA UTRATY ZDOLNOŚCI ZAROBKOWEJ INWALIDÓW WOJENNYCH I WOJSKOWYCH.

Część ogólna.

Określenie jednostki chorobowej, procentu utraty zdolności zarobkowej, czasu trwania tej utraty i związku przyczynowego ze służbą wojskową.

Lekarze-członkowie komisyj powinni w sposób dokładny i staranny opisać wszelkie stwierdzone przez siebie uszkodzenia zdrowia tak miejscowe jak ogólne oraz powikłania tychże, mogące mieć znaczenie w kwestji oceny utraty zdolności zarobkowej inwalidy.

Treść orzeczeń lekarskich powinna być dostosowana do przepisów niniejszych, przyczem zawsze należy dokładnie określić jednostkę chorobową.

Normy poniższe dają możność inwalidzkim komisjom rewizyjno-lekarskim (odwoławczym) określania w sposób ramowy utraty zdolności zarobkowej w każdym przypadku, w zależności od zmian stwierdzonych badaniem bezpośredniem bądź opartem na orzeczeniach szpitalnych.

Po dokładnem i starannem opisaniu przez lekarzy, stwierdzonych przy badaniu, uszkodzeń zdrowia, inwalidzka komisja rewizyjno-lekarska (odwoławcza) określa procenty utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a) spowodowanej każdem z uszkodzeń zdrowia, pozostającem w związku ze służbą wojskową, t. j. które powstało lub uległo pogorszeniu wskutek tej służby. Nie należy określać utraty zdolności zarobkowej z powodu uszkodzeń nie pozostających w związku ze służbą wojskową. Przy ocenie utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a) należy kierować się normami, określonemi w przepisach niniejszych, podając przy każdem uszkodzeniu odnośny paragraf.

W przypadku kilku uszkodzeń zdrowia, z których każde powstało lub uległo pogorszeniu wskutek służby wojskowej i powoduje utratę (ogólną utratę) zdolności zarobkowej (art. 5a), należy ustalić ogólną utratę zdolności zarobkowej inwalidy oraz utratę zdolności zarobkowej przypadającej na służbę wojskową. Przy ustalaniu ogólnej utraty zdolności zarobkowej należy brać pod uwagę tylko uszkodzenia, pozostające w związku ze służbą wojskową, wszelkie inne uszkodzenia powinny być wymienione i opisane w orzeczeniu, lecz nie powinny zawierać określonej procentowo utraty zdolności zarobkowej.

Przy określaniu czasu trwania ustalonej procentowo utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a) należy kierować się uwagami, zamieszczonemi w części szczegółowej przepisów niniejszych.

W przypadkach, w których ze względu na swój charakter uszkodzenie zdrowia nie ulegnie zmianie w najbliższych latach, procent utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a) określa się na stałe.

Jeżeli rodzaj i charakter uszkodzenia daje możność przewidywania zmiany w najbliższych latach w kierunku zmniejszenia się lub zwiększenia się utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a), procent tej utraty należy ustalić na określony przeciąg czasu od roku do 3 lat.

To samo dotyczy przypadków, w których uszkodzenie zdrowia ze względu na swój charakter jest stałe i niezmienne, jednak zdolność zarobkowa może się zwiększyć wskutek przyzwyczajenia się poszkodowanego do protezy.

Ustalając związek przyczynowy uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową należy kierować się zasadą uzależniania tylko takich cierpień w związku ze służbą wojskową, które powstały w czasie służby wojskowej lub ujawniły się w okresie 6 miesięcy po zwolnieniu z wojska.

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE.

I. Skóra.

§ 1. Przewlekłe schorzenia skóry o charakterze łagodnym, nie wywołujące zeszpecenia i nie stanowiące przeszkody w sprawności organów i ruchomości sąsiednich stawów 0% — 10%

§ 2. Schorzenia skóry, wywołujące odrazę, skłonne do nawrotów, powodujące zniekształcenia zewnętrzne, zależnie od umiejscowienia i stopnia sprawianych dolegliwości 10% — 50%

§ 3. Blizny, ograniczające normalne funkcjonowanie poszczególnych organów, należy oceniać według norm przewidzianych dla odnośnych części ciała lub kończyn. W przypadkach niemożności zastosowania któregokolwiek z tych przepisów przy ocenie utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a), spowodowanej bliznami, należy uwzględniać: rozmiar, sprawiane dolegliwości, rodzaj blizny (ruchome, zrośnięte z podłożem), zeszpecenie i t. p. 0% — 50%

Schorzenia skóry zasadniczo nie pozostają w związku ze służbą wojskową. Związek przyczynowy zachodzi w przypadkach stwierdzenia zakażenia nieuleczalną chorobą skóry w czasie i wskutek służby wojskowej.

Przypadki chorób skórnych, w których istnieje możliwość przyznania związku ze służbą wojskową, powinny być potwierdzone badaniem przez specjalistów tak co do rodzaju cierpienia, jak i ewentualnego związku przyczynowego ze służbą wojskową. Nie dotyczy to oczywiście ran, blizn, powstałych niewątpliwie wskutek uszkodzeń wojennych i wojskowych.

Blizny po zabiegach, które spowodowały cierpienia nie stojące w związku ze służbą wojskową, nie stoją w związku z tą służbą.

II. Guzy, nowotwory, choroby kości.

§ 4. Guzy dobrotliwe lub złośliwe należy oceniać w zależności od rozmiarów, umiejscowienia, sprawianych dolegliwości oraz stanu ogólnego . . . . 0% — 100%

§ 5. Powiększenie gruczołów chłonnych nie ropiejące, bez znaczniejszego upośledzenia ogólnej sprawności ustroju . . . 0% — 10%

§ 6. Przewlekłe ropiejące powiększenie gruczołów chłonnych z przetokami (upośledzające sprawność ogólną ustroju w stopniu miernym) . . . . 10% — 40%

§ 7. Przewlekłe ropiejące gruczoły chłonne na większej przestrzeni, wywołujące znaczne zaburzenia w ustroju (skrobiowica nerek) . . . . 40% — 100%

§ 8. Przewlekłe zapalenie kości lub szpiku kostnego (osteomyelitis) należy oceniać w zależności od ograniczenia sprawności danego organu ciała, przyczem:

a) pojedyńcze stałe przetoki z sekwestrami . . . . 10% — 30%

b) blizny po przetokach sprawiające dolegliwości . . . . 5% — 15%

§ 9. Gruźlicze zapalenie kości:

a) bez znaczniejszego upośledzenia sprawności ustroju . . . . 10% — 40%

b) ze znacznem upośledzeniem sprawności ustroju . . . . 40% — 100%

Jeżeli opisane powyżej uszkodzenia powodują zniekształcenie, zanik mięśni, porażenia nerwów lub znaczniejsze zaburzenia w krążeniu, wysokość utraty zdolności zarobkowej należy ocenić według norm dla odnośnych organów.

Cierpienia wymienione w tym dziale tylko wtedy można przyjąć za pozostające w związku ze służbą wojskową, o ile stwierdzone zostanie, że powstały lub uległy pogorszeniu wskutek urazu, zakażenia i t. p. spowodowanemi służbą wojskową.

III. Układ nerwowy i psychika.

Należyta ocena procentu utraty zdolności zarobkowej w schorzeniach układu nerwowego i w chorobach psychicznych możliwą jest jedynie na podstawie badania i obserwacji na oddziałach neurologicznych i psychjatrycznych, przy szerokiem uwzględnieniu danych z przebiegu służby.

§ 10. Schorzenia organiczne układu nerwowego obwodowego lub ośrodkowego 10% — 100%

Należy wyróżnić trzy grupy schorzeń organicznych układu nerwowego, mające znaczenie dla określenia wysokości procentu utraty zdolności zarobkowej:

a) cierpienia niezależne od służby wojskowej i nieuległe pogorszeniu wskutek służby wojskowej,

b) pogorszenie, istniejącej już poprzednio choroby, wskutek warunków służby wojskowej, stwierdzone dowodami rzeczowemi,

c) cierpienia zależne wyłącznie i w całości od służby wojskowej.

Przy schorzeniach organicznych układu nerwowego obwodowego lub ośrodkowego należy mieć na uwadze, że wiele cierpień układu nerwowego powstaje nie wskutek warunków służby wojskowej, tem niemniej jednak te ostatnie często mają wpływ na pogorszenie się stanu zdrowia. Długotrwałe marsze, wielkie wysiłki fizyczne, silniejsze urazy cielesne nawet w czasie pokoju, a tem bardziej wojenne, mogą wywoływać pogorszenia w takich schorzeniach jak jamistość rdzenia, rozsiane stwardnienie, wiąd rdzenia, parkinsonizm, cierpienia nerwowe zależne od układu naczyniowego i t. p. Ocena związku zachodzącego między pogorszeniem cierpienia a służbą wojskową musi być w tych przypadkach indywidualna i oparta na dowodach dostarczonych przez lekarzy oddziałowych.

Do grupy schorzeń organicznych układu nerwowego, zależnych wyłącznie od służby wojskowej, należą schorzenia wywołane przez cierpienia zakaźne przebyte w wojsku (zapalenia mózgu, rdzenia, licznych nerwów), zatrucia z objawami ze strony układu nerwowego (jady bakteryjne, chemiczne i t. p.), urazy działające bądź bezpośrednio na układ nerwowy, niszcząc tkankę nerwową, bądź też wywołujące zmiany naczyniowe (krwotoki, zaczopowania i t. p.) lub wprowadzające infekcję i t. p. Pamiętać należy, że alkoholizm, kiła i inne choroby, nie stojące w związku ze służbą wojskową, mogą mieć wpływ na ciężkość cierpienia (a tem samem zmniejszać procent niezdolności do pracy), zależnego bezpośrednio od służby wojskowej.

Przy ocenie będą pomocne i znajdą zastosowanie §§ dotyczące kończyn i innych części ciała, a zwłaszcza §§ 17, 113 — 120 i 146 — 149, pozatem należy się kierować następującemi danemi: rozległością porażenia (jedna lub więcej kończyn, prawa, lewa i t. p.), charakterem porażeń (kurczowe, wiotkie, pozapiramidowe, postępujące, trwałe i t. p.), stopniem upośledzenia ruchów i używalnością członka, objawami czuciowemi (znieczulenia i ich charakter, bóle jak kauzalgja a zwłaszcza bóle ośrodkowe i t. p.), innemi objawami ośrodkowemi (zaburzenia równowagi, niezborność, drżenia, ruchy mimowolne, afazja, apraksja, agnozja, drgawki i t. p.), ob-

jawami towarzyszącemi (obrzęki, zmiany stawowe, sinica, zmiany odżywcze skóry i t. p.).

§ 11. Padaczka samoistna lub wywołana urazem czaszki w zależności od nasilenia i częstości napadów, oraz od objawów przedmiotowych neurologicznych i psychicznych poza napadami i przebiegu cierpienia (pogarszanie się lub poprawa, dodawanie się nowych objawów i t. d.) . . . . 0% — 100%

§ 12. Padaczka urazowa Jackson'a nie przemijająca, niezależnie od rozległości drgawek . . . . 30% — 100%

Napady padaczki, jej rodzaj, częstość występowania oraz zmiany przedmiotowe w układzie nerwowym i psychice powinny być w każdym przypadku stwierdzone przez lekarza specjalistę dłuższą obserwacją.

Należy odróżniać napady padaczki od histerji i wyraźnie to zaznaczyć. Padaczka samoistna, chociażby rozpoczęła się w czasie służby wojskowej, nie zależy przyczynowo od właściwości tej służby, ponieważ jest spowodowana właściwościami wrodzonemi lub nabytemi we wczesnem dzieciństwie. W wyjątkowych przypadkach bardzo ciężkie warunki służby wojskowej mogą jedynie przyczynić się pośrednio do częstszego występowania napadów, to znaczy, że może zachodzić jedynie przez pogorszenie jej związek ze służbą wojskową.

Przypadki padaczki stojące w związku ze służbą wojskową są następujące:

Padaczka urazowa spowodowana uszkodzeniem ośrodków mózgowych.

Padaczka spowodowana kontuzją, która może wyzwolić utajone przypadki lub zwiększyć liczbę napadów padaczki samoistnej.

Przy określaniu stopnia utraty zdolności zarobkowej należy się kierować: 1) częstością występowania napadów, 2) głębokością utraty przytomności, 3) obecnością, ilością i natężeniem objawów neurologicznych i psychicznych, zwłaszcza w padaczce Jackson'a, wreszcie możliwością jednoczesnego istnienia alkoholizmu, pogarszającego padaczkę.

§ 13. Schorzenia czynnościowe układu nerwowego czyli psychonerwice . . 0% — 100%

Czynnościowe schorzenia układu nerwowego ujawniają się bądź jako nerwice ogólne: neurastenja, psychastenja, histerja, nerwica urazowa, lęki i t. p., bądź też jako nerwice wybiórcze układowe (nerwice naczynioruchowe, płciowe i t. p.) lub narządowe (serca, żołądka, pęcherza i t. p.). Powstawanie ich zależy przedewszystkiem od właściwości dziedziczonych i zestrojowych (konstytucjonalnych), a wtórnie od warunków życia.

Wpływ służby wojskowej na nerwice może być trojaki:

a) ujawnienie się w czasie służby wojskowej utajonych uprzednio objawów nerwicy po raz pierwszy,

b) zaostrzenie się nerwicy wskutek służby wojskowej,

c) wystąpienie t. zw. nadbudowy nerwicowej po urazie cielesnym.

Należyta ocena stanów nerwicowych możliwa jest jedynie po obserwacji i badaniu przez specjalistów na oddziałach neurologicznych lub psychjatrycznych i po dokładnem zapoznaniu się z opinją lekarza oddziałowego co do stanu badanego, zwłaszcza na początku służby wojskowej (czy często zgłaszał się jako chory, czy był karny, społeczny, czy był karany), oraz co do jakości, częstości i wielkości doznanych urazów fizycznych lub psychicznych.

Związek nerwic ze służbą wojskową istnieje zawsze tylko przez pogorszenie, tem większe im mniej objawów nerwicowych istniało na początku służby wojskowej.

Procent utraty zdolności zarobkowej w nerwicach należy oceniać zawsze na określony czasokres (1 — 3 lata), gdyż stany te zwykle są zmienne.

Przy ocenie tej pomocnemi mogą być następujące wskazówki.

Warunki ujawnienia lub zaostrzania się nerwic w czasie służby wojskowej, które mogą być bardzo różne i bardzo złożone.

Ciężkość urazu doznanego, jako też stopień i rozległość objawów nerwicowych aktualnych mają pewne znaczenie dla ustalenia wysokości procentu utraty zdolności zarobkowej, jednak nie mogą być jedynie miarodajne, gdyż często ciężkie urazy wywołują słabe objawy nerwicowe i odwrotnie.

Większe znaczenie należy przypisać choćby drobnym, ale wielokrotnym urazom, którym badany ulegał w ciągu dłuższego czasu, zwłaszcza w okresie wyczerpania fizycznego lub psychicznego, oraz jakości rozwijającej się nerwicy.

Pomocnemi mogą być z jednej strony objawy cielesne takie jak: naczynioruchowe, ze strony serca, wydzielnicze i t. p. oraz objawy psychiczne: wzmożona pobudliwość uczuciowa, chwiejność nastroju, sugestywność, egocentryczność i t. p.

Z drugiej strony należy mieć na uwadze:

1) że stany psychasteniczne, natręctwa i nerwice naczynioruchowe poprawiają się najtrudniej, neurastenja zajmuje miejsce pośrednie, zaś histeryczne objawy ulegają poprawie najłatwiej;

2) że pewne nerwice narządowe, zwłaszcza monosymptomatyczne, jak głuchota, mutyzm, drżenie jednej kończyny i t. p., u osobników słabiej rozwiniętych psychicznie (debilów, imbecylów), praktycznie są często nieuleczalne;

3) że wreszcie zawsze niemal w nerwicach wojennych istnieje agrawacja, doprowadzająca do nawpół świadomego wzmacniania utrwalonych objawów nerwicowych.

Przed ostatecznem ustaleniem procentu utraty zdolności zarobkowej na stałe, należy zawsze poddać badanego leczeniu specjalnemu w ciągu dłuższego czasu, w szczególności przy istnieniu objawów histerycznych.

§ 14. Choroby umysłowe powodują utratę zdolności zarobkowej . . . 0% — 100%

Należy wyróżnić dwie grupy chorób umy-

słowych o odmiennym stosunku przyczynowym do służby wojskowej:

a) Cierpienia psychiczne bez związku ze służbą wojskową.

Do tej kategorji należą: psychozy z grupy schizofrenji, psychoz okresowych i psychopatje ustrojowe, zależne od przyczyn zestrojowych (konstytucjonalnych), porażenie postępujące zależne od kiły, psychozy involucyjne zależne do wieku i miażdżycy oraz narkomanje z alkoholizmem włącznie.

b) Cierpienia psychiczne stojące w związku ze służbą wojskową przez pogorszenie.

Do tej kategorji cierpień psychicznych, mogących stać w związku ze służbą wojskową przez pogorszenie należy zaliczyć: zaburzenia psychiczne po zranieniach i kontuzjach czaszki doznanych w związku ze służbą wojskową, psychozy po infekcjach i zatruciach przebytych w wojsku (dur wysypkowy, nagminne śpiączkowe zapalenie mózgu, zatrucia tlenkiem węgla i innemi gazami i t. p.), psychozy reaktywne i psychonerwice z objawami psychicznemi. W tych ostatnich mają zastosowanie te same wskazówki jak w psychonerwicach (§ 13).

Ocena procentu utraty zdolności zarobkowej powinna być przeprowadzona przez specjalistę na oddziałach psychjatrycznych.

W ocenie tej należy, na podstawie zdolności przystosowania się społecznego badanego, określić utratę zdolności zarobkowej oraz ustalić ewentualny związek cierpienia z warunkami służby wojskowej, biorąc pod uwagę zaświadczenia szpitalnych oddziałów chorób umysłowych i nerwowych.

IV. Głowa.

§ 15. Ubytek kostny czaszki, tętniący, w zależności od umiejscowienia, rozmiaru i natężenia objawów towarzyszących

a) przy braku objawów neurologiczno-psychicznych . . . . 10% — 40%

b) przy obecności tychże . 30% — 100%

§ 16. Nieznaczne zniekształcenie czaszki bez upośledzenia czynności układu nerwowego lub wybitnego zeszpecenia . . . 0% — 15%

§ 17. Porażenia w zakresie nerwów czaszkowych zależnie od upośledzenia czynności organów przez nie unerwionych . . 0% — 40%

Przy upośledzeniu wzroku lub słuchu stopień utraty zdolności zarobkowej oceniać należy według odnośnych paragrafów.

§ 18. Utrata szczęki górnej lub dolnej z uszkodzeniem części miękkich i nosa 40% — 80%

§ 19. Utrata obu szczęk . 100%

§ 20. Utrata szczęki dolnej bez możności zastosowania protezy . . . . 60% — 80%

Protezy nie zmniejszają wysokości utraty zdolności zarobkowej.

§ 21. Inne uszkodzenia szczęk i podniebienia . . . . 10% — 50%

§ 22. Całkowita utrata zębów górnych i dolnych:

a) przy niemożności zastosowania protez . . . . 10% — 50%

b) przy możności zastosowania protez w zależności od stanu odżywiania . . 0% — 10%

§ 23. Blizny twarzy w zależności od stopnia zeszpecenia, zaburzeń mowy, ograniczające otwieranie ust . . . . 20% — 50%

§ 24. Utrata części języka z zaburzeniami w połykaniu i w mowie . . . . 10% — 20%

zmiany większe aż do całkowitej utraty . . . . 20% — 80%

§ 25. Nieuleczalne przetoki ślinianek 10% — 25%

V. Oczy.

§ 26. Ślepota lub nieuleczalna utrata wzroku 100%

Pod powyższem określeniem należy rozumieć: stan zupełnego zniesienia widzenia (ostrość wzroku dla oczu = 0), lub obniżenie się siły wzroku poniżej 0.02 normalnego widzenia przy zastosowaniu szkieł, spowodowane przez brak lub zanik gałek ocznych, blizny zajmujące większą część obu rogówek, zanik całkowity nerwów wzrokowych, obszerne bliznowate uszkodzenie naczyniówki, odczepienie siatkówki i t. p.

§ 27. Ślepota jednego oka przy normalnej ostrości wzroku oka drugiego . . 30%

§ 28. Brak względnie zanik gałki ocznej przy ostrości wzroku oka drugiego = 1,0 — 0,5:

a) przy możności zastosowania protezy 35%

b) bez możności zastosowania protezy w zależności od stopnia oszpecenia . 35% — 45%

Tabelka obliczenia utraty zdolności zarobkowej z powodu obniżenia ostrości wzroku.

V ostrość wzroku	1,0—0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0,0
1,0—0,5	0	5	10	15	20	30
0,4	5	10	15	30	35	45
0,3	10	15	25	35	45	55
0,2	15	30	35	55	65	75
0,1	20	35	45	65	80	95
0,0	30	45	55	75	95	100

Ostrość wzroku oznaczona jest w pierwszych rubrykach pionowej i poziomej. Utrata zdolności zarobkowej w procentach znajduje się na przecięciu odnośnych rubryk pionowej i poziomej. Np. procentowa utrata zdolności zarobkowej V = 0,4 jednego oka i V = 0,1 drugiego wynosi 35%.

§ 29. Ograniczenie pola widzenia nawet przy zachowaniu widzenia centralnego:

a) do 10^0 jednego oka . . 10%
do 0^0 „ „ . 15% — 20%

b) do 10^0 obu oczu . . . 70%

c) brak obu symetrycznych połówek odskroniowych 75%

d) brak obu nosowych połówek widzenia 40%

e) brak nosowej połówki widzenia po jednej stronie 10%

f) brak obu połówek górnych 10%

g) brak obu dolnych połówek widzenia 50%

§ 30. Porażenie nastawczości:
oftalmoplegja jedostronna . . 5% — 20%
„ obustronna . 20% — 40%

§ 31. Zmętnienie środowisk załamujących, zwichnięcie soczewki, odklejenie siatkówki i t. p. należy oceniać według norm odpowiedniego zmniejszenia ostrości wzroku stosownie do tabelki pod § 28.

§ 32. Uszkodzenie kości oczodołu w zależności od uszkodzenia oka . . 20% — 70%

§ 33. Porażenie mięśni ocznych należy oceniać z uwzględnieniem zaburzeń spowodowanych tem kalectwem jak: liczbą porażonych mięśni, ograniczeniem ruchów, stopniem ograniczenia pola widzenia, podwójnego widzenia . . . . 5% — 40%

§ 34. Uszkodzenie nerwów czuciowych oczodołu z towarzyszącemi objawami jak neuralgją, zawrotami głowy, tikami bolesnemi i t. p.; oczopląs . . . . 15% — 25%

§ 35. Przewlekłe schorzenia powiek i spojówek (podwinięcie, odwinięcie i blizny powiek) oraz ich następstwa:

na jednem oku . . . . . 0% — 30%

na obu oczach . . . . . 10% — 60%

§ 36. Nieusuwalne opadnięcie powieki w zależności od stopnia zasłonięcia źrenicy
a) jednego oka . . . . . 10% — 30%
b) obu . . . . 10% — 70%

§ 37. Przewlekłe cierpienia przewodów łzowych:

a) stałe łzawienie jednego oka 0% — 10%
obu . . . . . . 5% — 15%

b) przetoki worka łzowego jednego oka . . . . 5% — 15%
obu . . . . . 10% — 30%

W każdym przypadku stwierdzonych zmian oczu konieczne jest badanie ostrości wzroku centralne i obwodowe.

Określenie wysokości utraty zdolności zarobkowej oraz przyznanie związku przyczynowego ze służbą wojskową cierpień i uszkodzeń wzroku powinno być dokonane po uprzedniem zbadaniu przez specjalistów.

Przewlekłe schorzenia spojówek mogą być uznane jako pozostające w związku ze służbą wojskową tylko w przypadkach, kiedy niewątpliwie zostanie stwierdzona bezpośrednia przyczyna wywołująca powstanie względnie pogorszenie się tego cierpienia np. zatrucie gazem, epidemja jaglicy w oddziale i t. p.

VI. Nos.

§ 38. Zniekształcenie lub utrata nosa z uszkodzeniem lub zniszczeniem kości i chrząstek nosowych szpecące lub wzbudzające odrazę, mogące powodować trwałe nieżyty śluzówki jamy nosowo-gardłowej, lecz nie upośledzające drożności nosa . . . . 20% — 40%

§ 39. Ciężkie postacie przewlekłych stanów zapalnych błony śluzowej nosa, przewlekłe śluzoropne lub ropne zapalenie jam bocznych nosa . . . . 10% — 50%

§ 40. Upośledzenie drożności nosa, niezależnie od przyczyny, lecz w zależności od stopnia nasilenia cierpienia . . . . 5% — 30%

§ 41. Porażenie nerwu węchowego 5%

Przy badaniu uszkodzeń nosa należy zawsze zwrócić uwagę na ich pochodzenie.

VII. Uszy.

§ 42. Brak lub zniekształcenie znacznego stopnia małżowiny usznej:
a) jednej 10%
b) obu 15%

§ 43. Przytępienie słuchu (szept słyszalny od 0.5 do 1 mtr.):
a) jednostronne 10%
b) obustronne 20%

§ 44. Znaczne przytępienie słuchu (szept słyszalny przy małżowinie):
a) jednostronne 15%
b) obustronne 30%

§ 45. Głuchota (szept 0 — do całkowitej głuchoty):
a) jednostronna 20%
b) obustronna . . . . . 30% — 50%

§ 46. Głuchota jednego ucha i przytępienie słuchu drugiego . . . . . 25% — 40%

§ 47. Przewlekłe stany zapalne ucha środkowego w zależności od nasilenia i powikłań (wielkości przedziurawienia błon, nasilenia ropienia, próchnicy kostek słuchowych lub kości) . . . . 0% — 50%

Przy ocenie utraty zdolności zarobkowej z powodu cierpień uszu miarodajną jest ostrość słuchu.

Przewlekłe stany zapalne ucha środkowego mogą pozostawać w związku ze służbą wojskową tylko w tych przypadkach, w których stwierdzone zostanie, że cierpienie powstało bezpośrednio wskutek służby (uraz i t. p.) lub jest następstwem choroby zakaźnej przebytej w czasie służby wojskowej.

§ 48. Trwałe zaburzenia błędnikowe: zawroty głowy, szum w uszach, zaburzenia równowagi ciała . . . . 10% — 100%

VIII. Szyja, krtań i tchawica.

§ 49. Stałe skrzywienie szyi, ograniczające ruchy, pochodzenia mięśniowego względnie spowodowane rozległemi bliznami 10% — 30%

§ 50. Przewlekły nieżyt krtani lub tchawicy, powodujący stałą chrypkę . 0% — 15%

§ 51. Przewlekłe ciężkie schorzenia krtani lub tchawicy (gruźlica, nowotwory, twardziel i t. p.) . . . . 20% — 100%

Cierpienia krtani mogą być spowodowane warunkami służby wojskowej lub zaostrzone przez nią w następujących przypadkach:

a) przewlekłe zapalne stany krtani, które istniały dawniej i zostały zaostrzone wskutek warunków służby wojskowej;

b) zmiany spowodowane zatruciem gazami, a w szczególności iperytem; zmiany w krtani spowodowane tym gazem mogą w następstwie doprowadzić do owrzodzeń, blizn zwężających krtań i utrudniających w znacznym stopniu oddychanie i mowę;

c) uszkodzenia urazowe krtani spowodowane bądź bezpośrednio, bądź też wywołane uciskiem wskutek zranienia sąsiednich narządów.

IX. Gardło i przełyk.

§ 52. Zniekształcenie w gardle, niezależnie od przyczyny powstania, lecz utrudniające połykanie, mowę lub oddychanie 10% — 100%

§ 53. Przewlekłe ciężkie schorzenia gardła lub przełyku (gruźlica, nowotwory i t. p.) 20% — 100%

§ 54. Wygojone zniekształcenie przełyku, niezależnie od przyczyny powstania, lecz utrudniające połykanie . . . . . . 10% — 100%

Cierpienia przełyku zasadniczo nie pozostają w związku z warunkami służby wojskowej.

Związek ze służbą może być przyznany w przypadkach uszkodzeń bezpośrednich.

X. Klatka piersiowa.

§ 55. Zniekształcenie klatki piersiowej spowodowane uszkodzeniem mostka, żeber i t. p. bez zmian w narządach wewnętrznych 0%—20%

W przypadkach jednoczesnych uszkodzeń opłucnej, płuc, zaburzeń serca i t. p. utratę zdolności zarobkowej należy określić według norm przewidzianych dla tych organów.

§ 56. Znaczne zniekształcenie kręgosłupa, utrudniające wykonywanie ruchów, w szczególności pochodzenia urazowego: złamania, zwichnięcia kręgów, postrzały (bez zmian w układzie nerwowym) . . . . 20%—75%

Przy obecności zmian nerwowych ze strony rdzenia kręgowego należy oceniać według norm przewidzianych w dziale III „Układ nerwowy“.

§ 57. Ograniczenie ruchów tułowia pochodzenia mięśniowego wskutek uszkodzenia mięśnia . . . . 10%—30%

XI. Choroby dróg oddechowych.

§ 58. Przewlekły nieżyt oskrzeli bez powikłań . . . . 0%—20%

§ 59. Przewlekły nieżyt oskrzeli powikłany rozedmą płuc lub napadami duszności oskrzelowej, zależnie od zmian w mięśniu sercowym 15%—100%

§ 60. Rozedma płuc bez cięższych objawów duszności i zaburzeń serca . 0% — 30%

§ 61. Rozedma płuc z ciężkiemi objawami duszności i zaburzeniami serca 30%—100%

Związek ze służbą wojskową rozedmy płuc może być przyznany w przypadkach, gdy jest ona wyłącznie następstwem takich warunków służby wojskowej, jak np. zatrucie gazami, służba w marynarce wojennej (łodzie podwodne), służba powietrzna, orkiestra dęta i t. p.

§ 62. Zapalenie oskrzeli gnilne. 50%—100%

§ 63. Zrosty opłucne i pozostałości po przebytem zapaleniu opłucnej . . 0% — 60%

Należy pamiętać, że przeważająca ilość zapaleń opłucnej ma tło gruźlicze, o ile zatem nie zostanie stwierdzone, że gruźlica powstała wskutek służby wojskowej, należy przy zapaleniu opłucnej na tle swoistem, przyznawać związek na następstwa tego zapalenia przez pogorszenie.

XII. Gruźlica płuc.

§ 64. Przebiegająca pomyślnie gruźlica płuc przy dobrym stanie ogólnym i średnim stanie odżywiania w postaci nacieczenia miąższu płuc na przestrzeni nie przekraczającej połowy płatu . . . . 10%—30%

§ 65. Gruźlica płuc przy średnim stanie ogólnym . . . . 20%—70%

§ 66. Gruźlica płuc w postaci czynnej, rozpadowej z niewątpliwie stwierdzonemi takiemi objawami klinicznemi jak gorączką, chudnięciem, kaszlem, krwotokami i t. p. oraz obecnością laseczników Kocha w plwocinie . . 50%—100%

Przy określaniu utraty (ogólnej utraty) zdolności zarobkowej (art. 5a) wskutek cierpień płuc należy brać pod uwagę oprócz stwierdzonych badaniem zmian, wszelkie towarzyszące objawy oraz ogólny stan chorego. Przewlekłe nieżyty dróg oddechowych, bez znaczniejszego utrudnienia oddychania i bez upośledzenia sprawności, nieznacznie ograniczają zdolność zarobkową. W przypadkach, kiedy chory staje się ciężarem dla otoczenia wskutek cięższych objawów (duszność, kaszel z obfitą wydzieliną i t. p.), utrata (ogólna utrata) zdolności zarobkowej (art. 5a) jest większa i dojść może do 100% przy ciężkich objawach rozedmy płuc.

Ponieważ stan zdrowia przy tych cierpieniach, zależnie od warunków oraz odpowiedniego leczenia, może ulegać wahaniom, wskazanem jest wysokość procentową oznaczyć na określony przeciąg czasu i chorych takich poddawać ponownemu badaniu.

Gruźlica płuc winna być w każdym przypadku potwierdzona wynikami badania rentgenologicznego i plwociny. Należy tutaj brać pod uwagę konstytucję chorego, ogólny rozwój i budowę oraz wszelkie czynniki predysponujące do powstawania i rozwoju tego cierpienia. Posiada to wybitne znaczenie przy określaniu związku przyczynowego ze służbą wojskową.

W przypadkach niewątpliwie stwierdzonego dobrego stanu zdrowia przed wstąpieniem do służby i następnie wyjątkowo ciężkich warunków tejże (pobyt w okopach, długotrwałe marsze wojenne i t. p.) oraz częstych zachorowań, mogących mieć wpływ na rozwój chorób płucnych w czasie tej służby, udowodnionych zapiskami szpitalnemi i świadectwami lekarskiemi, można przyjąć, że cierpienie powstało wskutek służby wojskowej. O ile te warunki nie zachodzą, ogólne warunki służby wojskowej mogą przyczynić się tylko do pogorszenia się cierpienia.

Należy wykluczyć związek przyczynowy lub przyznawać co najwyżej związek przez nieznaczne pogorszenie cierpień płuc ze służbą wojskową w przypadkach, w których to cierpienie powstało, u osobnika predestynowanego do tego rodzaju chorób (budowa klatki piersiowej i t. p.), a warunki służby nie były wyjątkowo ciężkie (służba kancelaryjna, pozafrontowa i t. p.), oraz gdy służba wojskowa nie była długotrwała.

Przy określaniu związku chorób dróg oddechowych ze służbą wojskową przez pogorszenie komisja powinna brać pod uwagę przebieg służby wojskowej oraz wszelkie okoliczności, które mogły wpłynąć na pogorszenie się stanu zdrowia. Służba wojskowa w czasie pokoju zasadniczo nie pogarsza warunków higjenicznych, lecz je polepsza. W czasie wojny, szczególnie na froncie, służba wojskowa stwarzać może warunki sprzyjające rozwojowi chorób płucnych, a przedewszystkiem gruźlicy płuc.

Wystąpienie objawów gruźlicy płuc po zwolnieniu ze służby, poczynając nawet już od roku, jakkolwiek dany osobnik być może przebył w czasie tej służby nieżyt oskrzeli, lub też zapalenie płuc, nie może być w żadnym przypadku odniesione do warunków służby wojskowej. Bardzo często dopiero po zwolnieniu z wojska ciężkie warunki materjalne i niehigjeniczny tryb życia wpływają na rozwój gruźlicy.

XIII. Serce i aorta oraz choroby naczyń krwionośnych.

§ 67. Czynnościowe zaburzenia serca bez objawów niedomogi serca . . . 0% — 20%

Czynnościowe zaburzenie serca jest cierpieniem konstytucjonalnem. Może pozostawać w związku ze służbą wojskową jedynie w przypadkach, w których niewątpliwie została udowodniona przyczyna, wywołująca to cierpienie. Przyczyną taką mogą być: kontuzja, przebycie ostrej choroby zakaźnej w wojsku, silny wstrząs psychiczny i t. p.

§ 68. Organiczne wady serca:

a) wyrównane . . . . . 25%— 40%

b) z objawami niewyrównania 40%—100%

c) organiczne schorzenie mięśnia sercowego . . . . 40%—100%

§ 69. Choroby naczyń krwionośnych:

a) miażdżyca tętnic, tętniaki dużych naczyń z objawami zaburzeń w krążeniu; dusznica bolesna . . . . 10%—100%

b) żylaki kończyn dolnych, guzy krwawnicze i t. p. . . . . 0% — 30%

Choroby serca i naczyń krwionośnych zasadniczo, ze względu na swój charakter, nie pozostają w związku ze służbą wojskową. Wyjątkowo ciężkie warunki tej służby, długotrwała służba w czasie wojny, męczące marsze mogą wpłynąć jedynie na zaostrzenie się objawów chorobowych i pogorszenie stanu zdrowia (związek przez pogorszenie). Jako następstwo warunków służby wojskowej można uważać cierpienia serca i naczyń, jeżeli organy te zostały uszkodzone wskutek bądź bezpośredniego urazu np. tętniak aorty wskutek postrzałowego zranienia tejże, bądź też okoliczności, które te cierpienia wywołały np. organiczna wada serca, powstała wskutek przebytej w wojsku choroby zakaźnej lub ostrego gośćca stawowego, nabytych wskutek służby wojskowej.

Nie pozostają w związku ze służbą wojskową cierpienia serca i naczyń, które zostały spowodowane wrodzoną słabą budową tkanek lub też rozwinęły się jako jeden z objawów normalnego procesu starzenia się, występującego zależnie od wieku.

XIV. Brzuch.

§ 70. Uszkodzenie powłok brzusznych, ograniczające sprawność ruchów (blizny powierzchowne lub zrośnięte z podłożem i t. p.) 0%—60%

§ 71. Przepukliny ścian brzucha zależnie od rozmiarów umiejscowienia, odprowadzalności i t. p. . . . . 10%—75%

Przepukliny zasadniczo nie są następstwem warunków służby wojskowej, ponieważ są cierpieniem powstającem wskutek wrodzonej słabej odporności tkanek. Nie dotyczy to przepuklin powstałych wskutek niewątpliwie stwierdzonego bezpośredniego urazu oraz blizn po zranieniu i operacjach brzusznych, wykonanych z powodu uszkodzeń, powstałych w związku ze służbą wojskową.

§ 72. Przewlekłe cierpienia żołądka, kiszek i otrzewnej, stwierdzone obserwacją szpitalną, w zależności od zaburzeń czynności tych organów oraz stanu ogólnego . . 10%—100%

§ 73. Zrosty otrzewnej wskutek przebytych spraw zapalnych lub po przebytych operacjach . . . . 10%— 50%

Nieregularne odżywianie się wskutek warunków służby wojskowej, przebycie epidemicznie panujących chorób zakaźnych (czerwonka) w czasie służby wojskowej, może być powodem do uznania, że cierpienia żołądka i jelit pogorszyły się wskutek warunków tej służby. Miaro-

dajnem w tych przypadkach jest bezpośrednia ciągłość tych cierpień z chorobą przebytą w wojsku. Należy zasadniczo wykluczyć jakikolwiek związek ze służbą wojskową przewlekłych nieżytów żołądka i jelit powstałych na tle nadmiernego używania alkoholu lub błędów dietetycznych z własnej winy.

§ 74. Przewlekłe cierpienia wątroby, trzustki i śledziony stwierdzone obserwacją szpitalną w zależności od zmian spowodowanych zaburzeniami w czynności tych organów 10%—100%

XV. Narządy moczopłciowe.

§ 75. Przewlekłe zapalenie nerek z zaburzeniami w krążeniu i odżywianiu, gruźlica nerek, marskość nerek na tle daleko posuniętej miażdżycy, nowotwory nerek, kamica nerkowa z powikłaniami . . . . 30%—100%

§ 76. Przewlekłe zapalenie nerek bez powikłań i znaczniejszych zaburzeń w ustroju, przewlekłe zapalenie miedniczek nerkowych, kamica nerkowa bez powikłań, nerka wędrująca 10%—50%

§ 77. Przewlekłe zapalenie pęcherza moczowego, przetoki pęcherza, moczowodów, nerek, przerost gruczołu krokowego, gruźlica pęcherza, nowotwory . . . . 10%—100%

§ 78. Przetoki cewki moczowej 0%—30%

§ 79. Przewlekły wodniak jądra lub powrózka nasiennego; żylaki powrózka nasiennego; brak jednego jądra . . . . . . 0%—30%

§ 80. Utrata lub zanik obu jąder; gruźlica jąder . . . . 20%—60%

Cierpienia narządów moczopłciowych mogą pozostawać w związku z warunkami służby wojskowej tylko w tych przypadkach, o ile zmiany zostały spowodowane bezpośredniem uszkodzeniem tych narządów lub są następstwem tegoż. Pozatem można przyznawać związek przyczynowy ze służbą wojskową przewlekłego cierpienia nerek, o ile rozwinęło się ono bezpośrednio po przebytej infekcji, pozostającej w związku ze służbą wojskową.

XVI. Kończyny górne.

	Prawa	Lewa
§ 81. Częściowe zesztywnienie stawów kciuka	5%—10%	0%—5%
§ 82. Całkowite zesztywnienie stawów kciuka	15%—20%	10%—15%
§ 83. Utrata kciuka:		
a) jednego człona . .	0%—15%	0%—10%
b) dwu członów . .	15%—25%	10%—20%
c) obu członów wraz z kością śródręcza .	20%—30%.	15%—25%
§ 84. Częściowe zesztywnienie palców II, III, IV lub V	9%—10%	0%—5%
§ 85. Całkowite zesztywnienie palców II, III, IV lub V	0%—15%	0%—10%
§ 86. Częściowe zesztywnienie wszystkich palców z wyjątkiem kciuka w pozycji:		
a) wyprostnej . . .	20%	15%
b) w zgięciu	15%	10%
§ 87. Częściowe zesztywnienie wszystkich palców dłoni w pozycji:		
a) wyprostnej . . .	30%	20%
b) w zgięciu	20%	15%
§ 88. Całkowite zesztywnienie wszystkich stawów palców II, III, IV i V w zgięciu lub w ustawieniu wyprostnem z zanikiem mięśni dłoni przy zachowaniu sprawności kciuka	30%	20%
§ 89. Całkowita lub częściowa utrata jednego palca ręki: II, III, IV lub V		
a) jednego członka . .	0%—5%	0%—5%
b) dwu członków . .	5%—10%	0%—5%
c) trzech członków . .	10%—15%	5%—10%
§ 90. Utrata dwóch palców ręki:		
a) kciuka i jednego z pozostałych . . .	40%	30%
b) dwóch palców z wyjątkiem kciuka	25%	20%
§ 91. Utrata trzech palców:		
a) kciuka i dwóch pozostałych	50%	40%
b) z zachowaniem kciuka	30%	25%
§ 92. Utrata czterech palców:		
a) kciuka i trzech pozostałych	55%	45%
b) z zachowaniem kciuka	40%	35%
§ 93. Utrata obu kciuków i wszystkich palców	90%	
§ 94. Utrata obu kciuków oraz wszystkich palców z pozostawieniem jednego u jednej dłoni .	85%	
§ 95. Utrata obu kciuków	50%	

	Prawa	Lewa
§ 96. Zniekształcenie śródręcza z ograniczeniem ruchomości, zanikiem mięśni i ubytkiem kostnym . . .	5%—40%	0%—30%

Przy określaniu stopnia utraty zdolności zarobkowej po utracie palców lub ich części, należy się kierować stanem kikuta (blizny, zaburzenia odżywcze), jednoczesnem ograniczeniem ruchów, oraz pozostałą sprawnością całej ręki.

	Prawa	Lewa
§ 97. Całkowita utrata dłoni lub ręki . . .	65%	55%

Pod utratą dłoni należy rozumieć całkowitą utratę wszystkich palców wraz z kośćmi śródręcza. Pod utratą ręki należy rozumieć utratę dłoni wraz z kośćmi nadgarstka.

	Prawa	Lewa
§ 98. Całkowita utrata obu kończyn górnych (ramion, przedramion lub dłoni)	100%	
§ 99. Ograniczenie ruchów stawu nadgarstkowego ręki w zależności od stopnia ograniczenia, rodzaju ustawienia stawu i sprawności palców	0%—60%	0%—50%
§ 100. Zniekształcenie kości przedramienia z następowem ograniczeniem ruchów pronacji i supinacji . . .	5%—30%	0%—20%
§ 101. Utrata przedramienia	65%	55%
§ 102. Częściowe ograniczenie ruchów stawu łokciowego . . .	10%—30%	5%—25%
§ 103. Całkowite zesztywnienie stawu łokciowego w zależności od kąta i sprawności kończyny	30%—50%	20%—45%
§ 104. Następstwa po dużych ubytkach kości w stawie łokciowym lub staw łokciowy cepowy	50%	40%
§ 105. Zniekształcenie kości ramiennej po złamaniu z następowym zanikiem mięśni .	10%—30%	5%—20%
§ 106. Utrata ramienia z zachowaniem kikuta	75%	65%
§ 107. Stan po wyłuszczeniu stawu barkowego	85%	75%
§ 108. Częściowe ograniczenie ruchów stawu barkowego	10%—30%	5%—20%
§ 109. Całkowite zesztywnienie stawu barkowego:		
a) przy zachowanej ruchomości łopatki . .	35%	25%
b) przy unieruchomieniu łopatki . . .	45%	35%
§ 110. Staw barkowy cepowy	40%—50%	35%—45%
§ 111. Zwichnięcie nawykowe stawu barkowego	10%—30%	5%—20%
§ 112. Źle zgojone złamanie obojczyka . .	5%—15%	0%—10%
§ 113. Porażenie nerwu promieniowego:		
a) powyżej gałązki dla mięśnia trójgłowego ramienia	50%	40%
b) poniżej gałązki dla mięśnia trójgłowego ramienia	40%	30%
§ 114. Porażenie nerwu łokciowego	30%	20%
§ 115. Porażenie nerwu pośrodkowego . .	40%	30%
§ 116. Porażenie nerwów pośrodkowego i łokciowego	60%	50%
§ 117. Porażenie nerwów łokciowego i promieniowego	60%	50%
§ 118. Porażenie nerwów łokciowego, promieniowego i pośrodkowego	75%	65%
§ 119. Porażenie nerwu mięśniowo - skórnego	20%	10%
§ 120. Porażenie nerwu pachowego . . .	25%	20%

U leworęcznych (mańkutów) należy lewą kończynę górną oceniać jak prawą u praworęcznych. Współistnienie objawów bólowych, zwłaszcza kauzalgji może wpłynąć na podniesienie wymienionych procentów obniżenia zdolności zarobkowej.

XVII. Kończyny dolne.

§ 121. Zesztywnienie stawów palucha w ustawieniu:

a) w zgięciu podeszwowem lub nadmiernem zgięciu grzbietowem . . . . . 5% — 15%

b) w wygodnem ustawieniu wyprostnem . . . . 5% — 10%

§ 122. Zesztywnienie innych palców stopy . . . . 0% — 15%

§ 123. Utrata palucha:

a) bez utraty główki kości śródstopia . 5% — 10%

b) z utratą główki kości śródstopia 15% — 25%

§ 124. Utrata któregokolwiek z pozostałych palców stopy:

a) pojedyńczo — nie powoduje utraty zdolności zarobkowej

b) dwóch lub trzech . . . 5% — 10%

c) wszystkich palców wraz z paluchem 20%

§ 125. Utrata jednej lub więcej kości śródstopia . . . . 5% — 30%

§ 126. Utrata obwodowego odcinka stopy w stawie stępowo-śródstopnym (Lisfranka) 20% — 30%

§ 127. Utrata stopy w stawie Choparta 30% — 35%

§ 128 Utrata dalszych odcinków stopy aż do całkowitej utraty stopy . . . 30% — 55%

Pod utratą stopy należy rozumieć albo całkowitą utratę stopy wraz z kośćmi stępu, albo utratę z częściowem zachowaniem kości stępu, jednak bez możności zastosowania lepszej protezy niż po amputacji podudzia.

§ 129. Zniekształcenie lub utrata kości piętowej i kości stępu po złamaniu, zwichnięciu i t. p. . . . . 10% — 50%

§ 130. Ograniczenie ruchów stawu skokowego, zależnie od zakresu ruchów oraz ustawienia stawu . . . . 10% — 30%

§ 131. Całkowita sztywność stawu skokowego:

a) całkowite zesztywnienie w ustawieniu pod kątem prostym 30%

b) jeżeli stopa znajduje się w położeniu nieznacznie odchylającem się od kąta prostego 35%

c) w ustawieniu znacznie odchylającem się od kąta prostego . . . . . . 30% — 40%

§ 132. Źle zgojone złamanie kostek ze stałem przemieszczeniem stopy, utrudniającem chodzenie . . . . 20% — 40%

§ 133. Stan po złamaniu kości podudzia:

a) nieprawidłowy zrost kości bez skrzywicnia z miernem skróceniem i nieznacznym zanikiem mięśni . . . . 10% — 20%

b) nieprawidłowy zrost ze skrzywieniem kończyny, lub ze znacznem jej skróceniem 20% — 40%

c) całkowita niemożność używania kończyny w następstwie złamania . . 60%

Przy ocenie utraty zdolności zarobkowej w złamaniach kości podudzia, należy kierować się nietylko skróceniem kończyny, które przy dobrem ustawieniu odłamków może grać rolę podrzędną, lecz głównie skrzywieniem kończyny oraz stanem stawów sąsiednich, t. j. kolanowego i skokowego górnego, a więc w pierwszym rzędzie zaburzeniami statyki.

§ 134. Stan po złamaniu rzepki z ograniczeniem ruchów stawu kolanowego 10% — 30%

§ 135. Utrata rzepki z zanikiem mięśni i ograniczeniem ruchów stawu kolanowego 20% — 30%

§ 136. Utrata podudzia:

a) przy zachowaniu kikuta . 50%

b) po wyłuszczeniu stawu kolanowego 60%

§ 137. Częściowe zesztywnienie stawu kolanowego . . . . 5% — 30%

§ 138. Całkowita sztywność stawu kolanowego:

a) w granicach od 180° do 160°. 30%

b) „ „ „ 160° „ 135°. 40%

c) pod kątem poniżej 135°. . . 60%

§ 139. Staw kolanowy cepowy 60%

§ 140. Stan po złamaniu kości udowej:

a) ze skróceniem kończyny do 6 cm, zanikiem mięśni i ograniczeniem ruchomości stawu kolanowego . . . . 10% — 30%

b) ze skróceniem powyżej 6 cm, znacznym zanikiem mięśni i upośledzeniem ruchów stawu kolanowego i biodrowego . . 30% — 50%

Przy ocenie utraty zdolności zarobkowej po złamaniu kości udowej, należy kierować się głównie ustawieniem odłamków, oraz stanem stawów kolanowego i biodrowego.

§ 141. Utrata uda:

a) przy zachowaniu kikuta umożliwiającego zastosowanie protezy . . . 75%

b) przy wyłuszczeniu stawu biodrowego 80%

§ 142. Częściowe ograniczenie ruchów jednego stawu biodrowego . . . 15% — 30%

§ 143. Całkowita sztywność stawu biodrowego w ustawieniu:

a) wyprostnem 40%

b) innem ustawieniu (zgięciu, odwiedzeniu, skręceniu) . . . . 40% — 60%

§ 144. Sztywność obu stawów biodrowych . . . . 60% — 100%

§ 145. Utrata obu kończyn dolnych (stóp, podudzi lub ud) 100%

Całkowite porażenie kończyn równa się ich utracie.

Wszelkie ubytki kostne i stawy rzekome ocenia się podobnie jak stany po złamaniach i porażeniach, t. j. bierze się pod uwagę stopień utraty sprawności kończyn lub ustroju.

§ 146. Porażenie pnia nerwu udowego 60%

§ 147. Porażenie pnia nerwu kulszowego 50%

§ 148. Porażenie nerwu piszczelowego 20%

§ 149. Porażenie nerwu strzałkowego 25%

Współistnienie objawów bólowych zwłaszcza kauzalgji może wpłynąć na podniesienie wymienionych procentów obniżenia zdolności zarobkowej.

Przy ocenie zdolności zarobkowej uszkodzeń kończyn należy w każdym przypadku brać pod uwagę możność zastosowania protez.

Zastosowanie protezy zwiększa zdolność do zarobkowania po przyzwyczajeniu się, zależnie od rodzaju kalectwa, w granicach od 10% — 20%, wobec czego zasadniczo w tych przypadkach należy określać pełną utratę zdolności zarobkowej przy pierwszem badaniu na okres 2 lat, następnie inwalida winien być zbadany ponownie, w celu przyznania procentu utraty zdolności zarobkowej na stałe.

XVIII. Inne cierpienia.

§ 150. Przewlekły gościec stawowy, przewlekłe zapalenie szpiku kostnego, należy oceniać według zmian stwierdzonych badaniem odnośnych organów dotkniętych chorobą.

W przypadkach objawowych nie ograniczających znacznie czynności organizmu 0% — 20%

Gościec stawowy może pozostawać w związ-

ku ze służbą wojskową, o ile niewątpliwie stwierdzone zostanie, że warunki tej służby, jak: długotrwały pobyt w wilgotnych koszarach, przebywanie w wilgotnych okopach, niewola, służba w oddziałach saperów i t. p. bezpośrednio wywołały ostre zapalenie stawów.

Należy odróżnić gościec stawowy od przewlekłych schorzeń stawów na tle skazy artretycznej.

Gościec stawowy jest chorobą zakaźną, natomiast przewlekłe zapalenie stawów na tle skazy artretycznej jest cierpieniem zależnem od wrodzonych skłonności wskutek złej przemiany materji i nie pozostaje w związku ze służbą wojskową.

Również nie stoją w związku ze służbą wojskową zapalenia stawów na tle statycznem (stopa płaska, kolana koślawe, szpotawe, tężyczka i t. p.).

§ 151. Cierpienia złej przemiany materji i gruczołów o wewnętrznem wydzielaniu. Cukrzyca, dna, moczówka i t. p. . . 0% — 100%

§ 152. Inne cierpienia niewymienione w powyższych przepisach ani pod względem rodzaju, ani objawów towarzyszących . 0% — 100%

Sposób obliczania ogólnej utraty zdolności zarobkowej dla kilku cierpień i posiłkowanie się tabelą.

Jeżeli jedno z uszkodzeń, pozostających w związku ze służbą wojskową, powoduje całkowitą utratę zdolności zarobkowej (100%) ogólna utrata pozostaje w tej samej wysokości.

Jeżeli z kilku uszkodzeń, pozostających w związku ze służbą wojskową, żadne nie powoduje całkowitej utraty zdolności zarobkowej (100%) należy obliczyć ogólny procent w sposób następujący:

Przykład:

Obliczyć ogólną utratę zdolności zarobkowej dla czterech cierpień, powodujących następującą utratę zdolności zarobkowej: 40%, 50%, 10% i 20%.

Przedewszystkiem należy ustawić wszystkie liczby kolejno w szereg malejący, przyczem o ile pierwsza z nich, najwyższa, wynosi co najmniej 20%, wszystkie następne należy odpowiednio zwiększyć, a mianowicie: drugą o 5, trzecią o 10, czwartą o 15 i t. d.

W ten sposób otrzymamy w naszym przykładzie następujący nowy szereg liczb:

I. 50%; 45%; 30%; 25%.

Następnie obliczamy tymczasową pozostałą zdolność zarobkową, odejmując od całkowitej zdolności zarobkowej (100%), procent ustalony w pierwszym wyrazie (100 — 50 = 50).

Zkolei tymczasową pozostałą zdolność zarobkową mnożymy przez drugi wyraz szeregu, t. j. 45%, a otrzymany iloczyn dzielimy przez 100

(50 × 45) : 100 = 22,50.

Otrzymaną w ten sposób liczbę wstawiamy do szeregu zamiast liczby drugiej. Otrzymujemy nowy szereg:

II. 50%; 22,5%; 30%; 25%.

W dalszym ciągu obliczamy tymczasową pozostałą zdolność zarobkową, odejmując od 100 sumę dwóch pierwszych liczb nowego szeregu (50 + 22,5 = 72,5)

100—72,5=27,5

a pozostałą zdolność zarobkową, w ten sposób otrzymaną, mnożymy przez trzeci wyraz szeregu i dzielimy przez 100

(27,5 × 30) : 100 = 8,25.

Otrzymaną w ten sposób liczbę wstawiamy do szeregu zamiast liczby trzeciej. Otrzymamy dalszy szereg:

III. 50%; 22,5%; 8,25%; 25%.

Wreszcie postępując w ten sam sposób:

100 — (50 + 22,5 + 8,25) = 19,25

(19,25 × 25) : 100 = 4.8125

otrzymujemy ostatni szereg:

IV. 50%; 22,5%; 8,25%; 4.8125%,

którego suma (85,5625%) oznacza ogólną utratę zdolności zarobkowej.

Liczbę ostateczną zaokrąglamy, odrzucając znaki dziesiętne, przyczem, o ile ułamek wynosi 0,5 lub więcej, liczbę zwiększamy o jeden. W naszym przykładzie liczbę zaokrąglamy do 86%.

Analogicznie postępuje się przy określaniu utraty zdolności zarobkowej, przypadającej na służbę wojskową, w przypadkach, w których stwierdzone zostanie kilka uszkodzeń zdrowia, z których jedne powstały inne zaś uległy pogorszeniu wskutek służby wojskowej, przyczem przy uszkodzeniach, które tylko uległy pogorszeniu wskutek służby wojskowej, bierze się pod uwagę tylko procent utraty zdolności zarobkowej przypadający na służbę wojskową.

---

z 5 lutego Nr. 6 Rok 1935

Poz. 33. Międzynarodowa konwencja telekomunikacyjna wraz z regulaminami: telegraficznym, telefonicznym, radjokomunikacyjnemi i odnośnemi załącznikami, podpisana w Madrycie w dniach 9 — 10 grudnia 1932 r.

Poz. 34. Oświadczenie rządowe z dnia 10 listopada 1934 r. w sprawie złożenia przez Polskę dokumentu ratyfikacyjnego międzynarodowej konwencji telekomunikacyjnej z dnia 9 grudnia 1932 r.

---

z 8 lutego Nr. 7 Rok 1935

Poz. 35. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 stycznia 1935 r. o statucie wzorowym ochotniczych straży pożarnych.

Na podstawie art. 11 ust. (3) ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innemi klęskami (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 365) i art. 45 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) postanawiam co następuje:

§ 1. Ustalam załączony do rozporządzenia niniejszego statut, jako statut wzorowy ochot-

niczych straży pożarnych, obowiązujący wszystkie ochotnicze straże pożarne, tworzone jako stowarzyszenia.

§ 2. Wszystkie istniejące ochotnicze straże pożarne, utworzone jako stowarzyszenia, obowiązane są najpóźniej do dnia 1 czerwca 1935 r. dostosować swe statuty do wymienionego w § 1 statutu wzorowego i przedstawić je właściwym władzom administracji ogólnej do zarejestrowania.

§ 3. Do rejestracji, o której mowa w § 2, stosuje się postanowienia rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 grudnia 1932 r. o rejestracji stowarzyszeń (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 963) z tą zmianą, że ogłoszenia o rejestracji mają być dokonywane według wzoru, dołączonego jako załącznik do rozporządzenia niniejszego, i że opłata za ogłoszenie o rejestracji wynosić będzie 1 (jeden) zł. od każdego stowarzyszenia.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik do § 1 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 14 stycznia 1935 r. (poz. 35).

STATUT

Stowarzyszenia Ochotniczej Straży Pożarnej w . . . .

Część I. Charakter stowarzyszenia oraz jego nazwa, zadania i środki działania.

§ 1. Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej w . . . . jest stowarzyszeniem zarejestrowanem, działającem na mocy obowiązujących przepisów prawnych oraz postanowień statutu niniejszego.

Wyraz „stowarzyszenie", użyty w dalszych postanowieniach statutu niniejszego, oznacza Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej w . . . .

Stowarzyszenie posiada osobowość prawną, może zawierać umowy, zaciągać zobowiązania oraz nabywać i zbywać majątek ruchomy i nieruchomy, z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych oraz postanowień statutu niniejszego.

Siedzibą Stowarzyszenia jest . . . . .

Obszarem działania Stowarzyszenia jest . . . . oraz okolica w promieniu 5 klm.

§ 2. Stowarzyszenie jest członkiem Związku Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, którego członkostwo nabywa przez przyjęcie statutu niniejszego oraz zarejestrowanie się we właściwym okręgu wojewódzkim tego Związku.

Postanowienia statutu Związku Straży Pożarnych R. P. oraz zarządzenia jego władz i organów — są dla Stowarzyszenia obowiązujące.

Wyraz „Związek" w dalszych postanowieniach statutu niniejszego oznacza Związek Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Zadaniem Stowarzyszenia jest:

a) udzielanie pomocy i ratunku w razie pożaru lub innych klęsk, jak również w akcji obrony biernej przeciwlotniczej i przeciwgazowej oraz w innych przypadkach przewidzianych ustawą;

b) przeciwdziałania powstawaniu pożarów oraz współdziałanie w tej mierze z władzami administracji rządowej i samorządowej w zakresie, ustalonym przez ustawy i rozporządzenia;

c) współdziałanie z władzami i organami Związku w zakresie spełniania jego zadań i obowiązków;

d) uświadamianie miejscowego i okolicznego społeczeństwa o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami i innemi klęskami;

e) wykonywanie wszystkich innych zadań i obowiązków, wynikających z niniejszego statutu oraz z obowiązujących ustaw i rozporządzeń, wydanych w zakresie ochrony przed pożarami i innemi klęskami.

§ 4. Zadania powyższe Stowarzyszenie spełnia przez:

a) organizowanie ze swych członków i utrzymywanie Ochotniczej Straży Pożarnej oraz innych oddziałów i drużyn specjalnych, przeznaczonych do wykonywania ochrony przeciwpożarowej, jak również pełnienia służby przeciwlotniczo-gazowej biernej i samarytańsko-pożarniczej;

b) utrzymywanie w miarę potrzeby stałego pogotowia przy Straży;

c) prowadzenie kursów i ćwiczeń fachowych w zakresie zadań Stowarzyszenia, przedewszystkiem w zakresie, wymienionym w paragrafie niniejszym, a w szczególności w punkcie a);

d) uczestniczenie przez swych delegatów w gminnych komisjach przeciwpożarowych oraz udzielanie władzom administracyjnym opinji fachowych przy wykonywaniu nadzoru nad zabezpieczeniem przeciwpożarowem;

e) organizowanie i utrzymywanie dla swych członków sekcyj i kursów sportowych, świetlic, bibljotek, kas samopomocy, orkiestr i chórów, jak również organizowanie imprez propagandowo-dochodowych na cele Stowarzyszenia;

f) podejmowanie wszelkich innych prac, mających na celu wykonanie postanowień statutu niniejszego oraz obowiązujących ustaw i rozporządzeń, a w szczególności ustawy o ochronie przed pożarami i innemi klęskami.

Powyższe zadania spełnia Stowarzyszenie z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych, postanowień statutu niniejszego oraz regulaminów i instrukcyj Związku i jego władz.

§ 5. Stowarzyszenie może posiadać sztandar oraz używać pieczęci, znaków korporacyjnych, mundurów, dystynkcyj i odznaczeń według norm i wzorów, ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Sztandar i pieczęć Stowarzyszenia powinny być przechowane w lokalu Zarządu, w razie zaś braku lokalu — w mieszkaniu Prezesa Stowarzyszenia.

Częśc II. Członkowie Stowarzyszenia.

§ 6. Członkiem Stowarzyszenia może być każdy obywatel Państwa Polskiego nienagannej

przeszłości, który ukończy 18 lat, zgłosi swe przystąpienie do Stowarzyszenia, zostanie przyjęty doń oraz zobowiąże się do wykonywania postanowień statutu niniejszego.

§ 7. Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na czynnych, popierających i honorowych.

Członkiem czynnym jest każdy członek, który stale wykonywa bezpłatnie dla Stowarzyszenia czynność, przewidzianą w statucie lub regulaminie, opłaca składkę członkowską w wysokości . . . . . zł rocznie oraz złoży przepisane regulaminem przyrzeczenie służbowe.

Członkiem popierającym jest każdy członek Stowarzyszenia, nie będący członkiem czynnym a opłacający składkę w wysokości . . . . zł rocznie. Członkiem popierającym może być również osoba prawna, opłacająca składkę w wysokości . . . . zł rocznie lub w inny sposób przyczyniająca się do rozwoju Stowarzyszenia. Członek popierający, który wpłaci jednorazowo dwudziestokrotną składkę roczną członka popierającego, staje się dożywotnim członkiem popierającym.

Członkiem honorowym jest osoba, która, godność tę otrzymała na wniosek, uchwalony $^2/_3$ głosów obecnych na Walnem Zgromadzeniu za wybitną i korzystną dla strażactwa działalność nad rozwojem obrony przeciwpożarowej. Członkowie honorowi składek nie opłacają.

§ 8. Członków czynnych i popierających przyjmuje i zwalnia Zarząd Stowarzyszenia, przyczem zgłoszenie kandydata musi być poparte pisemnie przez 2-ch członków Stowarzyszenia.

Osoba, nieprzyjęta do Stowarzyszenia, ma prawo ubiegać się o przyjęcie ponownie dopiero po upływie 6 miesięcy od daty otrzymania odpowiedzi odmownej.

Członek Stowarzyszenia, jeżeli nie wypełnia obowiązków, określonych statutem niniejszym oraz regulaminem wewnętrznym, może być uchwałą Zarządu usunięty ze Stowarzyszenia. Od decyzji tej służy mu prawo odwołania się do Zgromadzenia Walnego.

Wystąpienie ze Stowarzyszenia zgłasza się do Zarządu.

Członek Stowarzyszenia występujący lub usunięty zeń obowiązany jest zwrócić będące w jego posiadaniu mienie Stowarzyszenia.

§ 9. Członkowie Stowarzyszenia obowiązani są:

a) podporządkować się postanowieniom statutu i regulaminu oraz zarządzeniom władz Stowarzyszenia i Związku jak również dokładać wszelkich starań w kierunku najlepszego wywiązywania się z przyjętych na siebie obowiązków;

b) wykonywać zarządzenia władz Stowarzyszenia, mające na celu dobro Państwa, obywateli i własnej organizacji;

c) dbać o dobrą opinję Stowarzyszenia i całego strażactwa;

d) opłacać należną składkę członkowską.

Członkowie czynni Stowarzyszenia obowiązani są ponadto poddać się szkoleniu i egzaminom, zarządzonym przez władze Stowarzyszenia i Związku, na mocy obowiązujących instrukcyj i regulaminów, a w szczególności wykonywać obowiązki, nałożone przez ustawy i rozporządzenia.

§ 10. Członkowie Stowarzyszenia posiadają prawo:

a) brania udziału w Zgromadzeniu Walnem Stowarzyszenia;

b) korzystania z wszelkich urządzeń technicznych oraz kulturalno-oświatowych, będących w rozporządzeniu Stowarzyszenia, jak również z wszelkich ułatwień, służących im z tytułu przynależności Stowarzyszenia do Związku;

c) noszenia munduru oraz używania odznak i odznaczeń według wzorów obowiązujących, przyczem noszenie umundurowania poza służbą dozwolone jest jedynie w czasie świąt i obchodów państwowych, narodowych i strażackich, w czasie zaś innych świąt lub uroczystości — za zezwoleniem Prezesa Zarządu lub Naczelnika Straży.

Część III. Władze i organa Stowarzyszenia.

§ 11. Władzami Stowarzyszenia są: Zgromadzenie Walne, Zarząd oraz Naczelnik Straży.

Ponadto władzą Stowarzyszenia są władze Związku, do których należy:

a) zatwierdzanie Zarządu oraz kandydatów na Naczelnika Straży i jego Zastępcę;

b) nadzorowanie działalności i gospodarki Stowarzyszenia oraz działalności, wyszkolenia i zaopatrzenia Straży Pożarnej w drodze zatwierdzania budżetów i planów działalności oraz sprawozdań;

c) zatwierdzanie uchwał, dotyczących kupna, sprzedaży lub obciążenia zobowiązaniami nieruchomości, stanowiących własność Stowarzyszenia;

d) zatwierdzanie uchwał w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia.

Czynności powyższe wykonywa z ramienia Związku Zarząd jego Oddziału Powiatowego, któremu władze Stowarzyszenia obowiązane są podawać do wiadomości projekty, uchwały i protokóły, dotyczące powyższych spraw.

Od decyzji Zarządu Oddziału służy prawo odwołania się do Zarządu Okręgu Związku w ciągu 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Organem kontrolującym gospodarkę Zarządu jest Komisja Rewizyjna.

Zgromadzenie Walne.

§ 12. Prawo udziału w Zgromadzeniu Walnem z głosem decydującym oraz prawo wyboru i wybieralności do władz i organów jak również na stanowisko Naczelnika i Zastępcy naczelnika — służy tylko pełnoletnim członkom czynnym i popierającym Stowarzyszenia, którzy byli jego członkami przynajmniej przez 6 miesięcy i opłacili składkę członkowską za ostatni rok sprawozdawczy, członkom Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz członkom honorowym Stowarzyszenia.

Listę członków, uprawnionych do udziału w Zgromadzeniu Walnem z głosem decydującym, ustala każdorazowo Zarząd, ogłaszając ją na 7 dni przed terminem Zgromadzenia Walnego.

Członkowie Stowarzyszenia, których Zarząd nie umieścił na tej liście, mają prawo odwołania się do Zgromadzenia Walnego.

§ 13. Zarząd Stowarzyszenia obowiązany jest zwołać Zgromadzenie Walne:

a) raz do roku, najdalej w ciągu trzech miesięcy po zakończeniu roku budżetowego;

b) na pisemne żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej, Zarządu Oddziału Powiatowego Związku, Komisji Rewizyjnej bądź $^1/_3$ ogólnej ilości członków Stowarzyszenia z głosem decydującym;

c) w razie koniecznej potrzeby, stwierdzonej przez Zarząd.

W przypadkach, wymienionych w punkcie b), zwołanie Zgromadzenia Walnego powinno nastąpić w czasie 21 dni od daty otrzymania żądania.

§ 14. Zawiadomienia o Zgromadzeniu Walnem wraz z proponowanym porządkiem obrad podaje Zarząd członkom do wiadomości co najmniej na 14 dni przed terminem. W razie zwołania Zgromadzenia Walnego z przyczyn, wyszczególnionych w pkt b) § 13, inicjatorzy zwołania Zgromadzenia Walnego obowiązani są przedstawić Zarządowi projektowany porządek obrad.

O terminie i porządku obrad Zgromadzenia Walnego Zarząd Straży zawiadamia każdorazowo Zarząd Oddziału Powiatowego Związku oraz powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 15. Zgromadzenie Walne zagaja i otwiera Prezes Stowarzyszenia, który przewodniczy obradom aż do chwili wyboru przewodniczącego. Przewodniczący po objęciu przewodnictwa powołuje do Prezydjum Zgromadzenia 2-ch — 4-ch asesorów, zależnie od liczebności Zgromadzenia Walnego oraz sekretarza. Członkowie Zarządu nie mogą wchodzić w skład Prezydjum Zgromadzenia Walnego. Obrady odbywają się według zatwierdzonego porządku obrad. Prawo przemawiania poza kolejnością służy delegatom władz administracji ogólnej, Oddziału Powiatowego Związku oraz zarządu gminy.

§ 16. Obrady Zgromadzenia Walnego są ważne przy obecności conajmniej $^1/_3$ ogólnej ilości członków Stowarzyszenia, z wyjątkiem Zgromadzenia, mającego zdecydować o rozwiązaniu Stowarzyszenia. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, z wyjątkiem uchwał, dotyczących mianowania członków honorowych oraz kupna i sprzedaży nieruchomości; do ważności uchwał, zapadających w powyższych sprawach, wymagana jest większość $^2/_3$ głosów obecnych na Zgromadzeniu Walnem członków Stowarzyszenia.

Głosowanie odbywa się zasadniczo jawnie, jednakże na żądanie $^1/_5$ obecnych przewodniczący zarządza tajność głosowania. Wybory odbywają się tajnie; w razie braku sprzeciwu dopuszczalny jest wybór przez aklamację.

Jeżeli Zgromadzenie Walne nie odbyło się z powodu nieprzybycia dostatecznej liczby członków a w zawiadomieniach o Zgromadzeniu Walnem nie został wyznaczony drugi termin, który może być wyznaczony co najmniej w jedną godzinę po pierwszym terminie, Zarząd powinien zwołać je powtórnie najdalej w terminie 14 dni, z tym samym porządkiem obrad. Zebranie, wyznaczone lub zwołane w drugim terminie, jest ważne bez względu na liczbę obecnych członków.

§ 17. Do zakresu uprawnień Zgromadzenia Walnego należy:

a) wybór prezesa, członków Zarządu, kandydatów na Naczelnika Straży oraz Komisji Rewizyjnej;

b) uchwalenie wniosków Zarządu o nadanie członkowstwa honorowego Stowarzyszenia;

c) uchwalanie planów działalności i budżetu rocznego;

d) zatwierdzanie sprawozdań z działalności i kasowych Zarządu oraz sprawozdań Komisji Rewizyjnej;

e) uchwalanie wniosków o nabyciu i zbyciu nieruchomości oraz obciążaniu ich zobowiązaniami;

f) decydowanie o przyjęciu warunkowych zapisów i darowizn;

g) rozstrzyganie skarg na działalność Zarządu;

h) ustanawianie wysokości składek członkowskich;

i) decydowanie w sprawach, wniesionych przez Zarząd pod obrady Zgromadzenia Walnego a dotyczących wykonania postanowień statutu niniejszego;

k) decydowanie o rozwiązaniu Stowarzyszenia.

§ 18. Przebieg i uchwały Zgromadzenia Walnego wpisuje się do osobnej księgi protokółów i opatruje podpisami przewodniczącego i sekretarza Zgromadzenia. Księgę protokółów przechowuje się w lokalu Stowarzyszenia lub u Prezesa Zarządu. Odpis protokółu przesyła Zarząd w ciągu 21 dni powiatowej władzy administracji ogólnej oraz Zarządowi oddziału powiatowego Związku.

Zarząd.

§ 19. Zarząd Stowarzyszenia składa się: z Prezesa, Naczelnika Straży, 3-ch do 6-ciu członków Zarządu, zależnie od ilości członków Stowarzyszenia, oraz przedstawiciela miejscowej gminy, delegowanego przez jej przełożonego.

Zarząd jest wybierany na okres 3-letni. W razie ustąpienia członka Zarządu w ciągu tego okresu Zgromadzenie Walne wybiera na jego miejsce innego członka, którego kadencja trwa do końca 3-letniego okresu urzędowania całego Zarządu.

Zarząd może kooptować nowego członka na opróżnione miejsce, jednakże obowiązany jest kandydaturę jego przedstawić na najbliższem Zgromadzeniu Walnem do zatwierdzenia.

Czynności swe Zarząd obejmuje po zatwierdzeniu go przez Zarząd Oddziału Powiatowego Związku.

Zatwierdzeniu podlegają również kandydatury członków kooptowanych.

§ 20. Jeżeli Zarząd nie przejawia działalności, nakazanej przez statut, nieprawidłowo

prowadzi gospodarkę, działa na szkodę Związku, albo też nie stosuje się do uchwał i zarządzeń władz i organów związkowych, może być decyzją Zarządu Oddziału Powiatowego Związku rozwiązany.

W tym przypadku Zarząd Oddziału Powiatowego zwołuje najdalej w ciągu 3-ch miesięcy od daty rozwiązania Zgromadzenie Walne w celu dokonania wyboru nowego Zarządu.

Do czasu ukonstytuowania się nowego Zarządu władzę wykonawczą w Stowarzyszeniu sprawuje Komisja Zarządzająca w składzie 3-ch osób, wyznaczona przez Zarząd Oddziału Powiatowego. Nie może ona jednak w tym czasie nabywać ani zbywać majątku Stowarzyszenia ani też obciążać go jakiemikolwiek zobowiązaniami.

Rozwiązanemu Zarządowi Stowarzyszenia przysługuje prawo odwołania się w ciągu 21 dni do Zarządu właściwego okręgu wojewódzkiego Związku.

W razie rozwiązania Zarządu Naczelnik Straży pozostaje na swem stanowisku do czasu zatwierdzenia przez władze jego następcy.

§ 21. Prezes Zarządu reprezentuje Stowarzyszenie nazewnątrz, czuwa nad całokształtem jego prac, przewodniczy na posiedzeniach Zarządu oraz podpisuje wraz z sekretarzem lub Naczelnikiem wszelką korespondencję. Prezes jest zwierzchnikiem wszystkich członków Stowarzyszenia. Uprawnienia swoje może on przekazywać Wiceprezesowi, którym z urzędu jest Naczelnik Straży. Wiceprezes zastępuje Prezesa w razie nieobecności lub choroby.

Zarząd powołuje z pośród siebie sekretarza, skarbnika i gospodarza, a w miarę potrzeby 2-go Wiceprezesa.

Czynności szczegółowe wyżej wymienionych określa regulamin wewnętrzny.

Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes, przyczem zawiadomienia o posiedzeniu powinny być doręczone co najmniej na 3 dni przed terminem oraz zawierać proponowany porządek obrad. Posiedzenie jest ważne przy obecności Prezesa i Naczelnika, w razie zaś ich choroby lub nieobecności — ich zastępców, oraz co najmniej 2-ch członków Zarządu. Uchwały zapadają większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego obrad.

Przebieg obrad i treść uchwał zapisuje sekretarz do księgi protokółów.

§ 22. Wszelkiego rodzaju umowy, zobowiązania, akty i pełnomocnictwa podpisują w imieniu Stowarzyszenia: Prezes lub urzędujący w jego zastępstwie Wiceprezes oraz 2-ch członków Zarządu.

Czeki bankowe podpisuje Prezes lub Wiceprezes i skarbnik lub jeden członek Zarządu, upoważniony do tego przez Prezesa.

§ 23. Do zakresu uprawnień Zarządu należy:

a) przyjmowanie i zwalnianie oraz usuwanie członków Stowarzyszenia;

b) określanie na wniosek Naczelnika Straży liczebności Ochotniczej Straży Pożarnej zgodnie z obowiązującemi zasadami, oraz wyznaczanie członków czynnych Stowarzyszenia do tejże Straży;

c) opracowywanie i ustalanie wniosków na Zgromadzenie Walne, a w szczególności planu prac i budżetu oraz sprawozdań z działalności i kasowych;

d) przyjmowanie bezwarunkowych darowizn i zapisów;

e) decydowanie w sprawach zaopatrzenia i gospodarki Straży Pożarnej oraz zatwierdzanie na wniosek Naczelnika Straży planów wyszkolenia i prac Straży;

f) wykonywanie budżetu uchwalonego przez Zgromadzenie Walne;

g) wyznaczanie delegatów na zjazdy, konkursy, pokazy i t. p.

h) przedstawianie Zarządowi oddziału powiatowego Związku na wniosek Naczelnika Straży kandydata na jego zastępcę oraz mianowania dowódców plutonów;

i) mianowanie i zwalnianie płatnych pracowników Straży oraz ustalanie dla nich warunków pracy i wynagrodzenia;

k) udzielanie nagród i kar regulaminowych członkom Stowarzyszenia;

l) zwoływanie Zgromadzeń Walnych i układanie ich porządku obrad oraz wykonywanie uchwał tychże Zgromadzeń;

m) inicjowanie i wykonywanie wszelkich innych prac, wynikających z postanowień statutu niniejszego oraz regulaminu wewnętrznego, jak również wyznaczanie kierowników tych prac.

Część IV. Organizacja Ochotniczej Straży Pożarnej.

§ 24. Członkowie czynni Stowarzyszenia, wyznaczeni przez Zarząd w myśl § 4 pkt. a) statutu niniejszego, stanowią Ochotniczą Straż Pożarną w . . . .

Niepełnoletni członkowie Stowarzyszenia mogą należeć do Ochotniczej Straży Pożarnej tylko wówczas, jeżeli ukończyli 18 lat, wykażą się dobrym stanem zdrowia oraz pisemnem zezwoleniem rodziców. Osoby te biorą czynny udział w pracach Stowarzyszenia, korzystają z urządzeń Stowarzyszenia narówni z jego członkami oraz podlegają obowiązującym regulaminom wewnętrznym.

§ 25. Bezpośrednim przełożonym Straży jest Naczelnik Straży, a w razie jego nieobecności — Zastępca Naczelnika.

Naczelnik Straży ma do pomocy dowódców plutonów oraz w razie potrzeby adjutanta, wyznaczonego z pośród członków Straży.

Zależnie od liczebności i zaopatrzenia w sprzęt Straż składa się z jednego lub więcej plutonów lub drużyn specjalnych. Pluton nie może liczyć mniej niż 16 ludzi.

Ustrój szczegółowy Straży oraz organizację służby określają obowiązujące regulaminy i instrukcje.

§ 26. Naczelnikiem Straży oraz Zastępcą Naczelnika Straży może być tylko osoba odpowiadająca warunkom, określonym ustawowo.

Naczelnik Straży a w razie jego nieobec-

ności Zastępca Naczelnika jest odpowiedzialny przed właściwemi władzami administracyjnemi oraz przed Zarządem Stowarzyszenia za stan organizacji i wyszkolenia Straży oraz za działalność Straży przy wykonywaniu przez nią jej obowiązków.

Kandydatury Naczelnika Straży i jego Zastępcy podlegają zatwierdzeniu przez Zarząd właściwego Oddziału Powiatowego Związku, który przedstawia je (wraz ze swoją opinją) do zatwierdzenia przez władzę, określoną ustawowo. Czynności swe wyżej wymienieni obejmują na stałe po zatwierdzeniu ich przez władzę.

§ 27. Naczelnikowi Straży służy prawo i obowiązek:

a) bezpośredniego kierowania szkoleniem członków Straży i zaopatrywaniem jej w sprzęt oraz zarządzania w ramach zatwierdzonego przez Zarząd Stowarzyszenia planu zbiórek, ćwiczeń, alarmów, kursów, egzaminów i t. p.;

b) wyłącznego dowodzenia Strażą lub jej częścią podczas pożaru oraz we wszystkich innych przypadkach, w których Straż lub jej część wypełnia ustawowe oraz statutowe obowiązki;

c) kierowania czynnościami innych osób i organów samorządowych, biorących udział w akcji ratowniczej, prowadzonej przez Straż;

d) udzielania pomocy i ratunku w razie pożaru lub innych klęsk na polecenie władzy lub gdy taka pomoc i ratunek są konieczne;

e) odwoływania się władz administracyjnych i samorządowych o udzielenie Straży pomocy przy prowadzeniu akcji ratowniczej oraz zgłaszania swych uwag i wniosków w sprawie zapobiegania pożarom na obszarze działalności Straży;

f) utrzymywania w Straży ładu i karności, udzielania regulaminowych nagród i kar aż do zawieszenia członka Straży, niekarnego podczas służby;

g) przedstawiania Zarządowi Stowarzyszenia kandydatów na zastępcę i dowódców plutonów oraz mianowanie podoficerów Straży;

h) składania Zarządowi Stowarzyszenia sprawozdań z prac Straży.

§ 28. Wyżej wymienione prawa i obowiązki Naczelnika Straży przejmuje w razie jego choroby lub nieobecności Zastępca Naczelnika.

Za czynności, przekazane Zastępcy na stałe, Naczelnik Straży ponosi odpowiedzialność przed Zarządem Straży oraz przed władzami administracyjnemi.

Zastępca Naczelnika, dowódcy plutonów oraz adjutant stanowią radę Straży, jako organ doradczy Naczelnika Straży w sprawach, związanych z wyszkoleniem i zaopatrzeniem Straży.

§ 29. Członkowie Straży są obowiązani:

a) poddać się karnie rozkazom i zarządzeniom Naczelnika Straży, jego Zastępcy oraz innych statutowych przełożonych;

b) brać czynny udział w zarządzonych ćwiczeniach i przeszkoleniach Straży oraz zapoznać się z obowiązującemi instrukcjami i przepisami;

c) w razie alarmu przybywać niezwłocznie na oznaczone miejsce zbiórki w należytem umundurowaniu i uzbrojeniu oraz nie opuszczać wyznaczonego posterunku bez zezwolenia bezpośredniego przełożonego;

d) używać powierzonego im munduru ćwiczebnego, uzbrojenia i sprzętu Straży wyłącznie do celów służbowych.

§ 30. Ochotnicza Straż Pożarna obowiązana jest udzielać niezwłocznie pomocy i ratunku na obszarze jej działania w razie pożaru lub innych klęsk, jak również w akcji obrony biernej przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w innych zaś przypadkach — na polecenie władzy lub gdy potrzebna jest zorganizowana pomoc przy użyciu sprzętu ratowniczego, a na miejscu brak jest odpowiedniej organizacji, przeznaczonej do takich celów.

W szczególności Straż obowiązana jest pełnić obowiązki pogotowia okręgowego w znaczeniu ustawowem, jeżeli obowiązek ten zostanie jej powierzony przez władze zgodnie z obowiązującemi przepisami, oraz podporządkować się ustalonym zasadom współdziałania z innemi Strażami i organami podczas niesienia ratunku i pomocy.

§ 31. W razie zawieszenia w czynnościach Naczelnika Straży jego Zastępcy lub innego samoistnego kierownika poszczególnej jednostki Straży w trybie przewidzianym ustawowo Zarząd Stowarzyszenia obowiązany jest przeprowadzić na żądanie władzy zawieszającej dochodzenie przeciwko zawieszonemu oraz wyniki jego zakomunikować tejże władzy.

§ 32. Członkowie Straży powinni być przez Zarząd Stowarzyszenia ubezpieczeni od wypadków lub śmierci podczas pełnienia obowiązków służbowych — w instytucji, wskazanej przez Związek Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Obowiązek ten ustaje z chwilą uregulowania tej sprawy w drodze przepisów obowiązujących lub też jeżeli przyjął go na siebie zarząd miejscowej gminy lub przedsiębiorstwa, utrzymującego straż.

Część V. Fundusze Stowarzyszenia i Komisja Rewizyjna.

§ 33. Fundusze Stowarzyszenia tworzą się:

a) ze składek członkowskich;

b) ze składek mieszkańców gminy . . . . . wypłacanych w drodze ich dobrowolnej uchwały;

c) z subwencyj, przewidzianych ustawowo na cele miejscowej obrony przeciwpożarowej;

d) z zapisów, darowizn i zasiłków instytucyj oraz zakładów i towarzystw ubezpieczeniowych;

e) z dochodów od majątku, procentów, przedsiębiorstw oraz imprez, urządzanych na cele Straży.

Fundusze mogą być używane w trybie, ustalonym w statucie niniejszym, wyłącznie na cele w nim określone a stanowiące wykonanie zadań Stowarzyszenia.

§ 34. Fundusze Stowarzyszenia powinny być lokowane w instytucjach finansowych publiczno-prawnych, bądź też wymieniane na papie-

ry wartościowe, posiadające bezpieczeństwo pupilarne. Za straty, wynikłe wskutek odstępstwa od tej zasady, winny członek Zarządu odpowiada osobistym majątkiem.

Zarząd obowiązany jest sporządzać corocznie szczegółowe sprawozdanie kasowe, które przedstawi Zgromadzeniu Walnemu do zatwierdzenia. Sprawozdanie to powinno być wyłożone przez Zarząd w wiadomem miejscu do przejrzenia wszystkim członkom Stowarzyszenia, co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia Walnego. Sprawozdania Zarząd przesyła ponadto powiatowej władzy administracji ogólnej oraz Zarządowi Oddziału Powiatowego Związku.

§ 35. Do sprawdzania gospodarki, ksiąg kasowych i rachunkowości, prowadzonych przez Zarząd, powołuje Zgromadzenie Walne corocznie Komisję Rewizyjną w składzie Przewodniczącego, 2-ch członków i 2-ch zastępców. Do Komisji Rewizyjnej nie mogą być wybierani członkowie Zarządu.

Komisja Rewizyjna obowiązana jest badać stan majątku, księgi i rachunkowość Straży z własnej inicjatywy, na żądanie Zarządu Stowarzyszenia, Zarządu właściwego Oddziału Powiatowego Związku oraz powiatowej władzy administracji ogólnej. Wnioski swoje przedstawia Komisja na piśmie Zgromadzeniu Walnemu oraz zainteresowanym władzom. Protokóły i wnioski Komisji muszą być podpisane przed ich ogłoszeniem przez przewodniczącego i 2-ch członków lub też członka i jednego z zastępców, jeżeli drugi członek nie może wziąć udziału w pracach Komisji.

Dowody i akta kasowe oraz księgi inwentarzowe powinny być okazywane Komisji Rewizyjnej oraz organom nadzorczych władz związkowych na ich żądanie.

Jeżeli Stowarzyszenie korzysta z zapomóg pieniężnych miejscowej gminy, w skład Komisji Rewizyjnej wchodzi jako jeden z dwóch członków przedstawiciel gminy, wyznaczony przez jej przełożonego. Jeżeli gmina nie deleguje swego przedstawiciela, na jego miejsce wchodzi jeden z zastępców.

Część VI. Rozstrzyganie sporów.

§ 36. Spory i zatargi, wynikłe pomiędzy członkami Stowarzyszenia, jeżeli dotyczą spraw honorowych, rozstrzyga oddział Związkowego Sądu Honorowego, istniejący przy Oddziale Powiatowym Związku.

Spory i zatargi, dotyczące spraw organizacyjnych, rozstrzyga Zarząd Stowarzyszenia, od którego decyzji służy prawo odwołania się w ciągu 14 dni do Zgromadzenia Walnego.

Sposób odwoływania się do Sądu określa jego regulamin.

Część VII. Rozwiązanie Stowarzyszenia.

§ 37. Rozwiązanie Stowarzyszenia może nastąpić w sposób, ustanowiony w obowiązującem prawie o stowarzyszeniach, bądź uchwałą Zgromadzenia Walnego, zatwierdzoną przez Zarząd Oddziału Powiatowego Związku.

Zawiadomienia o terminie Zgromadzenia Walnego, na którem ma być głosowany wniosek o rozwiązaniu, powinny być rozesłane wraz z porządkiem obrad co najmniej na 4 tygodnie przed terminem. Wniosek o rozwiązaniu, jeżeli nie wychodzi od Zarządu, powinien być zgłoszony na jego ręce pisemnie i podpisany co najmniej przez połowę ogólnej liczby członków, uprawnionych do udziału w Zgromadzeniu Walnem z głosem decydującym. O terminie posiedzenia zawiadamia Zarząd Stowarzyszenia również Zarząd Oddziału Powiatowego Związku.

§ 38. W razie zatwierdzenia uchwały o rozwiązaniu Stowarzyszenia likwidacja jego może rozpocząć się najwcześniej po upływie 6-ciu miesięcy od daty zatwierdzenia. Likwidację przeprowadza Komisja Likwidacyjna, wybrana przez Zgromadzenie Walne w składzie przewodniczącego i 4-ch członków.

Majątek, będący własnością Stowarzyszenia, przechodzi na rzecz Związku do dyspozycji Zarządu Oddziału Powiatowego Związku, który po porozumieniu z powiatową władzą administracji ogólnej powinien użyć go na cele przeciwpożarowe w miejscowości, w której Stowarzyszenie istniało lub też w miejscowej gminie. Majątek będący w posiadaniu Stowarzyszenia a stanowiący własność osób trzecich, przechodzi do tychże osób do ich dyspozycji.

Załącznik do § 3.

Wzór ogłoszenia o rejestracji.

Na zasadzie postanowienia Wojewody . . . ., wciągnięto w dn. . . . . . . 193. . r. do rejestru stowarzyszeń . . . . . . Urzędu Wojewódzkiego następujące stowarzyszenia ochotniczej straży pożarnej, których cel i środki działania określone są w statucie wzorowym ogłoszonym w Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 35 z 1935 r.

Nr. porz.	Nr. rej.	Nazwa i siedziba Stowarzyszenia
1		
2		
3		
4		
5		

Terenem działalności wyżej wymienionych Stowarzyszeń są miejscowości, w których mają swoją siedzibę oraz okolica w promieniu 5 klm.

W o j e w o d a

Poz. 36. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, Ministra Opieki Społecznej, Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 stycznia 1935 r. w spra-

wie powoływania ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okręgowych.

Na podstawie art. 7 § 6 oraz art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r., zawierającego prawo o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 854) zarządza się co następuje:

§ 1. Minister Sprawiedliwości wzywa w drodze obwieszczenia, ogłoszonego w „Monitorze Polskim", aby właściwe izby przemysłowo-handlowe, izby rzemieślnicze oraz stowarzyszenia zawodowe pracodawców, niereprezentowanych w tych izbach, tudzież zarządy instytucyj, przedsiębiorstw, wytwórni i banków państwowych oraz samorządu terytorjalnego, nie należących do stowarzyszeń zawodowych pracodawców, a czynnych w okręgu danego sądu pracy, jak również stowarzyszenia zawodowe pracownicze, czynne w okręgu danego sądu pracy, przedstawiły w oznaczonym terminie listy kandydatów na ławników i zastępców ławników sądu pracy i sądu okręgowego.

W razie poddania właściwości sądów pracy sporów pracowników i praktykantów w gospodarstwach rolnych, leśnych i grodowych oraz w przedsiębiorstwach z niemi związanych, które nie mają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego, wezwanie powyższe dotyczyć będzie również izb rolniczych oraz stowarzyszeń zawodowych pracodawców i pracowników rolnych, czynnych w okręgu danego sądu pracy.

Wezwania powyższego dokonywa się po raz pierwszy niezwłocznie po ustanowieniu sądu pracy (art. 4 § 1 i 2 prawa o sądach pracy), a następnie co 3 lata co najmniej na 2 miesiące przed upływem okresu, na który byli powołani ławnicy w poszczególnym okręgu sądu pracy (art. 7 § 1 prawa o sądach pracy).

§ 2. Wezwanie o przedstawienie list kandydatów winno obejmować:

1) liczbę stanowisk ławników i zastępców ławników danego sądu pracy i sądu okręgowego,

2) okrąg sądu pracy,

3) termin na złożenie list kandydatów,

4) wymogi, jakim mają odpowiadać kandydaci (art. 8 prawa o sądach pracy), oraz

5) skutki prawne uchylenia się stowarzyszeń zawodowych pracodawców i pracowników od przedstawienia w oznaczonym terminie kandydatów.

§ 3. Termin do przedstawienia list kandydatów nie może być krótszy niż 14 dni. Termin ten liczy się od daty ogłoszenia obwieszczenia w „Monitorze Polskim".

§ 4. Listy kandydatów winny być sporządzone oddzielnie dla ławników i zastępców ławników sądów pracy, oddzielnie dla ławników sądu okręgowego i ich zastępców.

Do list kandydatów powinno być dołączone oświadczenie stowarzyszenia, instytucji, przedsiębiorstwa, wytwórni lub banku, stwierdzające, że kandydaci odpowiadają wymogom przewidzianym w art. 8 prawa o sądach pracy.

W razie przedstawienia na stanowisko ławnika lub jego zastępcy kandydata, będącego pracownikiem instytucji komunikacyjnej, powinien być dołączony do listy kandydatów nadto dowód, stwierdzający zgodę władz przełożonych danej instytucji na objęcie przez kandydata stanowiska ławnika lub jego zastępcy.

Przez instytucję komunikacyjną rozumieć należy przedsiębiorstwo państwowe lub samorządu terytorjalnego, bądź komunikację prowadzoną przez inne osoby prawa publicznego.

§ 5. Uprawnione do przedstawienia list kandydatów stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, instytucje, wytwórnie i banki sporządzają listy kandydatów w podwójnych egzemplarzach i składają je wraz z załącznikami (§ 4 ust. 2 i 3 oraz § 6 ust. 1) Ministrowi Opieki Społecznej. Po upływie terminu na składanie list kandydatów (§ 3) Minister Opieki Społecznej prześle po jednym egzemplarzu zgłoszonych list Ministrowi Przemysłu i Handlu oraz Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zależnie od ich właściwości.

§ 6. Przy składaniu list kandydatów Ministrowi Opieki Społecznej, stowarzyszenia zawodowe pracodawców i pracowników, instytucje, przedsiębiorstwa, wytwórnie i banki państwowe oraz samorządu terytorjalnego oprócz dołączenia danych, wymienionych w ustępach 2 i 3 § 4, powinny:

1) udowodnić swoje prawo do przedstawienia listy kandydatów, w szczególności stowarzyszenia zawodowe pracodawców i pracowników powinny dołączyć swoje oświadczenie, że są czynne w okręgu sądu pracy i że posiadają charakter stowarzyszenia zawodowego; instytucje, przedsiębiorstwa, wytwórnie i banki państwowe oraz samorządu terytorjalnego składają jedynie oświadczenie, że są czynne w okręgu sądu pracy oraz że nie należą do stowarzyszeń zawodowych pracodawców,

2) podać — o ile chodzi o listy kandydatów z grupy pracodawców — dane orjentacyjne o liczbie pracowników zatrudnionych w okręgu odnośnego sądu pracy przez ogół członków stowarzyszenia zawodowego pracodawców, bądź przez instytucje, przedsiębiorstwa, wytwórnie i banki państwowe oraz samorządu terytorjalnego, o ile zaś chodzi o listy kandydatów z grupy pracowników — liczbę pracowników zrzeszonych w stowarzyszeniu zawodowem pracowniczem i zatrudnionych w okręgu danego sądu pracy.

W razie wątpliwości Minister Opieki Społecznej może w zakreślonym terminie, nie krótszym niż dni 7, licząc od dnia doręczenia wezwania, żądać uzupełnienia danych wymienionych w § 4 ust. 2 i 3 oraz w punkcie 1) paragrafu niniejszego pod rygorem, że niedotrzymanie terminu, lub udzielenie niedostatecznych wyjaśnień pociągnie za sobą odrzucenie listy kandydatów danego stowarzyszenia.

§ 7. Na podstawie złożonych list kandydatów Minister Opieki Społecznej oraz Minister Przemysłu i Handlu i Minister Spraw Wewnętrznych opracowują na zasadach, wyrażonych w art.

7 § 1, 2 i 3 prawa o sądach pracy wspólne wnioski co do powołania ławników i zastępców ławników sądu pracy oraz ławników i zastępców ławników sądu okręgowego i przedstawiają je Ministrowi Sprawiedliwości. Wnioski powyższe powinny uwzględniać wszystkie ważniejsze gałęzie pracy, istniejące w okręgu danego sądu pracy.

W razie ustanowienia kilku sądów pracy w okręgu jednego sądu okręgowego, ławnicy i ich zastępcy dla sądu okręgowego winni być powołani w odpowiedniej części z każdego okręgu sądu pracy.

W razie ustanowienia sądu pracy w okręgu sądu okręgowego, w którym istnieje już jeden lub kilka sądów pracy, rozporządzenie, ustanawiające dany sąd pracy, określi, w jakiej stosunkowej liczbie mają być powołani ławnicy i ich zastępcy dla sądu okręgowego z okręgu nowego sądu okręgowego z okręgu nowego sądu pracy i kiedy to powołanie ma nastąpić.

§ 8. Minister Sprawiedliwości na podstawie wspólnych wniosków ministrów dokonywa powołania ławników i zastępców ławników oddzielnie dla sądów pracy, oddzielnie dla sądu okręgowego.

§ 9. W przypadkach, w których w myśl § 1 powołane są do przedstawienia list kandydatów stowarzyszenia zawodowe pracodawców i pracowników, w razie nieistnienia w danym okręgu sądu pracy stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników lub też w razie uchylenia się stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników, istniejących w okręgu danego sądu pracy, od przedstawienia kandydatów w wyznaczonym terminie, Minister Sprawiedliwości na wspólny wniosek Ministrów Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych powołuje odpowiednie kategorje ławników i ich zastępców z urzędu według własnego uznania.

Przepis powyższy ma odpowiednie zastosowanie w razie nieistnienia w pewnej gałęzi pracy stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników bądź w razie uchylenia się tych stowarzyszeń w pewnej gałęzi pracy od przedstawienia list kandydatów w oznaczonym terminie albo w razie nieprzedstawienia listy kandydatów przez część stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników, istniejących w pewnej gałęzi pracy.

§ 10. Minister Sprawiedliwości po dokonaniu powołania ławników i zastępców ławników ogłasza w „Monitorze Polskim" listę zawierającą nazwiska i miejsce zamieszkania wszystkich ławników i zastępców ławników, a zarazem przesyła osobne listy ławników prezesowi właściwego sądu okręgowego.

§ 11. Ławnicy i ich zastępcy składają przyrzeczenie przed prezesem właściwego sądu okręgowego, lub przed przewodniczącym danego sądu pracy przed rozpoczęciem pierwszego posiedzenia sądowego, w którem mają wziąć udział ławnicy danej kadencji.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie uchyla się rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 listopada 1928 r. w sprawie powoływania ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okręgowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 867).

Poz. 37. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i Ministra Opieki Społecznej z dnia 19 stycznia 1935 r. w sprawie wyznaczania ławników sądów pracy oraz ławników sądów okręgowych do udziału w posiedzeniach sądu pracy i sądu okręgowego.

Poz. 38. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości oraz Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 19 stycznia 1935 r. o należnościach ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okręgowych.

Poz. 39. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 1935 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o sposobie zawieszania przez urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich egzekucyj, prowadzonych przez instytucje kredytowe.

Na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych — w brzmieniu ustalonem w obwieszczeniu Ministra Skarbu z dnia 1 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 109, poz. 973) zarządzam co następuje:

§ 1. Urząd rozjemczy do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich może egzekucję, prowadzoną przez instytucję kredytową, na wniosek dłużnika zawiesić zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego w przypadkach, w których w myśl przepisu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych — w brzmieniu ustalonem w obwieszczeniu Ministra Skarbu z dnia 1 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 109, poz. 973) — na instytucji kredytowej ciąży obowiązek zawarcia układu konwersyjnego z posiadaczem gospodarstwa wiejskiego grupy A lub B, a dłużnik posiada warunki potrzebne dla zawarcia takiego układu.

§ 2. Do wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego winny być dołączone:

1) uzasadnienie wniosku, zawierające wyjaśnienia następujące:

a) oznaczenie wszystkich gospodarstw wiejskich posiadanych przez dłużnika z podaniem wielkości ich obszaru,

b) oznaczenie czasu i tytułu powstania długu, stanowiącego podstawę postępowania egzekucyjnego,

c) zestawienie ogólnego zadłużenia, jeżeli dłużnik jest posiadaczem gospodarstwa wiejskiego grupy B;

2) zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego doręczone dłużnikowi przez komornika.

§ 3. Niezwłocznie po złożeniu wniosku do urzędu rozjemczego, przewodniczący urzędu rozjemczego winien zarządzić doręczenie odpisu wniosku instytucji kredytowej, wyznaczając równocześnie termin do przesłuchania stron i wydania decyzji. Termin ten winien przypadać w ciągu 14 dni od wniesienia wniosku do urzędu rozjemczego.

Strony nie mają obowiązku stawienia się w terminie i mogą składać oświadczenia swoje na piśmie.

§ 4. Wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego rozstrzyga przewodniczący urzędu rozjemczego w wyznaczonym terminie, po wysłuchaniu stron, a w razie niestawienia się jednej lub obydwóch stron, po zbadaniu oświadczeń stron złożonych na piśmie.

Decyzję swą wydaje przewodniczący urzędu rozjemczego w formie postanowienia, które jest natychmiast wykonalne. Postanowienie to winien przewodniczący urzędu rozjemczego uzasadnić.

Przewodniczący urzędu rozjemczego winien w treści postanowienia zawieszającego egzekucję zaznaczyć o możliwości uchylenia tego postanowienia w trybie określonym w § 7 ust. 1.

§ 5. W przypadkach wyjątkowo nagłych, gdy bliskość wyznaczonego terminu licytacji groziłaby przeprowadzeniem licytacji przed rozstrzygnięciem wniosku w trybie określonym w paragrafie poprzedzającym, przewodniczący urzędu rozjemczego może po zbadaniu wniosku i stwierdzeniu jego zasadności zawiesić egzekucję, wydając postanowienie tymczasowe natychmiast wykonalne, które następnie po wysłuchaniu stron w terminie wyznaczonym zgodnie z przepisami § 3 i 4, bądź uchyli, bądź też utrzyma w mocy.

§ 6. Postanowienie zawieszające postępowanie egzekucyjne może ulec zaskarżeniu do sądu okręgowego w przypadkach oraz w trybie określonych przepisami art. 26 i 27 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich — w brzmieniu ustalonem w obwieszczeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 109, poz. 974).

Postanowienie odmawiające zawieszenia postępowania egzekucyjnego nie ulega zaskarżeniu.

§ 7. Przewodniczący urzędu rozjemczego uchyli zawieszenie egzekucji na skutek przedstawienia mu decyzji Komitetu Konwersyjnego, działającego przy Banku Akceptacyjnym Sp. Akc., wydanej w myśl przepisu art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. z 1934 roku Nr. 109, poz. 973), stwierdzającej, że układ konwersyjny nie doszedł do skutku z winy dłużnika.

Przewodniczący urzędu rozjemczego może na podstawie uzasadnionego wniosku instytucji kredytowej uchylić, w każdym czasie w trybie określonym w § 4, postanowienie zawieszające postępowanie egzekucyjne, jeżeli odpadła podstawa, która uzasadniała zawieszenie egzekucji.

§ 8. Postanowienie przewodniczącego urzędu rozjemczego uchylające zawieszenie egzekucji jest natychmiast wykonalne i nie ulega zaskarżeniu. Postanowienie przewodniczącego urzędu rozjemczego odmawiające wnioskowi o uchylenie zawieszenia egzekucji ulega zaskarżeniu do sądu okręgowego w przypadkach oraz w trybie powołanych w § 6.

§ 9. Do postępowania określonego w rozporządzeniu niniejszem stosuje się — jeżeli przepisy rozporządzenia niniejszego nie stanowią inaczej — przepisy art. 105 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 październiika 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 841) oraz przepisy ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich — w brzmieniu ustalonem w obwieszczeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 109, poz. 974).

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 40. Oświadczenie Rządowe z dnia 9 stycznia 1935 r. w sprawie przystąpienia Republiki Honduras do międzynarodowej konwencji z dnia 19 lutego 1925 r., dotyczącej opjum.

Poz. 41. Oświadczenie Rządowe z dnia 9 stycznia 1935 r. w sprawie złożenia przez Litwę dokumentu ratyfikacyjnego konwencji o traktowaniu pracowników obcych narówni z krajowymi w zakresie odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki przy pracy.

II. Przedruki z Monitora Polskiego.

z 7 lutego Nr. 31 Rok 1935

Poz. 49. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie utworzenia Państwowego Zakładu Elektrycznego w Augustowie.

z 8 lutego Nr. 32 Rok 1935

Poz. 50. Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 stycznia 1935 r. w sprawie udzielenia Wileńskiemu Bankowi Ziemskiemu, Spółce Akcyjnej, mającemu siedzibę w Wilnie, zezwolenia na dokonanie konwersji zaległości od pożyczek długoterminowych — w listach zastawnych.

Poz. 51. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 2 z dnia 31 stycznia 1935 r. L. IV. 2787/2/35 w sprawie skażania żółtek.

z 9 lutego Nr. 33 Rok 1935

z 11 lutego Nr. 34 Rok 1935

z 12 lutego Nr. 35 Rok 1935

Poz. 52. Obwieszczenie Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej z dnia 31 stycznia 1935 r. o ustaleniu kosztów, związanych z unieważnieniem utraconych obligacyj Pożyczki Narodowej.

z 13 lutego Nr. 36 Rok 1935

Poz. 53. Statut fundacji państwowej p. n. „Wieś Kościuszkowska".

z 14 lutego Nr. 37 Rok 1935

Poz. 54. Ogłoszenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 lutego 1935 r. Nr. 2574/35 o wygaśnięciu mandatów senatorów.

z 15 lutego Nr. 38 Rok 1935

Sprostowanie omyłki drukarskiej.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 5 z dnia 10 lutego 1935 r. na stronie 61 w lewej szpalcie w wierszu 20 od góry zamiast wyrazów „Dyrektor Departamentu" winno być „Podsekretarz Stanu".

Drukarnia Gaz. Adm. i P. P., Warszawa, Trębacka 11.